

ДНЕВНИКЪ

ЗАКОНОВЪ,

DZIENNIK PRAW

TOM 38.

DZIENNIK PRAW.

K.R.S.

D-59/82

Ke

77232

DZIENNIK PRAW

N° 118.

TOM TRZYDZIESIĄTY OSMY.

Божією Милостию

МЫ НИКОЛАЙ I,

ИМПЕРАТОРЪ И САМОДЕРЖЕЦЪ ВСЕРОС-
СІЙСКІЙ, ЦАРЬ ПОЛЬСКІЙ,

и проч., и проч., и проч.

Принимаю въ уваженіе:

что въ Нашемъ Царствѣ Польскомъ посе-
ляне хлѣбопашцы, послѣ дарованной имъ сво-
боды, получили уже въ казенныхъ имѣніяхъ
съ 1831 года многія облегченія въ своихъ по-
винностяхъ, и быть ихъ постепеннымъ устрой-
ствомъ упрочивается; — тогда какъ напротивъ
живущіе на владѣльческихъ земляхъ, по не-

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu

Królestwa Polskiego.

Z BOŻEY ŁASKI

МЪ НИКОЛАЙ I,

CESARZ I SAMOWŁADCA WSZECH ROSSYI,
KRÓL POLSKI

etc., etc., etc.

Зваżywszy:

że w Naszém Królestwie Polskiem, włóscia-
nie, po nadaniu im wolności osobistej, doznali już
w dobrach Rządowych od 1831 r. znakomitych
co do ich powinności ulg, i byt onych przez
stopniowo przedsiębrane środki coraz się bar-
dziej ustala, kiedy przeciwnie włóścianie w do-
brach prywatnych osiedli, skutkiem nieoznacze-

опредѣленію закономъ ихъ обязанностей, зависятъ единственно отъ произвола владѣльцевъ; —

что владѣльцы, пользуясь этимъ положеніемъ, удаляютъ поселянъ изъ своихъ имѣній, перемѣняютъ и уменьшаютъ находившіеся изстари у нихъ участки по собственному произволу; отъ чего происходящее умноженіе безземельныхъ поселянъ, и частые ихъ переходы имѣютъ вредное вліяніе на благосостояніе и правдивность этого полезнаго класса жителей; и наконецъ

что живущіе въ частныхъ имѣніяхъ поселяне, изъ опасенія лишиться обрабатываемыхъ ими издавна поземельныхъ участковъ, нерѣдко вынуждены бываютъ принимать на себя и нести отяготительныя повинности, по произволу владѣльцевъ, или однимъ обычаемъ введеннымъ. Мы признали необходимымъ, впредь до изданія общаго закона объ устроитвѣ поселянъ положить къ тому предварительныя основанія, и вслѣдствіе того повѣщаемъ:

ня przez prawo stałych w tej mierze zasad, iedynie od dowolności właścicieli dóbr zależą;

zważywszy, że właściciele dóbr, korzystając z takowego stanu rzeczy, samowolnie rugują włościan lub odeymią i uszczuplają grunta, przez nich oddawna posiadane, zkąd następnie wynikają: pomnożenie liczby włościan pozbawionych roli i częste ich przesiedlanie, wywierające wpływ szkodliwy na zamożność i moralność tej pożytecznej klasy ludności kraiowej;

zważywszy nakoniec, że włościanie osiedli w dobrach prywatnych, z obawy utracenia gruntów, przez nich oddawna obrabianych, zmuszani są częstokroć do przyjmowania warunków i ponoszenia powinności uciążliwych, bądź przez właścicieli dowolnie narzuconych, bądź na samych zwyczajach iedynie opartych, — My uznaliśmy za rzecz niezbędną, zanim wydane zostaną przepisy ogólne o urządzeniu włościan, oznaczyć wstępne onych zasady, i dla tego mieć chcemy:

Статья 1.

Поселяне хлѣбопашцы во владѣльческихъ городахъ (мѣстечкахъ) и селеніяхъ, обрабатывающіе для себя не менѣе трехъ морговъ земли, доколь будутъ исполнять въ точности лежащія на нихъ въ отношеніи къ владѣльцу обязанности, пользуются впредь безпрепятственно занимаемыми ими участками земли и другими угодіями, и за тѣмъ владѣльцы не могутъ по произволу удалить ихъ изъ своихъ имѣній или отнимать и уменьшать предоставленнаго каждому поселянину участка и угодій, ниже увеличивать повинности. Напротивъ того поселяне могутъ переселяться по ихъ желанію изъ однихъ мѣстъ въ другія, соблюдая только при томъ полицейскій порядокъ и предваривъ о томъ владѣльца за три мѣсяца до начала хозяйственнаго года.

Статья 2.

На участки земли и усадьбы, которыя будутъ оставаться свободными послѣ выбывающихъ поселянъ, владѣльцы обязаны, не

А р т ы к у л 1.

Ролнцы по miastach i wsiach prywatnych osiedli, przynajmniej trzy morgi gruntu dla siebie obrabiający, dopóki obowiązki do nich przywiązane należyte wykonywać będą, używać mają na-przyszłość zajmowanych obecnie gruntów i innych dogodności, a właściciele dóbr nie mogą ich samowolnie rugować, ani odeymować i uszczuplać ich posiadłości. ani podwyższać ich obowiązków. Rolnicy zaś wolni są przenosić się z jednych dóbr do drugih, byleby istniejące w tej mierze przepisy policyjne zachowywali i opowiadali się właścicielowi na trzy miesiące przed nastąpieniem roku gospodarskiego.

А р т ы к у л 2.

Osady opróżnione po włościanach ubywaających, obowiązkiem będzie właściciela najdalej w ciągu lat dwóch zamieszczać innymi włościanami.

позже двухъ лѣтъ, пріискать и водворить новыхъ поселенцовъ, не присоединяя отнюдь этихъ участковъ и усадебъ къ собственнымъ господскимъ полямъ.

Статья 3.

Изъ существующихъ во владѣльческихъ имѣніяхъ подъ различными наименованіями даремщинъ и принужденныхъ наймовъ, Совѣтъ Управленія всѣ тѣ, которыя окажутся неимѣющими законнаго основанія, уничтожить въ имѣніяхъ, управляемыхъ самими владѣльцами, съ 20 Декабря (1 Января) 184⁷/ года въ имѣніяхъ же отданныхъ въ арендное содержаніе по формальнымъ контрактамъ, заключеннымъ до 20 Декабря (1 Января) 184⁷/ года, по истеченіи сроковъ тѣмъ контрактамъ.

Статья 4.

Для разбирательства и разрѣшенія взаимныхъ между помѣщиками и поселянами спо-

намъ не вклиная бынаимней takowych osad do gruntów folwarcznych.

А р т ы к у л 3.

Z liczby istniejących w dobrach prywatnych pod rozmaitemi nazwami darmoch i najmów przymuszonych, wszelkie, które okażą się nieoparte na tytułach prawnych, mają być przez Radę Administracyjną zniesione: w dobrach prywatnych, w zarządzie samych właścicieli zostających, od d. 20 Grudnia (1 Stycznia) 184⁷/, w dobrach zaś, które, na mocy zawartych w formie urzędowej przed d. 20 Grudnia (1 Stycznia) 184⁷/ r. kontraktów, są wydzierżawione, od daty expiracyi kontraktów.

А р т ы к у л 4.

Dla rozpoznawania i rozstrzygania sporów pomiędzy właścicielami dóbr i włościanami

ровъ, кратчайшимъ и удобнѣйшимъ путемъ, Совѣтъ Управленія, вмѣсто нынѣшнихъ отяготительныхъ для поселянъ процессныхъ формъ, издасть соответственные правила, опредѣляющія порядокъ и вѣдомство, которымъ дѣла сего рода впредь подлежать будутъ, а между тѣмъ возложить на Административныя власти неусыпное наблюденіе, чтобы обязанности поселянъ, въ отношеніи къ ихъ помѣщикамъ, не выходили за предѣлы тѣхъ повинностей, какія, по уничтоженіи незаконныхъ даремщинъ и принужденныхъ наймовъ, признаны будутъ правильными, и дѣйствительно существовали до 20 Декабря (1 Января) 184³/₆ года, и чтобы въ дѣлахъ помѣщиковъ съ поселянами оказываемо было правосудіе и законная защита.

С т а т ь я 5.

Владѣльцамъ, желающимъ заключать съ поселянами сдѣлки объ оциншованіи сихъ по-

въ способъ іак-найdogodniejszy і о ile być może skrócony, Rada Administracyina, w miejsce dotychczasowego postępowania, uznanego za uciążliwe dla włościan, wyda stosowne przepisy, wskazujące osobne formy postępowania і oznaczające iurysdykcyę, którymъ podobne sprawy odtąd ulegać mają, а tymczasemъ таъ Rada poleci Władzomъ Administracyinymъ czuwać іак-найtroskliwiey, iżby powinności і obowiązki włościan, względemъ właścicieli dóbr, nie przewyższały tych, іакіе po zniesieniu nieprawychъ darmoch і наймовъ przymuszonychъ okazały się na prawnymъ tytule oparte, і іакіе w dniu 20 Grudnia (1 Stycznia) 184³/₆ roku istniały; niemniej, iżby w sprawachъ właścicieli z włościanami, wymierzana była ścisła sprawiedliwość і udzielana zgodna z prawemъ komu należy opieka.

А р т ы к у л 5.

Właścicielomъ, którzyby mieli zamiarъ zawierać z włościanami umowy о оczynszowanie, Władze

судныхъ, Административныя власти обязаны оказывать нужную помощь и покровительство, съ тѣмъ однако же, что сделки эти должны быть посредствомъ Губернскаго Начальства и съ его подробнымъ заключеніемъ представляемы на заключеніе высшаго Правительственнаго мѣста, по назначенію Совѣта Управленія.

Статья 6.

Лица, владѣющія на безсрочномъ правѣ имѣніями казенными, эдукаціонными, а также принадлежащими разнымъ Институтамъ и Гимнамамъ, обязаны также проживающимъ въ этихъ имѣніяхъ хлѣбопашцамъ оставить тѣ самыя участки и угодія, какими они донинѣ пользовались, не налагая на нихъ новыхъ работъ и повинностей, сверхъ тѣхъ, какія значатся по инвентарямъ или инымъ актамъ; могущія же по этимъ имѣніямъ встрѣтиться споры, разрѣшать надлежащимъ Административнымъ властямъ.

Administracyine udzielać będą potrzebną pomoc i opiekę; wszakże umowy tego rodzaju mają być przez Władzę Gubernialną ze szczegółowemi wnioskami przedstawiane do zatwierdzenia wyższej Władzy Rządowej, którą Rada Administracyina do tego wyznaczy.

А р т ы к у л 6.

Posiadacze wieczyści dóbr Rządowych, tudzież do funduszu edukacyjnego, do Instytutów i gmin należących, obowiązani są zostających tam rolnych mieszczan i włościan utrzymać przy dotychczasowych posiadłościach, i nie mogą nowych nakładać obowiązków nad te, jakie są inwentarzami lub innemi tytułami opisane, a zachodzić mogące spory, rozstrzygane być mają przez Władze właściwe Administracyine.

Статья 7.

Исполнение сей Нашей воли и постепенное развитие оной, возлагаемъ на Намѣстника Нашего и Советъ Управленія.

Данъ въ Варшавѣ, Мая 26 (Юня 7) дня 1846 года.

(подписано) НИКОЛАЙ.

Artykuł 7.

Wykonanie tej Naszey woli i stopniowiey rozwinięcie, Namiestnikowi Naszemu, tudzież Radzie Administracyiney Królestwa Polskiego Poruczamy.

Dan w Warszawie, dnia 26 Maia (7 Czerwca) 1846 roku.

przez Cesarza i Króla,
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) *Ig. Turkull.*

Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) *Ig. Turkull.*

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:
Dyrektor Główny, Prezydujący w Komisji Rządowej Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator
O. Wyzzechowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 20 Sierpnia (1 Września) 1846 r.

Tom XXXVIII. do Nru 118 2

77292

Божією Милостію

МЫ НИКОЛАЙ 1-й

Императоръ и Самодержецъ Всероссій-
скій, Царь Польскій,

и проч., и проч., и проч.

Признавая за благо предоставить
лицамъ, въ учебныхъ званіяхъ на службѣ
состоящимъ, нѣкоторыя относительно
правъ на эмеритальную пенсію пре-
мущества, соотвѣтственно тѣмъ, коими
пользовались они предъ прочими гра-
жданскими чиновниками, до воснослѣ-
дованія о пенсіяхъ сихъ послѣднихъ,

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa
Polskiego.

z Bożej Łaski

МЫ НИКОЛАЙ I.

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi,

Król Polski,

etc., etc., etc.

Pragnąc zapewnić stanowi Nauczyciel-
skiemu, pod względem liczby lat służby,
jednających tytuł do pensyi emerytalney,
korzyści odpowiednie tym, jakie mu,
w stosunku do innych Urzędników Cy-
wilnych, przed wydaniem Ukazów z dnia
4 (16) Marca 1835 r i 2 (14) Lipca 1841
roku służyły,—na przedstawienie Namie-

Указовъ отъ 4 (16) Марта 1835 и 2 (14) Июля 1841 годовъ, Мы, по представленію Намѣстника Нашего въ Царствѣ Польскомъ, разсмотрѣнному въ Государственномъ Совѣтѣ, по Департаменту дѣлъ сего Царства, Повѣляемъ:

1. Лица, къ учебной части принадлежащія, какъ - то: Директоры, Инспекторы, Профессоры и Учители подвѣдомственныхъ Варшавскому Учебному Округу Училищъ и прочихъ учебныхъ заведеній, Профессоры Юридическихъ Курсовъ, открытыхъ для молодыхъ людей Царства при Университетахъ Имперіи, а равно Учители постоянно учрежденныхъ въ Царствѣ первоначальныхъ Училищъ, присоединяются къ Гражданскому Эмеритальному Обществу, существующему на основаніи правилъ Эмеритальнаго Устава 4 (16) Марта 1835 г. и дополнительнаго къ оному Указа, 2 (14) Июля 1841 годовъ.

stinika Naszego w Królestwie Polskiem, rozpoznane w Departamencie Rady Państwa do spraw Królestwa, Rozkazujemy:

1. Osoby do stanu Nauczycielskiego należące, a mianowicie: Dyrektorowie, Inspektorowie, Professorowie i Nauczyciele szkół i zakładów naukowych Okręgu Naukowego Warszawskiego, Professorowie Kursów prawnych przy Uniwersytetach Cesarstwa dla młodzieży Królestwa ustanowionych, oraz Nauczyciele Szkół Elementarnych stałych w Królestwie Polskiem wcieleni być mają do Stowarzyszenia Emerytalnego Cywilnego, Ustawą Emerytalną z d. 4 (16) Marca 1835 r., tudzież dodatkowym Ukazem z d. 2 (14) Lipca 1841 r. urządzanego.

2. Означенныя въ предшедшей статьѣ лица, начиная съ 1846 года, включительно, подлежатъ будуще ежегодному, въ пользу пенсіоннаго капитала Эмеритальнаго Общества, вычету изъ получаемаго ими жалованья по четыре процента, а казна Царства будетъ доплачивать за нихъ, какъ сіе дѣлалось донынѣ, по три процента. Сверхъ того помянутыя лица, при поступленіи на высшій окладъ, подвергаются единовременному взносу шестой части послѣдовавшаго возвышенія ихъ оклада, какъ постановлено о томъ подъ лит. б первой статьи вышеприведеннаго Указа 2 (14) Іюля 1841 года.

3. Пятнадцать лѣтъ дѣйствительной платной службы даютъ поименованнымъ въ первой статьѣ лицамъ право на пенсію, равняющуюся одной четвертой части самаго высшаго оклада жалованья, изъ котораго у нихъ производимъ былъ въ теченіе пяти лѣтъ

2. Wymienione w artykule poprzedzającym osoby, poczynając od włącznie roku 1846 wnosić będą, na rzecz funduszu emerytalnego, od płac przez nich pobieranych, składkę po 4%; Skarb zaś Królestwa dopłacać będzie za nich, iak dotąd, po 3%, a nadto obowiązane być mają opłacać iednorazowie $\frac{1}{6}$ część przewyżki roczney od powiększonych płac, w myśl artykułu 1-go lit. b powołanego wyżej Ukazu dodatkowego, z d. 2 (14) Lipca 1841 roku.

3. Piętnaście lat skończonych czynney i płatney służby osób, w artykule 1 wymienionych, nadawać będzie tytuł do pensyi, wyrównywiającey iedney czwartey części naywyższej płacy, od której składka emerytalna przez lat pięć wnoszoną była; za każdy zaś rok skończony

вычетъ въ эмеритальный капиталъ; за каждый же годъ службы свыше 15 до 30 лѣтъ включительно, эмеритальная пенсія возвышается одною пятою частію оклада, а по истеченіи тридцати лѣтъ, назначается полная пенсія, равняющаяся самому высшему окладу ихъ жалованья и болѣе уже возвышаться не будетъ.

4. Если бы кто изъ лицъ, въ 1-й статьѣ поименованныхъ, получилъ эмеритальную пенсію прежде достиженія 45 лѣтъ отъ роду, въ такомъ случаѣ обязанъ онъ, до времени достиженія помянутыхъ лѣтъ, вносить въ эмеритальный капиталъ по семи процентовъ съ самаго высшаго жалованья, по окладу котораго пенсія ему пожалована.

5. Переходящіе изъ Имперіи, считая съ 1846 г. включительно, на службу въ Царство Польское къ должностямъ, въ 1-й статьѣ поименованнымъ, обязаны внести въ эмеритальный ка-

надъ лѣтъ 15, таъ пенсія powiększać się będzie o iedną piątą część, a to aż do włącznie lat 30 skończonych, po upływie- niu których wyrówna całej najwyższej płacy i powiększać się już nie będzie.

4. Gdyby która z osób, w artykule 1 wymienionych, otrzymała pensją emerytalną przed doysciem do lat 45 wieku swego, w takim razie obowiązana będzie opłacać, aż do doyscia tegoż wieku, składkę emerytalną po 7%, w stosunku najwyższej płacy, od iakiey emeryturę mieć będzie przyznana.

5. Osoby w artykule 1 wymienione, któreby od włącznie roku 1846 przeszły ze służby Cesarstwa do służby Królestwa, obowiązane będą wnieść do funduszów Stowarzyszenia emerytalnego składkę 7%

питаль складку въ семь процентовъ, вмѣстѣ съ сложнымъ процентомъ за все время прежней ихъ службы, считая отъ 1824 г., какъ эпохи учрежденія въ Царствѣ эмеритальнаго общества. Складку сію должно исчислять съ суммы того жалованья, какое, по переходѣ на службу въ Царство, имъ первоначально назначено: но при семъ расчетѣ исключаются 2%, удержанные уже съ нихъ въ пенсіонный капиталъ Имперіи.

6. Съ причисленіемъ нынѣ къ Гражданскому Эмеритальному Обществу Профессоровъ Юридическихъ Курсовъ для молодыхъ людей Царства Польскаго при Университетахъ Имперіи, Повелѣніе Наше 8 Декабря 1842 года послѣдовавшее, прекращаетъ свою силу.

7. Правила Эмеритальнымъ Уставомъ 4 (16) Марта 1835 г., и дополнительнымъ къ оному Указомъ 2 (14) Юля 1841 г. предписанныя, поколику

z procentem składanym za cały czas poprzedniej służby, od roku 1824, iako epoki zaprowadzenia w Królestwie Stowarzyszenia emerytalnego, w stosunku płacy, którą, po przejściu do służby Królestwa, po raz pierwszy otrzymali, z potrąceniem wszakże procentu po 2%, iaki już w Cesarstwie na fundusz pensyi wysłużonych niścili.

6. Przez wcielenie do Stowarzyszenia Emerytalnego Cywilnego Professorów kursów prawnych, dla młodzieży Królestwa przy Uniwersytetach Cesarstwa ustanowionych, Decyzya Nasza z dnia 8 Grudnia 1842 r. przestaie obowiązywać.

7. Wszelkie rozporządzenia, zawarte w Ustawie Emerytalney z dnia 4 (16) Marca 1835 r. i w Ukazie dodatkowym z dnia 2 (14) Lipca 1841 r., o ile niniey-

не противны настоящему Указу Нашему, примѣняются къ лицамъ, въ 1-й онаго статьѣ поименованнымъ.

8. Для разсмотрѣнія правъ Профессоровъ и Учителей въ отношеніи слѣдуемой имъ эмеритальной пенсіи, назначень будетъ Нами въ составъ Эмеритальной Коммисіи, по представленію Совѣта Управленія Царства Польскаго, одинъ Членъ со стороны Управленія Варшавскаго Учебнаго Округа.

9. Духовенство обоихъ Евангелическихъ исповѣданій остается при тѣхъ самыхъ на эмеритальныя пенсіи правахъ, кои опредѣлены Указомъ 19 Апрѣля (1 Мая) 1825 года.

10. Чиновники и прочія лица, въ составъ Варшавскаго Учебнаго Округа числящіеся, но непринадлежащіе къ числу лицъ учебной части, означенныхъ въ 1-й статьѣ настоящаго Указа, не подходятъ подъ правила, онымъ предписываемыя.

szemu Ukazowi Naszemu nie są przeciwne, mają być zastosowane do osób, w art. 1 onegoż wymienionych.

8. Do rozpoznania praw Professorów i Nauczycieli pod względem pensyi emerytalnych, mianowany będzie przez Nas, na przedstawienie Rady Administracyjney Królestwa Polskiego, jeden Członek do Kommissyi Emerytalney ze strony Okręgu Naukowego Warszawskiego.

НАУКОВИЙ (оказуе)

9. Duchowni obojga wyznań Ewangelickich pozostają przy prawach do pensyi, według zasad, Ukazem z dnia 19 Kwietnia (1 Maia) 1825 roku nadanych.

10. Urzędnicy i inne osoby, składające Okręg Naukowy Warszawski, a do stanu Nauczycielskiego podług art. 1-go nienależący, nie podlegają rozporządzeniom niniejszego Ukazu.

11. Исполнение сего Указа Нашего, который имѣетъ быть внесенъ въ Дневникъ Законовъ, возлагаемъ на Совѣтъ Управленія, Правительственный Комисіи и Управление Варшавскаго Учебнаго Округа, въ чемъ до кого относиться будетъ.

Данъ въ Варшавѣ, Мая 24 (Іюня 5) дня 1846 года.

(подписано) НИКОЛАЙ.

11. Wykonanie niniejszego Ukazu Naszego, który w Dzienniku Praw ma być zamieszczony, Radzie Administracyjnej, Kommissyom Rządowym, w czym do której należy, tudzież Zarządowi Okręgu Naukowego Warszawskiego, Polecamy.

Dan w Warszawie, dnia 24 Maia (5 Czerwca) 1846 roku.

przez Cesarza i Króla,
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Turkull.

Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Turkull

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(podpisano) T. Le Brun

Zgodno z Wypisem:
Dyrektor Główny, Prezydenta
w Kommissyi Rządowej
Sprawiedliwości

Ta, ny Radca, Senator
O. Wyczachowski.

Dyrektor Kanceliaryi
W. Konopka.

Data ogłoszenia 7 (19) Października 1846 roku.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссийскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Такъ-какъ по силѣ Высочайшихъ Указовъ, оставшие нижніе воинскіе чины, имѣющіе за службу и похвалныя подвиги знаки отличія, при сужденіи ихъ за преступленія, содѣянные ими по выходѣ изъ военной службы, пользуются нѣкоторыми преимуществами, то Совѣтъ Управленія, во исполненіе тѣхъ же Указовъ, равно согла-

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA 1-go

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyina Królestwa,

Gdy z mocy Najwyższych Ukazów, dymissyonowani woyskowi niższych stopni, ozdobieni znakami honorowemi za wysługę lub odznaczenie się, mają używać niektórych przywilejów przed Sądami, ilekroć pociągnięci zostaną do odpowiedzialności, za przestępstwa, po wyjściu ze służby popełnione, Rada Administracyina, w wykonaniu tychże Ukazów i

Tom XXXVIII. do Nru 118. 3

сно съ существующими въ Царствѣ узаконеніями, по представленію Правительственной Коммисіи Юстиціи постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Отставные нижніе воинскіе чины, какъ сухопутнаго, такъ и морскаго вѣдомствъ, имѣющіе знаки военнаго ордена и ордена Св. Анны, равно медали съ надписью: „за спасеніе погибавшихъ“ и „за усердіе“, а также серебряныя темляки, не наказываются тѣлесно за преступленія, содѣянные ими въ гражданскомъ быту, но вмѣсто таковаго наказанія, если бы оное по закону слѣдовало, присуждаются только къ соразмѣрному заключенію, на основаніи правилъ Уголовнаго Уложенія.

Статья 2.

Если бы отставные нижніе воинскіе чины, имѣющіе который либо изъ по-

w zastosowaniu ich do praw istniejących w Królestwie; na przedstawienie Komisji Rządowej Sprawiedliwości, postanowiła, co następuje:

А р т ы к у л 1.

Dymissjonowani woyskowi niższych stopni, tak służby lądowej, iak morskiej, ozdobieni znakami orderu woyskowego i orderu Św. Anny, medalami z napisem: „za uratowanie ginących“ i „za gorliwość“ iak niemniej temblakiem czyli felcechem srebrnym, jeżeli po wyścieciu ze służby woyskowej, dopuszczają się przestępstwa, nie mogą być za takowe skazywani na karę cielesną, lecz zamiast niej gdzieby ią prawo przepisywało, ponosić będą sam areszt, a to stosownie do zasad, w Kodexie przyjętych.

А р т ы к у л 2.

W przypadkach przestępstw, na które prawo oznacza kary hanbiące, iakimi

казанныхъ выше знаковъ отличія, учинили преступленія, подлежащія по закону посягающимъ наказаніямъ, кои суть: строгое заключеніе, тяжкое заключеніе и заключеніе въ смирительномъ домѣ, или, если бы ихъ слѣдовало подвергнуть таковому наказанію за самое повтореніе проступковъ, въ такомъ случаѣ, они, кромѣ заключенія, присуждаются къ лишенію знаковъ отличія.

Статья 3.

На такомъ же самомъ основаніи свободны отъ тѣлеснаго наказанія за маловажныя проступки и тѣ изъ отставныхъ нижнихъ воинскихъ чиновъ, кои имѣютъ медали за участіе въ войнахъ и походахъ, равно нашивки на рукавахъ мундира. Но если они учинятъ преступленія, подлежащія наказанію, въ предъидущей статьѣ означенному, въ такомъ случаѣ присуждаются къ лишенію медалей и нашивокъ, и

сѣ: вѣзненіе варовне, вѣзненіе сѣзкіе и замкнѣіе в домѣ поправы, лѣб теѣ іеѣзели dymissyonowany woyskowy niŹszego stopnia, ozdobiony kŹorym z powyŹszych znakŹw zaszczytnych, sѣiągnie na siebie tѣ karę skutkiem samego powtarzania przestępstw, wŹwczas, obok kary wѣznienia, skazanym byѣ ma na utratę znaku honorowego.

А р т ы к у л 3.

Na tychŹe samych zasadach wolnymi rŹownież sѣ od kary cielesney, w przypadkach mnieyszych przewinieŹ, ci dymissyonowani woyskowi niŹszych stopni, kŹŹŹrzy pozyskali medale za odbyte kampanie, lub wyprawy wojenne, i naszewki czyli szewrony na rѣkawach, za długoletniѣ słuŹbę. Іеѣзели iednak dopuszczѣ sѣ przestępstw, zasługuіących na kary podług poprzedniego artykułu, utratę znakŹw honorowych za sobѣ pociągajęce, w tym

къ тѣлесному наказанію, если таковое по закону слѣдуетъ.

Тоже самое разумѣется и объ Унтеръ-Офицерахъ, хотя бы они не имѣли никакихъ знаковъ отличія.

Статья 4.

Судебные приговоры, коими отставные нижніе чины присуждаются къ лишенію знаковъ военного ордена и ордена Св. Анны, а также медалей съ подписью: „за спасеніе погибавшихъ“ и „за усердіе“ и серебрянаго темляка, представляются на Высочайшее утвержденіе тѣмъ порядкомъ, какой установленъ Учрежденіемъ Варшавскихъ Правительствующаго Сената Департаментовъ съ 1842 года; лишеніе же Унтеръ-Офицерскаго званія, равномѣрно снятіе нашивокъ и простыхъ медалей, предоставляется опредѣленію самыхъ Судовъ, и состоявшіеся по се-

разіе skazywani być mają na utratę znaków i zarazem na chłostę, gdzieby takową prawo postanowiło.

Toż samo się ma rozumieć i o podoficerach, chociażby ci żadnym znakiem ozdobieli nie byli.

Artykuł 4.

Wyroki skazujące na utratę ozdób orderu wojskowego i orderu Św. Anny, tudzież medali z napisami „za uratowanie ginących“ i „za gorliwość“, iak niemniej felcecha srebrnego, powinny być drogą właściwą, przez Ustawę z r. 1842 o Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu wskazaną, przedstawiane pod Najwyższe zatwierdzenie, przed ich wykonaniem; pozbawienie zaś stopnia podoficerskiego, szewronów i prostych medali, zależeć będzie od decyzji Sądowej, i wyroki w tędy mierze wydane, ulegają wykonaniu, bez przedstawienia ich Najjaśniejszemu Państwu.

му предмету приговоры приводятся въ исполнение, безъ представленія оныхъ на Высочайшее усмотрѣніе.

Статья 5.

Дѣла, по коимъ присуждается лишеніе знаковъ или Унтеръ-Офицерскаго званія, разсматриваются и рѣшаются въ 1-й инстанціи Уголовнымъ Судомъ, а потомъ поступаютъ на ревизію въ Апелляціонный Судъ, и наконецъ въ Правительствующій Сенатъ, хотя бы не было протеста, ни со стороны подсудимаго, ни со стороны Прокурора.

Статья 6.

Если бы отставные нижніе чины, послѣ лишенія ихъ судебнымъ порядкомъ знаковъ отличія, или званія, учинили вновь преступленіе, въ то время уже они считаются какъ бы никогда неимѣвшими тѣхъ знаковъ и званія, и ни въ какомъ случаѣ не могутъ

А р т ы к у л ъ 5.

Sprawy, w których wypadnie skazanie na utratę znaków honorowych lub stopnia podoficerskiego, mają być sądzone w 1-ey Instancyi przez Sąd Kryminalny, i wnoszone będą drogą rewizyi do Sądu Appellacyjnego, a następnie do Rządzącego Senatu, chociażby ani osądzony, ani też Prokurator się nie odwołał.

А р т ы к у л ъ 6.

Dymissyonowani woyskowi niższych stopni, jeżeliby po ostatecznem odjęciu im ozdób i stopnia, ściągnęli na siebie powtórnie odpowiedzialność za przestępstwa, uważani wówczas być winni tak, iakby ich nigdy nie mieli, i nie mogą się odwoływać do prerogatyw z poprzednie-

ссылаться на преимущества, кои прежде давали имъ тѣ же знаки и званіе.

Статья 7.

Исполненіе настоящаго Постановленія, которое имѣеть быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственную Коммисію Юстиціи.

go posiadania tychże ozdób i stopni służących.

Artykuł 7.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw ma być umieszczone, Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 15 (27) Czerwca 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiążę Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(podp.) *T. Le Brun.*

Tayny Radca, Senator
(podp.) *O. Wyczechowski.*

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(podp.) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:
Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,

Tayny Radca, Senator
O. Wyczechowski.

Dyrektor Kancelaryi
W. Konopka.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссийскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ слѣдствіе протоколярной деклараціи фабриканта химическихъ издѣлій Эдуарда Васянскаго, представленной имъ 6 (18) Мая сего года въ Магистратъ города Варшавы, Совѣтъ Управленія Царства, основываясь на Постановленіи своемъ отъ 8 (20) Іюля 1837

в Имениіи Найясніеyszego

МІКОЛАЈА I.

Cesarza Wszech Rosseyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyina Królestwa.

W skutek protokólarney deklaracyi Edwarda Wasiańskiego, fabrykanta wyrobów chemicznych, w dniu 6 (18) Maja r. b. w Magistracie miasta Warszawy złożoney, Rada Administracyina Królestwa, zapatrzwszy się na Postanowienie swe z dnia 8 (20) Lipca 1837 roku, na prze-

года, по представлению Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Выдается симъ Эдуарду Васянскому привилегія на изобрѣтенный имъ новый способъ выдѣлыванія зажигаемыхъ спичекъ въ одномъ плотномъ кускѣ дерева; на новое соотношеніе составныхъ частей воспламеняющейся массы и на предохранительную оболочку, педопускающую случайнаго заженія спичекъ и поврежденія ихъ отъ сырости, сообразно описанію и модели, представленнымъ имъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статья 2.

Привилегія эта распространяется на все Царство и служитъ изобрѣтателю

łożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

А р т ы к у л 1.

Udziela się ninieyszem Edwardowi Wasiańskiemu list przyznania wynalazku na nowy sposób abrykowania zapalek chemicznych, połączonych w jednym klocku drzewa, na właściwy mu stosunek części składowych masy palnej, i na powłokę ochronną, zapobiegającą przypadkowemu zapaleniu oraz uszkodzeniu od wilgoci, a to stosownie do opisu i modelu, złożonych w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

А р т ы к у л 2.

List takowy rozciąga się na całe Królestwo Polskie i służy wynalazcy na lat

на пять лѣтъ, считая со дня настоящаго Постановленія. Не можетъ она вредить ни тѣмъ, коимъ новый способъ выдѣлыванія зажигательныхъ свѣчекъ былъ бы уже извѣстенъ и ими употребляемъ, ни же тѣмъ, кои въ предметъ этомъ успѣють открыть еще что либо новое.

Статья 3.

Выдачею настоящей привилегіи, Правительство не ручается ни за доброту, ни за новостъ, ни же за полезность изобрѣтенія.

Статья 4.

Если получающій настоящую привилегію не введетъ изобрѣтенія своего въ практическое дѣйствіе въ теченіи трехъ мѣсяцевъ и не представитъ о томъ свидѣтельства подлежащаго Начальства, привилегія эта теряетъ свою силу.

пѣć, licząc od daty niniejszego Postanowienia, nie może zaś szkodzić ani tym, którzyby już byli w posiadaniu sekretu nowego sposobu fabrykowania zapalek chemicznych i takowy wykonywali, ani też tym, którzyby w przedmiocie powyższym jeszcze coś nowego odkryli.

А р т ы к у л 3.

Przez udzielenie niniejszego listu, Rząd nie ręczy ani za dobroć, ani za nowość, ani za użyteczność wynalazku.

А р т ы к у л 4.

Gdyby uzyskujący list przyznania, wynalazku swego w praktyczne użycie w przeciągu trzech miesięcy nie wprowadził i tego świadectwem właściwey Władzy nie udowodnił, list niniejszy tem samem upada.

Статья 5.

Неполнение настоящего Постановления, которое имѣетъ быть внесено въ Дневникъ Законовъ, поручаетъ Правительственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, а также Юстиціи, каждой по принадлежности.

А р т ы к у л 5.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone być ma, Kommissyom Rządowym: Spraw Wewnętrznych i Duchownych, oraz Sprawiedliwości, w czem do której należy, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 2 (14) Lipca 1846 roku.

Prezdujący w Radzie Administracyjney
General Artylleryi, General-Adjutant
(podpisano) *Aleksander Gorczakow.*

w z. Dyrektora Głównego, Sekretarz Stanu,
Prezdującego w Komisji Rządowej, w z. Podsekretarz Stanu
Spraw Wewnętrznych i Duchownych, Radca Stanu
(podpisano) *A. Petrow.*

Radca Stanu Zgodno z Oryginałem:
(podpisano) *Badeni.* Sekretarz Stanu,
w z. Podsekretarz Stanu
Radca Stanu
(podpisano) *A. Petrow.*

Zgodno z Wypisem:
Dyrektor Główny, Prezdujący w Komisji Rządowej
Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator

O. Wyszehowski.

Dyrektor Kancelaryi

W. Konopka.

Dnia ogłoszenia 7 (19) Października 1846 r.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссийскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Советъ Управленія Царства.

Въ слѣдствіе протоколярной деклараціи, представленной Францомъ Бецольдомъ, 16 (29) Мая сего года, на основаніи данной ему довѣренности, въ Варшавскій Магистратъ, Советъ Управле-

и въ Имении Найяснѣйшаго

МИКОЛАЯ I-го

Cesarza Wszech Roszyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyina Królestwa.

Въ skutek protokolarney deklaracyi Franciszka Betzhold, z mocy udzielonego sobie pełnomocnictwa działającego, w dniu 16 (28) Maia r. b. w Magistracie miasta Warszawy złożoney, Rada Administracyi-

нія, сообразно Постановленію святому 8 (20) Іюля 1837 года, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Выдается симъ Прускимъ жителямъ, Карлу Ганевальду, Директору свекловично-сахарнаго завода и Францу Гроссе изъ города Лоссенъ, привилегія на введеніе въ Царство и употребленіе изобрѣтеннаго ими и привилегированнаго за границею особеннаго дѣйствія при кристаллизировкѣ сахару и соотвѣтственнаго къ этому снаряда, какъ то ближе пояснено въ описаніи и чертежѣ, представленныхъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статья 2.

Привилегія простирается на все Царство Польское и служить изобрѣ-

на, заpatrując się na Postanowienie swe z dnia 8 (20) Lipca 1837 roku, na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

А р т ы к у л 1.

Udziela się ninieyszem Karolowi Hanewald, Dyrektorowi fabryki cukru, i Franciszkowi Grosse z Lossen, w Państwie Pruskim zamieszkałym, list przyznania wyłączności na wprowadzenie do Królestwa i używanie wynalezionego przez nich i patentowanego zagranicą właściwego im postępowania przy skryształizowaniu cukru, tudzież odpowiedniego ku temu urządzenia, a to podług opisu i rysunków, w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożonych.

А р т ы к у л 2.

List takowy rozciąga się na całe Królestwo Polskie i służy uzyskiwaniem na

тателямъ въ теченіи пяти лѣтъ, считая со дня настоящаго Постановленія.

Статья 3.

Выдачею привилегіи Правительство не ручается ни за новостъ, ни за доброту, ниже за первенство изобрѣтенія; привилегія эта не препятствуетъ ничѣмъ, которые уже пользовались способомъ кристаллизировки сахара, ниже ничѣмъ, кои бы въ этомъ отношеніи еще что либо новаго изобрѣли и открыли.

Статья 4.

Если получающіе привилегію не введутъ изобрѣтенія своего въ практическое дѣйствіе въ теченіи шести мѣсяцевъ и не представятъ о томъ доказательствъ надлежащему Начальству, въ такомъ случаѣ привилегія теряетъ свою силу.

Статья 5.

Исполненіе настоящаго Постановленія и принечатаніе онаго въ Дневникъ

латъ пять, личаъ od daty ninieyszego Postanowienia.

А р т ы к у л 3.

Przez udzielenie ninieyszego listu, Rząd nie zaręcza ani za nowość, ani za dobroć, ani za użyteczność wynalazku; nie może zaś on szkodzić ani tym, którzyby już byli w posiadaniu sekretu krystalizowania cukru, ani tym, którzyby w przedmiocie powyższym jeszcze coś nowego odkryli lub wynaleźli.

А р т ы к у л 4.

Gdyby uzyskujący ninieyszy list przyznania nie wprowadzili wynalazku swego w praktyczne użycie, w ciągu sześciu miesięcy od daty listu, i tego świadectwem właściwey Władzy nie udowodnili, list obecny tem samem upada.

А р т ы к у л 5.

Wykonanie ninieyszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone być

Законовъ, Совѣтъ Управленія поручаетъ Правительственнымъ Коммисіямъ Внутреннихъ Дѣлъ и Юстиціи, каждой по принадлежности.

ma, Kommissyom Rządowym: Spraw Wewnętrznych i Duchownych, oraz Sprawiedliwości, w czym do której należy, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 12 (24) Lipca 1846 roku.

Prezdujący w Radzie Administracyjney
General Artylleryi, General-Adjutant
(podpisano) *A. Górczakow.*

w z. Dyrektora Głównego,	Sekretarz Stanu,
Prezdującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych,	Radca Stanu
(podpisano) <i>T. Le Brun.</i>	(podpisano) <i>T. Le Brun.</i>
Radca Stanu	Sekretarz Stanu,
(podpisano) <i>J. Badeni.</i>	Radca Stanu
	(podpisano) <i>T. Le Brun.</i>

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezdujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator
O. Wyzzechowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 7 (19) Października 1846 r.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ 1-го

Императора и Самодержца Всероссийскаго, Царя Польскаго,
и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Заботясь о предупрежденіи несчастныхъ случаевъ погребенія людей, находящихся въ состояніи мнимой смерти и о подавніи имъ помощи, въ такомъ положеніи необходимой; а съ другой стороны, желая охранить общественное

в Именіи Найяснейшаго

МИКОЛАЯ 1-го

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,
etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa,

W celu zapobieżenia nieszczęśliwym wypadkom z pogrzebania ciał ludzi, będących w stanie pozorncy śmierci, i zapewnienia koniecznego w takich razach ratunku, tudzież w celu ochronienia zdrowia ogółu od szkodliwych wyziewów, powstających

здоровье отъ вредныхъ испарений, развивающихся при тлѣніи мертвыхъ тѣлъ, Совѣтъ Управленія, утвердивъ представленныя Правительственною Коммисією Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ и у сего прилагаемыя Правила о погребеніи умершихъ, постановилъ и постановляетъ:

Ч А С Т Ь I.

О тѣлахъ къ предупрежденію погребенія людей, находящихся въ состояніи мнимой смерти.

С т а т ь я I.

По законамъ имѣющимъ обязательную силу въ Царствѣ Польскомъ, тѣла умершихъ, къ какому бы вѣроисповѣданію они ни принадлежали, должны быть погребаемы не прежде, какъ по истеченіи 48 часовъ съ минуты кончины, за исключеніемъ случаевъ, полиціей-

засуца się ciał zmarłych, Rada Administracyjna, zatwierdzając i przedstawione przez Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych, i przy niniejszem Postanowieniu załączone Przepisy względem grzebania ciał zmarłych, postanowiła i stanowi:

T Y T U Ł I.

O środkach zapobieżenia pogrzebaniu ciał ludzi, w stanie pozornej śmierci będących.

A r t y k u ł I.

Podług praw w Królestwie Polskiem obowiązujących, ciała zmarłych wszelkiego wyznania osób, nie mają być grzebane, aż po upływie czterdziestu ośmiu godzin od chwili zgonu, wyjąwszy przypadki, urządzeniami policyjnemi przewidziane; że zaś stosownie do zasad Policji Lekar-

скими правилами предусмотрѣнныхъ; но, такъ какъ на основаніи правилъ Врачебной Полиціи, единственнымъ вѣрнымъ доказательствомъ смерти есть гніеніе, которое обнаруживается иногда ранѣе, а иногда позже, то, смотря по сему, срокъ для погребенія умершихъ долженъ быть продолженъ, либо сокращенъ.

Статья 2.

Сорока восьми часовой срокъ для погребенія, долженъ быть продолженъ:

1. Если, по случаю необнаруженія въ мертвомъ тѣлѣ явныхъ признаковъ гніенія, возникнетъ подозрѣніе, что признаваемый умершамъ находится только въ состояніи мнимой смерти.
2. Если судъ, или возникающія отъ семейственныхъ отношеній обстоятельство требуютъ отсрочки погребенія на нѣкоторое время, хотя бы признаки

skie, iedynym pewnym dowodem zaszley
śmierci jest zgnilizna, a ta okaznie się
niekiedy wcześnię, a niekiedy późnię,
przeto w miarę tego termin grzebania
zmarlych ma być przedłużanym lub skra-
całym.

Artykuł 2.

Termin czterdziestu ośmiu godzin do
grzebania ciał zmarłych, ma być przedlu-
żonym:

1. Gdy, z powodu nieokazania się na ciele zmarłego wyraźnych znaków zgnilizny, zachodzi podejrzenie, iż uważany za umarłego znajduje się tylko w stanie pozornej śmierci.
2. Gdy Sąd lub okoliczności rodzinne wymagają wstrzymania się na nieciaki czas z grzebaniem, chociażby i okazały się znaki rozpoczętej zgnilizny. O tem

начавшагося гніенія и обнаружилась. Но, въ такихъ случаяхъ, должно быть немедленно поставлено о томъ въ извѣстность мѣстное полицейское Начальство, которое, за тѣмъ, обязано обратить особенное вниманіе, чтобы продолженіе срока погребенія не имѣло вредныхъ послѣдствій для здоровья жителей, и чтобы къ отвращенію сего были приняты нужныя мѣры предосторожности.

Статья 3.

Сорока-восьми-часовой срокъ для погребенія можетъ быть сокращенъ:

1. Если на мертвомъ тѣлѣ обнаружатся несомненные признаки гніенія въ высокой степени.

2. Если въ особенныхъ, определенныхъ врачебными правилами случаяхъ, до исхода сорока восьми часовъ, произведено было вскрытіе мертвого тѣла, по требованію Суда, съ цѣлію враче-

wszelako niezwłocznie zawiadomiona być winna miejscowa władza policyjna, która ze swej strony obowiązana będzie dawać szczególną baczną, aby to opóźnienie grzebania ciała nie wywierało szkodliwych skutków na zdrowie mieszkańców, i aby przewidziane zostały dla zapobieżenia temu właściwe środki zaradcze.

А р т ы к у л 3.

Termin czterdziestu ośmiu godzin może być skróconym:

1. Gdy na ciele zmarłego okażą się niewątpliwe znaki zgnilizny w wysokim stopniu.

2. Gdy w szczególnych, określonych lekarskimi przepisami przypadkach, przed upływem czterdziestu ośmiu godzin, odbyta została na ciele zmarłego sekcya sądowa, lekarska lub dla nabalsamowania

бною, или для бальзамированія, ибо вскрытію тѣла предшествуетъ, во всякомъ случаѣ, удостовѣреніе врача, что смерть дѣйствительно послѣдовала.

3. Во время существованія эпидемическихъ заразительныхъ болѣзней. Тогда срокъ къ погребенію людей, умершихъ отъ сихъ болѣзней, будетъ, по представленію Медицинаго Совѣта, опредѣляемъ особыми распоряженіями Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статья 4.

Разрѣшать погребеніе умершихъ предоставляется и впредь, по точному смыслу 131 статьи Гражданскаго Уложенія Царства Польскаго, чиновникамъ содержащимъ гражданскія метрическія книги. Чиновникамъ симъ вѣвается въ непремennую обязанность удостовѣряться каждый разъ въ дѣйстви-

тіа; въ каждомъ bowiem зъ тыхъ przypadków, lekarz przystępujący do otworzenia ciała, obowiązany jest przedewszystkiemъ przekonać się o rzeczywistości śmierci.

3. W czasie grassowania choróbъ зараźliwych, skrócony termin do grzebania ciałъ zmarłychъ zъ choróbъ tego rodzaju, będzie na przedstawienie Rady Lekarskiej ustanawianym, przezъ szczególowe rozporządzenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznychъ iъ Duchownychъ.

А р т у к у л 4.

Уdzielanie upoważnień do grzebania ciałъ zmarłychъ, pozostawia się iъ nadal, wъ ścisłemъ zastosowaniu się do 131 art. Kodeksu Cywilnego dla Królestwa Polskiego, Urzędnikomъ Stanu Cywilnego. Na urzędnikówъ zaśъ тыхъ wkłada się konieczny obowiązekъ przekonywania się wъ każdymъ razie o rzeczywistości zaszłej śmierci,

тельности послѣдовавшей смерти, руководствуясь правилами, настоящимъ Постановленіемъ предписанными.

Статья 5.

Если на счетъ дѣйствительности смерти покойника, предаваемого землѣ уже по истеченіи сорока восьми часовъ, считая съ часа кончины, возникнетъ подозрѣніе, о которомъ выше въ статьѣ 2 упомянуто, въ такомъ случаѣ метрическій чиновникъ, приостановивъ погребеніе, долженъ, для освидѣтельствованія умершаго, пригласить ближайшаго медика, а въ небытность его, фельдшера, кои обязаны исполнить это для бѣдныхъ безвозмездно.

Въ отсутствіе лицъ медицинскаго вѣдомства, освидѣтельствованіе сіе можетъ произвести самъ метрическій чиновникъ съ двумя свидѣтелями, руководствуясь изданнымъ Медицинскимъ Совѣтомъ наставленіемъ о признакахъ смерти и обхожденіи съ умершими.

trzymając się przepisów, ninieyszemъ Постановленіемъ zaleconych.

Artykuł 5.

Gdyby pod względemъ rzeczywistości śmierci nieboszczyka, który ma być pogrzebionymъ inż po upływie 48 godzin od chwili zgonu, zachodziło podeyrzenie, o iakiemъ wyżej w art. 2 powiedziano, w takimъ razie Urzędnikъ Stanu Cywilnego wstrzyma pogrzeb i jest obowiązany, dla obeyrzenia umarłego wezwać naybliżey znaydującego się lekarza, a w braku iego felczera, którzy winni dopełnić tę czynność u biednychъ bezpłatnie.

W braku zaś osóbъ lekarskich, poświadczenie rzeczywistości śmierci mocen jest dopełnić sam Urzędnikъ Stanu Cywilnego z dwóma świadkami, stosującъ się w tymъ względzie dowydancy przez Radę Lekarską wiadomości o znakachъ rzeczywistey śmierci i obchodzeniu się z umarłemi.

Во всѣхъ этихъ случаяхъ, долженъ быть составляемъ особый протоколъ освидѣтельствования.

Статья 6.

Но если, по причинѣ развившагося въ высокой степени гніенія, предетавится надобность похоронить умершаго къ какому бы то въроисповѣданію онъ ни принадлежалъ, прежде истечения сорока восьми часовъ, считая съ часа кончины, въ такомъ случаѣ разрѣшеніе для потребенія можетъ быть выдаваемо не иначе, какъ по предварительномъ освидѣтельствovanіи умершаго служащимъ лекаремъ, а въ небытность его вольнопрактикующимъ, въ присутствіи полицейскаго чиновника, и по составленіи ими формальнаго протокола.

Статья 7.

Въ случаѣ смерти женщины въ такомъ періодѣ беременности, въ кото-

We wszystkich takich, przypadkach spisywanym ma być oddzielny protokół poświadczenia.

А р т ы к у л 6.

Gdy zaś, z powodu rozwiniętej w wysokim stopniu zgnilizny, zachodzić będzie konieczność pogrzebania ciała zmarłego, iakiegobądź wyznania osoby, przed upływem czterdziestu ośmiu godzin od chwili zgonu, wówczas pozwolenie do pogrzebania nie może być udzielone inaczej, iak po poprzedniem poświadczeniu rzeczywistości śmierci przez lekarza rządowego, a w braku takowego, przez lekarza wolno-praktykującego, w obecności Urzędnika policyjnego i po spisaniu przez nich protokołu urzędowego.

А р т ы к у л 7.

W razie śmierci niewiasty brzemienney, którey ciąża tak iest posuniętą, że

рому плодъ ея можетъ уже имѣть существованіе отдѣльное, самостоятельное, то есть, не только когда достоверно извѣстно, но и когда, по слухамъ или другимъ обстоятельствамъ, съ вѣроятностію предполагать можно, что беременность перешла за вторую половину, равномерно, въ случаѣ смерти женщны во время родовъ и предъ разрѣшеніемъ ея, младенецъ непременно долженъ быть вынуть изъ утробы матери, врачомъ, акушеромъ, или, въ отсутствіе ихъ, повивальною бабкою, со всѣми предосторожностями, какія въ подобныхъ случаяхъ соблюдаются на живой женщинѣ, ибо она можетъ находиться только въ состояніи мнимой смерти.

С т а т ь я 8.

Младенцы, рожденные безъ видимыхъ явленій жизни, не должны быть погребаемы иначе, какъ по удостовѣ-

плѳдъ mógłby być zdolny do oddzielnego samoistnego życia, to iest, kiedy z pewnością wiadomo, lub gdy są pogłoski i pozory, nastęrczające prawdopodobieństwo, że ciąża w drugiey już była połowie, tudzież, w razie zgonu niewiasty podczas porodu, ieszcze przed wydaniem na świat dziecięcia,— plѳd z łona matki ma być koniecznie wydobyty przez lekarza, akuszerę lub w braku ich przez akuszerkę, z zachowaniem wszelkich przestrzeganych w tey mierze na żywey niewieście ostrożności, z uwagi, że taż może się znajdować w stanie pozorney śmierci.

A r t y k u ł 8.

Dzieci nowo-narodzone, bez wyraźnych objawień życia, nie mają być grzebane inaczej, iak po poświadczeniu rzeczywi-

реніи о дѣйствительности смерти ихъ служащимъ или вольнопрактикующимъ врачемъ, а въ небытность ихъ акушеркою, или даже фельдшеромъ и, въ послѣднемъ случаѣ, при двухъ свидѣтеляхъ.

Дѣйствию сему долженъ быть составляемъ протоколъ.

Статья 9.

Съ самой минуты смерти, до преданія тѣла землѣ, ни одинъ умершій не долженъ быть оставляемъ безъ надлежащаго присмотра, и въ обращеніи съ нимъ воспрещается все то, что могло бы препятствовать возвращенію жизни, еще непогасшей, или положить ей предѣлъ.

Статья 10.

Для преподаванія жителямъ, въ особенности имѣющимъ тѣсное помѣщеніе, возможности содержать мертвое

стоści ихъ śmierci przez lekarza rządowego, lub wolno-praktykującego, — w braku takowych, przez akuszerkę lub nawet przez fельцера, а w ostatnich dwóch przypadkach, w obecności dwóch świadków.

Z czynności zaś tej spisywanym ma być także protokół.

А р т ы к у л 9.

Od chwili zgonu aż do pogrzebania, ciało zmarłego nie powinno być zostawione bez odpowiedniego dozoru, i w obchodzeniu się z niem nie należy dopuszczać nic takiego, co by mogło niewygasłe jeszcze życie silumić i oęczeniu przeszkodzić.

А р т ы к у л 10.

Dla ułatwienia mieszkańcom; zwłaszcza zajmującym szczupłe lokale, możliwości przetrzymania ciał zmarłych przez ustanowie-

тѣло въ продолженіи опредѣленнаго срока съ соблюденіемъ мѣръ, предъидущею статьею предписанныхъ, возлагается на Правительственную Комисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ обязанность озаботиться, по мѣрѣ надобности и способовъ, устройствомъ предпохоронныхъ домовъ, согласно съ цѣлію ихъ предназначенія.

Статья 11.

Предпохоронные дома предназначаются:

1. Для помѣщенія мертвыхъ тѣлъ въ продолженіе опредѣленнаго къ погребенію срока: а) по желанію ихъ родныхъ, или другихъ лицъ принимающихъ въ нихъ участіе, и б) по распоряженію мѣстной полицейской власти, въ тѣхъ случаяхъ, когда, по тѣснотѣ помѣщенія, въ коемъ находится трупъ, есть поводъ опасаться вреднаго вліянія его на общественное здоровье;

ny przeciąg czasu, przy takim obchodzeniu się z niemi, iakie zalecone zostało w artykule poprzedzającym, wkłada się na Kommissyą Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych obowiązek, aby się starała, w miarę potrzeby i posiadanych środków, urządzać domy przedpogrzebowe w sposób odpowiedni ich przeznaczeniu.

Artykuł 11.

Domy przedpogrzebowe są przeznaczone:

1. Do składania ciał zmarłych aż do nadejścia oznaczonego do grzebania terminu: а) na żądanie krewnych lub osób, pogrzeb urządzających; б) z rozporządzenia miejscowej władzy policyjney, w takich razach, gdy, z powodu zacieśnionego pomieszkania, w którym pozostałe ciało zmarłego, można obawiać się szkodliwych skutków na zdrowie ogółu, — gdy śmierć nastąpiła w skutek choroby zaraźliwej, a

когда смерть послѣдовала отъ болѣзни заразительной, а со стороны родныхъ или окружающихъ умершаго не приняты надлежащія мѣры предосторожности, и наконецъ, когда бы мертвое тѣло оставалось безъ надлежащаго примотра, или въ помѣщеніи несоответственномъ.

2. Для поданія помощи утоншимъ, повѣсившимся, замерзшимъ, и во всѣхъ прочихъ случаяхъ скоропостижной, часто мнимой смерти, если родственники сихъ лицъ, или бывшіе съ ними въ ближайшихъ отношеніяхъ, не находятъ для нихъ приличнаго помѣщенія.

3. Для помѣщенія труповъ неизвѣстныхъ лицъ.

4. Для производства Судебно-медицинскихъ изслѣдованій надъ умершими скоропостижно, или смертію насильственною, если не возможно перенести сего на мѣсто, гдѣ смерть послѣдовала.

ze strony krewnych lub osób pogrzeb urządzających, nie zostały przewidziane należne środki zaradcze, i наконецъ, gdy ciało pozostaie bez należytego dozoru, albo w niestosownem pomieszczeniu.

2. Dla cudzenia utonionych, powieszonych, zmarzniętych, i w ogólności osób dotkniętych nagłą, częstokroć pozorną tylko śmiercią, jeżeliby dla ratowania ich krewni, lub osoby bliskie nie obmyśliły stosownego miejsca.

3. Do składania trupów ludzi nieznanых.

4. Do odbywania dochodzeń Sądowo-lekarskich, na ciałach osób zmarłych nagle lub śmiercią gwałtowną, skoro rzeczone dochodzenie w miejscu zaszłej śmierci dokonane być nie może.

Статья 12.

Предпохоронные дома для христианъ должны состоять въ заведываніи Церковныхъ Управъ (dozorów) обще съ Духовными лицами, имѣющими въ своемъ вѣдѣніи мѣстныя церкви. Предпохоронные дома для евреевъ имѣютъ состоять въ заведываніи ихъ Духовныхъ, такъ называемыхъ Божничьихъ Управъ. Врачебно-полицейскій надъ сими домами надзоръ возлагается на мѣстныхъ медицинскихъ чиновниковъ.

Статья 13.

Помѣщеніе мертвыхъ тѣлъ въ церковныхъ часовняхъ и притворахъ, какъ несоотвѣтствующихъ, по образу своего устройства, распоряженію, въ предшедшей 9-й статьѣ заключающемуся, дозволяется только до учрежденія предпохоронныхъ домовъ.

Артикулъ 12.

Domy przedpogrzebowe chrześcijańskie, zostawać mają w zawiadywaniu Dozorów kościelnych, z przybraniem Duchownych przełożonych parafii. Domami przedpogrzebowemi dla starozakonnych zawiadywać będą Dozory bóżnicze. Pod względem zaś policyjno-lekarskim, nadzor nad temi domami porucza się miejscowym urzędnikom lekarskim.

Артикулъ 13.

Składanie ciał zmarłych w kaplicach przy kościołach lub w kruchtach, iako nieurządzonych w ten sposób, aby w nich przestrzeganiem być mogło to, co zaleconem zostało w artykule 9-m niniejszego Postanowienia, dozwalanem ma być tylko do czasu urządzenia domów przedpogrzebowych.

Правило сіе не распространяется однако жъ на часовни или другія, находящіяся при церквахъ помѣшенія, если онѣ устроены и содержимы будутъ сообразно съ цѣлю, въ 9-й статьѣ определенной.

Не воспрещается также выносить мертвое тѣло въ часовни или церкви, для совершенія надъ ними погребальнаго обряда.

Ч А С Т Ь II.

О мѣрахъ къ охраненію общественнаго здоровья отъ дѣйствія вредныхъ испареній, образующихся при тлѣніи мертвыхъ тѣлъ.

Ст а т ь я 14.

Мертвые тѣла должны быть погребены только на кладбищахъ.

Nie odnosi się to jednak do kaplic lub innych budowli przy kościołach, któreby urządzone i utrzymywane były odpowiednio celowi, wskazanemu w artykule 9-m.

Również nie jest wzbronionem stawianie ciał zmarłych w kościołach lub kaplicach, przez czas nabożeństwa żałobnego, pogrzeb zwłok poprzedzającego.

T Y T U Ł II.

O środkach ochronienia zdrowia ogółu od wpływów szkodliwych z wyziewów, powstających z rozkładu ciał zmarłych.

A r t y k u ł 14.

Ciała zmarłych chowane być mają tylko na przeznaczonych do tego cmentarzach grzebalnych.

Статья 15.

Для каждого прихода, или церковной гмины, должно быть отведено особое кладбище, приходское или гминное. Если дозволяет мѣстоположеніе, то, по усмотрѣнію и съ разрѣшенія подлежащаго начальства, можетъ быть устроено одно кладбище, общее, для нѣсколькихъ приходовъ или церковныхъ гминъ, преимущественно въ городахъ.

Статья 16.

Въ мѣстахъ, гдѣ, по малозначительному числу жителей, принадлежащихъ не къ Римско-католическому, а къ другимъ христіанскимъ вѣроисповѣданіямъ, затруднительно было бы учреждать особыя для каждого вѣроисповѣданія кладбища, должно на кладбищахъ Римско-католическихъ отдѣлить особыя мѣста для погребенія умершихъ, къ инымъ христіанскимъ вѣроисповѣданіямъ принадлежащихъ.

А р т ы к у л 15.

Każda parafia lub gmina duchowna, ma mieć właściwy cmentarz grzebalny, parafialny lub gminny. Stosownie do miejscowości i uznania władzy przełożonej, cmentarz może być wspólnym dla kilku parafii lub gmin: co szczególnie do miast się odnosi.

А р т ы к у л 16.

W miejscach, gdzie mała jest liczba mieszkańców, chrześcian nierzymskich katolików, a przeto trudnem byłoby urządzenie oddzielnych dla nich cmentarzy, mają być na cmentarzach katolików rzymskich wyznaczone osobne dzielnice, do grzebania zmarłych chrześcian innego wyznania.

Статья 17.

Кладбища должны быть вообще устроены такъ, какъ определено въ прилагаемыхъ у сего Правилъ, Со- вътомъ Управленія утвержденныхъ, для чего назначается двухгодичный срокъ, считая со дня обнародованія настоящаго Постановленія.

Статья 18.

Погребеніе на кладбищахъ находящихся въ городахъ приходскихъ церквей, допускается только тамъ, гдѣ помѣсть не отведена особыхъ кладбищъ, но не долѣе до учрежденія оныхъ, на основаніи предшешей 17-й статьи.

Статья 19.

Помѣщикамъ можетъ быть дозво- ляемо учреждать на своей землѣ фамильное кладбище или семейную гробницу, но не иначе, какъ при отдельной часовнѣ, и при томъ такъ, чтобы

А р т ы к у л 17.

Cmentarze powinny być tak urządzo- ne, iak wskazują załączone przy niniey- szym, i przez Radę Administracyjną za- twierdzone Przepisy, do czego oznacza się ostatecznie termin dwuletni, licząc od daty ogłoszenia niniejszego Postanowienia.

А р т ы к у л 18.

Grzebanie na cmentarzach kościelnych, dopuszczane być może tylko tam, gdzie dotąd niema oddzielnych cmentarzy grze- balnych, i to do czasu urzаdzenia tako- wych, stosownie do zastrzeżenia, w arty- kule 17-m zawartego.

А р т ы к у л 19.

Właścicielom ziemskim dozwolane być może zakładanie w swoich posiadłościach, cmentarzy familiynych lub grobów, pod warunkiem jednak: aby przytem wysta- wioną była kaplica, i aby, pod względem

въ отдаленіи отъ жилыхъ мѣстъ, въ образѣ устройства ихъ и содержанія были соблюдены утвержденныя нынѣ правила о кладбищахъ и гробницахъ вообще, за исполненіемъ чего должны наблюдать подлежащія церковныя Управы. Содержаніе часовни и учреждаемаго при ней кладбища или гробницы, въ надлежащемъ порядкѣ, должно быть обезпечено потребнымъ на сей конецъ капиталомъ, или инымъ прочнымъ установленіемъ.

Статья 20.

Погребеніе тѣлъ въ церковныхъ подвалахъ, навсегда воспрещается.

Изъятіе изъ сего общаго правила допускается только:

а, Для Епископовъ.

б, Для Монаховъ и Монахинь, кои, по церковнымъ установленіямъ, должны быть погребены въ церковныхъ

отдалености отъ мѣйсе замесканных, способу устройства и утримыванія, зачowane były zasady, przepisane w ogólności co do cmentarzy i grobów: nad czym czuwać mają właściwe Dozory kościelne. Dla zapewnienia zaś utrzymania w należnym porządku, tak kaplicy, iako też cmentarza lub grobu familiynego, legowany byđ winien na ten cel odpowiedni fundusz.

А р т ы к у л 20.

Chowanie ciał w grobach kościelnych zabrania się nazawsze.

Wyjątek od tego ogólnego zakazu dozwala się:

а, Dla Biskupów.

б, Dla Zakonników i Zakonnic, którzy, z przepisów prawa kościelnego, w grobach zakonnych lub obrębie klasztornym

подвалахъ, или въ оградахъ монастырей, вблизи церкви.

6. Для основателей церкви, если они, въ составленныхъ ими по сему случаю записяхъ, изъявили желаніе быть погребенными, совокупно съ потомствомъ своимъ, въ церковномъ подвалѣ, или вблизи церкви.

Сіе послѣднее изъятіе не распространяется на городъ Варшаву, гдѣ, кромѣ Епископовъ, Монаховъ и Монахинь, никто не можетъ быть погребенъ въ церковномъ подвалѣ вообще близъ церкви, внутри города состоящей, безъ особаго дозволенія Царскаго Намѣстника.

Впрочемъ, погребеніе въ церковныхъ подвалахъ, или вблизи церкви, можетъ, и въ означенныхъ здѣсь случаяхъ, быть дозволяемо только въ склепахъ каменныхъ.

С т а т ь я 21.

Семейства, кои, на основаніи записей, сдѣланныхъ основателями церквей,

chowani być winni.

с. Для заложыцели коścioловъ, którzy w erekcyi zastrzegli dla siebie i swego potomstwa mieysce w grobach kościelnych, lub na cmentarzach, takowe otaczających.

Ten ostatni wyjątek nie stosuje się do Warszawy, gdzie, oprócz Biskupów, Zakonników i Zakonnic, nikt nie może być chowany w kościelnych grobach, i w ogólności przy kościołach, w obrębie miasta położonych, bez szczególnego zezwolenia Namiestnika Królestwa.

Zresztą, chowanie w grobach kościelnych lub przy kościołach, nawet w wyżej wymienionych wyjątkowych przypadkach, może być dopuszczone tylko w grobach murowanych i zasklepionych.

A r t y k u ł 21.

Rodziny, mające prawo z mocy erekcyi do pomieszczenia w grobach kościelnych

имѣютъ право быть погребенными въ церковныхъ подвалахъ, или вблизи основанныхъ ими церквей, если пожелаютъ пользоваться симъ правомъ впредь, должны представить подтвердительные документы, на усмотрѣніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, для чего назначается двухлѣтній срокъ, со дня обнародованія сего Постановленія.

Ст а т ь я 22.

Вырытіе мертвѣго тѣла (exhumatio) можетъ быть допущено только:

1. По приговору Суда, если онъ признаетъ сіе необходимымъ для произведенія надъ умершимъ судебно-медицинскаго изслѣдованія.

2. По представленію медицинскаго Начальства, обще съ полицейскимъ, когда они находятъ, что иснаренія изъ погребенныхъ тѣлъ производятъ ощутительно-вредныя для здоровья жите-

лѣвъ при fundowanych przez nich kościołach, jeżeli pragną nadal korzystać z tego prawa, powinni to udowodnić przed Komisją Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych: do czego ostateczny termin naznacza się lat dwa, od daty ogłoszenia niniejszego Postanowienia.

А р т ы к у л 22.

Odgrzebanie ciał zmarłych (exhumacya), może być dopuszczane tylko:

1. Z wyrzeczenia Sądu, gdy uznanem to zostanie za potrzebne dla dochodzenia sądowo-lekarskiego.

2. W skutek przedstawienia Władz lekarskich wspólnie z policjinemi, gdy te dostrzegą, iż wyziewy z zagrzebanych ciał zmarłych wywierają wyraźne złe skutki na zdrowie mieszkańców, lub tem

лей послѣдствія, или таковыми послѣдствіями угрожаютъ.

3. По желанію родныхъ перемѣстить останки умершаго изъ одной могилы въ другую.

4. Если, для цѣли общепользной, необходимо дать мѣсту, занятому кладбищемъ, иное предназначеніе.

Въ первомъ случаѣ, достаточно опредѣленіе Суда.

Во второмъ случаѣ только съ разрѣшенія Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ могутъ приступить мѣстныя власти къ вырытію мертвыхъ тѣлъ.

Въ третьемъ случаѣ потребно также разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, которая даетъ оное, если изложенный въ прошеніи поводъ признаеть уважительнымъ, но не иначе, какъ на основаніи медицинскаго удостовѣренія, что

zagrażaia.

3. Na żądanie rodziny w zamiarze przeniesienia zwłok gdzieindziej.

4. W razie konieczności zajęcia placu cmentarzowego na inny publiczny użytek.

W pierwszym przypadku, dostatecznem będzie wezwanie władzy sądowej.

W drugim, tylko na zasadzie decyzji Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, władze miejscowe mogą zarządzać odgrzebywanie.

W trzecim przypadku, potrzebne iest także zezwolenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, udziałać się mające, po uznaniu wymienionych w podaniu powodów za zasługujące na wzgląd, i na zasadzie świadectwa lekarskiego, że osoba, której zwłoki mają

покойникъ, котораго останки желаютъ перемѣстить, умеръ не отъ болѣзни повальной заразной.

Въ четвертомъ случаѣ необходимо разрѣшеніе Совѣта Управленія Царства, которое удѣляется по выслушаніи мнѣнія Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Во всякомъ однако-жъ случаѣ, вырытіе мертвaго тѣла должно быть производимо съ вѣдома подлежащей духовной власти.

Ст а т ь я 23.

Перевезеніе мертвaго тѣла, для погребенія не на кладбищѣ того мѣста, гдѣ послѣдовала его смерть, а на другомъ, допускается только въ видѣ изятія изъ общаго правила, по просьбѣ родныхъ или находившихся въ ближайшихъ къ умершему отношеніяхъ.

być exhumowane, nie z epidemiczno-zaraźliwej zmarła choroby.

W czwartym wypadku, koniecznem jest upoważnienie Rady Administracyjney Królestwa, po wysłuchaniu przelóżenia Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

W każdym zaś razie, odgrzebywanie ciał zmarłych odbywać się powinno z wiedzą właściwej władzy duchowney.

А р т у к л 23.

Przewożenie ciała zmarłego, w celu pogrzebania go nie na miejscowym cmentarzu, może być w sposób wyjątkowy na żądanie familii lub osób interessowanych dozwolane.

Для перевезенія мертвѣго тѣла изъ заграницы, нужно разрѣшеніе Царскаго Намѣстника.

Если мертвое тѣло, которое предполагается перевезти изъ одного мѣста въ другое въ Царствѣ Польскомъ, было уже погребено, въ такомъ случаѣ необходимо разрѣшеніе Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ.

Если же такое тѣло еще не погребено, то, въ отношеніи къ умершимъ въ г. Варшавѣ даетъ разрѣшеніе помянутая же Коммисія, въ отношеніи къ умершимъ въ губернскихъ городахъ, подлежащія губернскаго Правленія, а въ прочихъ мѣстахъ Царства Польскаго, Уѣздные Начальники.

Но и въ сихъ случаяхъ, перевезеніе умершаго тѣла должно быть производимо съ вѣдома мѣстной Духовной власти.

Dla sprowadzenia zwłok z zagranicy, potrzebne jest zezwolenie Namiestnika Królestwa.

Gdy ciało, mające być przewiezione z jednego miejsca w Królestwie do drugiego, było inż pochowane, potrzebne jest upoważnienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Gdy zaś ciało takowe jeszcze nie zostało pogrzebione, wówczas, co do zmarłych w Warszawie, wydanie pozwolenia zależeć będzie od Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, co do zmarłych w miastach gubernialnych, od właściwego Rządu Gubernialnego, a winnych miejscach, od Naczelnika Powiatu.

W każdym jednak razie, przewożenie to odbywać się winno z wiedzą władzy duchowney.

Случаи, въ которыхъ можетъ быть дозволено перевезеніе тѣла, а равно формальности, какія при этомъ должны быть исполнены и мѣры для предотвращенія вредныхъ испареній, опредѣлены въ прилагаемыхъ у сего Правилахъ.

Ч А С Т Ъ III.

Общая постановленія.

Ст а т ь я 24.

Мертвыя тѣла людей, совершенно нищихъ, принимаются въ предпohоронные дома бесплатно. Но за помѣщеніе въ сихъ домахъ мертвыхъ тѣлъ прочихъ состояній, Правительственная Коммисія Внутреннихъ Дѣлъ имѣеть, особымъ тарифомъ, установить плату, соразмѣрную разряду дорогъ и самымъ похоронамъ.

W iakich przypadkach przewożenie może być dozwolone, iakie w tej mierze mają być dopełnione formalności i przewidziane środki dla zapobieżenia szkodliwym wyziewom, wskazują przepisy załączone do niniejszego Postanowienia.

T Y T U Ł III.

Przepisy ogólne.

А р т ы к у л 24.

Ciała zmarłych osób zupełnie ubogich, winny być przyjmowane do domów przedpogrzebowych bezpłatnie. Za pomieszczenie tamże ciał osób innego stanu, Komisya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Duchownych oddzielną taryffą oznaczy opłatę, z zastosowaniem iey wysokości do klass karawanowych i wystawności pogrzebu.

С т а т ь я 25.

Завѣдываніе и контролированіе суммъ съ платежей, взимаемыхъ за помѣщеніе въ предпохоронныхъ домахъ, поручается Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ, на томъ же основаніи, какъ завѣдывается она суммами, поступающими отъ платы за погребеніе тѣлъ.

С т а т ь я 26.

Суммы, поступающія отъ платы за погребеніе мертвыхъ тѣлъ и помѣщеніе ихъ въ предпохоронныхъ домахъ, должны быть обращаемы на учрежденіе и содержаніе кладбищъ и предпохоронныхъ домовъ. Если бы суммы эти оказались для сего недостаточными, то на потребность эту, какъ общественную, дозволяется расписывать складки на прихожанъ, разсмотрѣніе же и утвержденіе такого росписанія возлагаются на Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ.

A r t y k u l 25.

Kontrolla i zarząd dochodów z opłat za pomieszczenie ciał w domach przedpogrzebowych, porucza się Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, na tychże samych zasadach, iak kontrolla i zarząd dochodów z pokładnego.

A r t y k u l 26.

Fundusze z pokładnego i wpływy z domów przedpogrzebowych, służyć mają na zakładanie i utrzymywanie cmentarzy grzebalnych i domów przedpogrzebowych. Gdyby zaś rzeczzone fundusze okazały się na cel wzmiankowany niewystarczającymi, wówczas, ze względu, iż przedmiot ten dotyczy ogółu, pozwala się rozpisać składkę na parafian; rewizya zaś i zatwierdzenie takowych rozkładów, należy do Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, która w tej mierze trzymać

треннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, которая, въ семъ отношеніи, руководствуется тѣми правилами, какія опредѣлены на счетъ учрежденія кладбищъ и обведе- ніе ихъ оградами.

Статья 27.

Установленная положеніемъ о гер- бовой бумагѣ пошлина, за дозволеніе погребенія тѣль въ церковныхъ подеа- лахъ, остается въ своей силѣ,

Статья 28.

Прилагаемый у сего Правилами должны быть снабжены все Духовныя, Медицинскія и Полицейскія власти и Чиновники, до которыхъ это относится, съ возложеніемъ на нихъ обязанности, руководствоваться оными во всемъ, что относится къ устройству кладбищъ и предпогробиныхъ домовъ, а равно къ помѣщенію въ сихъ домахъ и по- гробенію умершихъ.

się będzie zasad, względem składek, na za-
łożenie i oparkanie cmentarzy, przepi-
sanych.

Артикулъ 27.

Ustanowiona prawem stempłowem opła-
ta stempla konsensowego, od chowania
ciał w grobach kościelnych, pozostaje bez
zmiany.

Артикулъ 28.

Zatwierdzone ninieyszem Postanowie-
niem Przepisy, winny być doręczone wła-
ściwym duchownym, lekarskim i policyi-
nym władzom i urzędnikom, z poleceniem
ażeby ściśle do nich stosowali się we
wszystkiem, co dotyczy urządzenia cmen-
tarzy i domów przedpogrzebowych, tudzież
pomieszczania ciał w tychże domach i
grzebania zmarłych.

Исполнение настоящего Постановления, которое имѣетъ быть внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone być ma, poleca się Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyiney, dnia 31 Maja (12 Czerwca) 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiążę Warszawski.*

Dyrektor Główny, Pre- zydujący w Kommissyi Rza- dowej Spraw Wewnętrz- nych i Duchownych	Sekretarz Stanu, Rada Stanu (podp.) <i>T. Le Brun.</i> <i>Zgodno z Oryginałem:</i>
Senator, Tajny Radca (podp.) <i>A. Słokozenko.</i> <i>Zgodno z Wypisem.</i>	Sekretarz Stanu, Rada Stanu (podp.) <i>T. Le Brun.</i>
Dyrektor Główny, Prezydu- jący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,	
Tajny Radca, Senator <i>O. Wyczechowski.</i>	

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Nadmienia się, że szczegółowe Przepisy, rozwia-
iające powyższe Postanowienie, a we wstępie tudzież
art. 17 i 23 tegoż Postanowienia powołane, oddziel-
nie przez Kommissyę Rządową Spraw Wewnętrz-
nych i Duchownych, dla użytku osób interessowa-
nych, drukiem ogłoszone zostaną.

Dzień ogłoszenia dnia 8 (20) Listopada 1846 r.

Божією Поспѣшествующею

Милостію

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

ИМПЕРАТОРЪ и Самодержецъ Всероссійскій, Московскій, Кіевскій, Владимірскій, Новгородскій, Царь Казанскій, Царь Астраханскій, Царь Польскій, Царь Сибирскій, Царь Херсониса-Таврическаго, Государь Псковскій и Великій Князь Смоленскій, Литовскій, Волынскій, Подольскій и Финляндскій, Князь Эстляндскій, Лифляндскій, Курляндскій и Семигальскій, Самогитскій, Бѣлостокскій, Корельскій, Тверскій, Югорскій, Пермскій, Вятскій, Болгарскій и иныхъ, Государь и Великій Князь Новгорода, Низовескія земли, Черни-

z Bożey Łaski

MY

MIKOŁAJ PIERWSZY,

CESARZ i Samowładca Wszech-Rossyjski, Moskiewski, Kiiowski, Włodzimierski, Nowgorodzki, Car Kazanski, Car Astrachański, Król Polski, Car Sybirski, Car Chersońsko-Taurycki, Pan na Pskowie i Wielki Xiążę Smoleński, Litewski, Wołyński, Podolski i Finlandzki, Xiążę Estoński, Inlandzki, Kurlandzki i Semigalski, Żmudzki, Białostocki, Korelski, Twerski, Iugorski, Permski, Wiatski, Bulgarski i innych, Pan i Wielki Xiążę Niższego Nowogrodu, Czernihowski, Riazanski, Połocki, Rostowski, Iarostawski, Biełozierski, Udorski, Obdorski, Kondyjski, Wi-

зовскій, Рязанскій, Полоцкій, Ростовскій, Ярославскій, Бѣлозѣрскій, Удорскій, Обдорскій, Кондѣйскій, Витебскій, Мстиславскій и вся Сѣверныя страны Повелитель и Государь Иверскія, Карталинскія, Грузинскія и Кабардинскія земли и Армянскія Области, Черкасскихъ и Горскихъ Князей и иныхъ Наслѣднѣй Государь и Обладатель; Наслѣдникъ Норвежскій, Герцогъ Шлезвигъ-Голштинскій, Стормарнскій, Дитмарсенскій и Ольденбургскій.

и прогая, и прогая, и прогая.

Объявляемъ чрезъ сіе, что въ слѣдствіе взаимнаго соглашенія между нами и Королемъ Сардинскимъ, обоюдные Полномочные Наши заключили и подписали въ Туринѣ тридцатаго Ноября (двѣнадцатаго Декабря) 1845-го года, трактатъ о торговлѣ и мореплаваніи, и три отдѣльныя статьи къ оному, которыя отъ слова до слова гласятъ тако:

tebski, Mścislawski, i Panujący całej stronie Północnej, Pan Ziemi Iwerskiej, Kartalińskiej, Gruzyjskiej i Kabardyńskiej i Krainy Ormiańskiej, Xiażę Dziedziczny i Władca Xiażąt Czerkaskich, Górskich i innych; Następca Norwegijski, Xiażę Szlezwicko-Holsztyński, Stormarnski, Ditmarszeński i Oldenburgski,
etc., etc., etc.

Czynimy wiadomo ninieyszem, że za wspólną zgodą pomiędzy nami i Najjaśnieyszym Królem Sardynskim, obustronni Pełnomocnicy Nasi zawarli i podpisali w Turynie, dnia trzydziestego Listopada (dwunastego Grudnia) 1845 roku, traktat handlowy i nawigacyjny, tudzież trzy oddzielne do niego artykuły, które co do słowa brzmią, iak następuje:

Tom XXXVIII do Nru 118.

Его Величество Императоръ Всероссийскій и Его Величество Король Сардинскій, желая упрочить существующія досель такъ благополучно между обоюдными Ихъ Государствами отношенія добраго согласія, а равнымъ образомъ облегчить и распространить торговля сношенія между Ихъ владѣніями, условились войти въ переговоры для заключенія трактата о торговлѣ и мореплаваніи; на сей конецъ:

Его Величество Императоръ Всероссийскій уполномочилъ Николая Кошкина, Кавалера орденовъ: Св. Анны 1-й степени, Св. Станислава 1-й степени, Св. Владимира 3-й степени, Сардинскаго ордена Св. Маврикія и Лазаря 1-й степени, Командора Португальскаго ордена Башни и Меча и Персидскаго Льва и Солнца, Кавалера Почетнаго Легіона; Своего Камергера, Тайнаго Совѣтника и Чрезвычайнаго

Najjaśniejszy Cesarz Wszech Rosyi i Najjaśniejszy Król Sardynski, pragnąc utrwalić istniejące dotąd tak szczęśliwie pomiędzy Ich Państwami stosunki zgody, a oraz ułatwić i rozszerzyć związki handlowe pomiędzy Swemi Mocarstwami, ugodzili się na zawarcie traktatu handlowego i nawigacyjnego; w tym celu:

Najjaśniejszy Cesarz Wszech Rosyi umocował Mikołaja Kokoszkina, Kawalera orderów: św. Anny klasy 1-ey, św. Stanisława klasy 1-ey, św. Włodzimierza klasy 3-ey, orderu Sardynskiego, śś. Mawrycego i Łazarza klasy 1-ey, Komandora orderu Portugalskiego Wieży i Miecza, tudzież Perskiego Lwa i Słońca, Kawalera Legii Honorowej, Swoiego Szambelana, Radcę Taynego i Nadzwyczajnego Posła, oraz Ministra Pełnomocnego przy Najja

Посланника и Полномочнаго Министра при Его Величествѣ Король Сардинскимъ; и Его Величество Король Сардинскій равнымъ образомъ уполномочилъ Графа Климента Соларь де ла Маргеритъ, Кавалера Духовнаго и Военнаго ордена Св. Маврикія и Лазаря 1-й степени; орденовъ: Венгерскаго Св. Стефана, Россійскаго Св. Александра Невскаго, Испанскаго Изабеллы Католической, Римскихъ: Св. Григорія Великаго и Христа, Тосканскаго Св. Іосифа за заслуги, Бельгійскаго Леопольда, Пармскаго Константиніанскаго Св. Георгія, Греческаго ордена Спасителя, Датскаго Данеброга, первыхъ степеней, Командора ордена Св. Іоанна Іерусалимскаго большаго креста, Командора Шведскаго ордена Сѣверной звѣзды, Своего Министра и перваго Статсъ-Секретаря Иностранныхъ Дѣлъ, корон-

śnieyszym Królu Sardynskim;

Zaś Nayiasnieyszy Król Sardynski, umocował również Hrabiego Klemensa Solar de la Marguerite, Kawalera orderu duchownego i woyskowego św. Maurycego i Łazarza klasy 1-ey, orderów: Węgierskiego św. Stefana, Rossyjskiego św. Alexandra Newskiego, Hiszpańskiego Izabelli Katolickiej, Rzymskich: św. Grzegorza Wielkiego i Chrystusa, Toskańskiego św. Józefa za zasługi, Belgiyskiego Leopolda, Parmeńskiego Konstantyniańskiego, św. Ierzego, orderu Greckiego Zbawiciela, Duńskiego Dauebroga, klasy pierwszych, Komandora orderu św. Iana Ierozolimskiego wielkiego krzyża, Komandora orderu Szwedzkiego Gwiazdy Północney, Swoiego Ministra i pierwszego Sekretarza Stanu Spraw Zagranicznych, Notarzu

наго Нотарія, и Генераль-Интенданта почтъ;

которые Полномочные, по взаимномъ сообщеніи другъ другу своихъ полномочій, найденныхъ въ доброй и надлежащей формѣ, постановили и подписали нижеслѣдующія статьи:

С т а т ь я 1.

Между владѣніями Обѣихъ Высшихъ договаривающихся сторонъ, будетъ существовать свобода и взаимство торговли и мореплаванія. Жители обоюдныхъ ихъ Государствъ будутъ свободно входить въ порты каждой изъ Обѣихъ Державъ, всюду гдѣ иностранная торговля дозволена. Имъ предоставлено будетъ свободно проживать или имѣть пребываніе по дѣламъ своимъ во всѣхъ областяхъ помянутыхъ Государствъ и для того они будутъ пользоваться тою же безопасностію и тѣмъ же покровительствомъ, какъ и туземные жители,

sza Koronnego i Generalnego Intendenta Poczt;

którzy, po wzajemnem sobie zakomunikowaniu pełnomocnictw swoich, znalezionych podług dobrej i należytej formy, postanowili i podpisali następujące artykuły:

A r t y k u ł I.

Pomiędzy Państwami Obu Wysokich umawiających się Stron, istnieć będzie wolność i wzajemność handlu i żeglugi. Mieszkańcy obustronnych Ich Państw wchodzić będą bez przeszkody do portów obu Państw, wszędzie, gdzie tylko dozwolony jest handel zewnętrzny. Wolno im będzie mieszkać lub przebywać, dla załatwiania swoich interesów, we wszystkich prowincjach rzeczonych Państw, i z tego powodu używać będą tegoż bezpieczeństwa i teyże opieki, iak i kraiovcy, z wa-

съ условіемъ однако же подчинять себя дѣйствующимъ тамъ законамъ и постановленіямъ.

Статья II.

Национальность судовъ будетъ обоюдно признаваема и допускаема по законамъ и постановленіямъ, существующимъ въ каждомъ изъ обоихъ Государствъ, на основаніи патентовъ и корабельныхъ бумагъ, выдаваемыхъ надлежащими начальствами шкиперамъ или кораблехозяевамъ.

Статья III.

Съ Россійскими судами, приходящими съ грузомъ или съ балластомъ въ порты владѣній Его Величества Короля Сардинскаго, и взаимно съ Сардинскими судами, приходящими съ грузомъ или съ балластомъ въ порты владѣній Его Величества Императора Всероссійскаго, безъ различія мѣста

рункомъ jednak nlegania obowiązuącym tam prawom i przepisom.

А р т ы к у л I II.

Narodowość statków przyznawaną i dopuszczaną będzie, zobopólnie, podług praw i ustaw, istniejących w każdym z dwóch Państw, na zasadzie patentów i listów okrętowych, udzielanych przez władze właściwe kapitanom, lub właścicielom okrętów.

А р т ы к у л I III.

Statki Rosyjskie, przybywające z ładunkiem lub balastem do portów Państw Najjaśniejszego Króla Sardyńskiego, i wzajemnie, statki Sardyńskie, przybywające z ładunkiem lub balastem do portów Państw Najaśniejszego Cesarza Wszech Rosyi, bez różnicy miejsca pochodzenia lub przeznaczenia tych statków, używać będą,

отправленія и назначенія тѣхъ судовъ, будетъ поступаемо при ихъ прибытіи, во время ихъ пребыванія и при ихъ отбытіи точно также какъ съ туземными судами, приходящими изъ тѣхъ же мѣстъ, относительно ластовыхъ, маячныхъ, лоцманскихъ, рѣчныхъ и портовыхъ пошлинъ и сборовъ въ пользу коронныхъ чиновниковъ, равнымъ образомъ относительно всѣхъ другихъ сборовъ и пошлинъ какого бы рода и наименованія они ни были, собираемыхъ отъ имени или въ пользу Правительства, мѣстныхъ начальствъ или какихъ либо частныхъ учрежденій.

Ст а т ь я IV.

Всякаго рода товары и предметы торговли, произведенія земли или промышленности Россійской Имперіи или другой какой либо страны, дозво-

подczas ich przybycia, pobytu i odpływania, równych praw ze statkami krajowemi, z tychże mieysc przybywającemi, co do opłat łasztowych, latarniowych, rotmańskich, rzecznych i portowych, pobieranych na rzecz urzędników koronnych, iakoteż co do wszelkich innych opłat iakiegobądź rodzaju lub nazwania, ściąganych w imieniu, lub na rzecz Rządu, władz mieyscowych, lub iakichkolwiek szczególnych instytucji.

A r t y k u ł IV.

Towary wszelkiego rodzaju i przedmioty handlowe, produkta ziemne lub przemysłowe Cesarstwa Rossyjskiego, lub innego iakiego kraju, których wprowa-

ленные ко ввозу на Сардинскихъ судахъ въ порты владѣній Его Величества Короля Сардинскаго и къ складкѣ тамъ въ амбары и пакгаузы, будутъ также допускаемы тамъ ко ввозу на Россійскихъ судахъ и къ складкѣ въ магазины и пакгаузы, не подвергаясь платежу друтихъ или большихъ пошлинъ, какого бы рода или наименованія онѣ ни были, взимаемыхъ отъ имени и въ пользу Правительства, мѣстныхъ начальствъ или какихъ либо частныхъ учрежденій, кромѣ тѣхъ пошлинъ, которыя были бы взяты въ сихъ самыхъ случаяхъ съ этихъ товаровъ или произведеній, если бъ они были привезены на Сардинскихъ судахъ. И взаимно всякаго рода товары и предметы торговли, произведенія земли или промышленности Королевства Сардинскаго или другой страны, дозволенные ко ввозу на Россійскихъ судахъ въ порты владѣній Его Величества Императора

dzanie na statkach Sardynskich do portów Państw Najjasniejszego Króla Sardynskiego i składanie w tamtejszych spichrzach i magazynach jest dozwolone, mogą być tam również przywożone na statkach Rossyiskich, i składane tamże w spichrzach i magazynach, nie ponosząc innych lub większych opłat jakiegokolwiek bądź nazwy lub rodzaju, ściąganych w imieniu, albo na rzecz Rządu, władz miejscowych lub jakichkolwiek szczególnych instytucyi, prócz tych opłat, jakieby ściąganiem były w tych samych przypadkach od towarów i produktów, gdyby te przywiezione zostały na statkach Sardynskich. I wzajemnie, wszelkiego rodzaju towary i produkta handlu, tudzież płody ziemne lub przemysłowe Królestwa Sardynskiego lub innego kraju, których wprowadzanie na statkach Rossyiskich do portów Państw Najjasniejszego Cesarza Wszech Rossyi, oraz składanie w tamtejszych spichrzach i magazynach jest dozwolone, mogą być

Всероссійскаго и къ складкѣ тамъ въ амбары и пакгаузы, будутъ также допускаемы ко ввозу на Сардинскихъ судахъ и къ складкѣ въ магазины и пакгаузы, не подвергаясь платежу другихъ или большихъ пошлинъ, какого бы рода или наименованія онѣ ни были, взимаемыхъ въ пользу Правительства, мѣстныхъ начальствъ или какихъ либо учреждений, кромѣ тѣхъ пошлинъ, которыя были бы взяты въ сихъ самыхъ случаяхъ съ этихъ товаровъ или произведеній, если бы они были привезены на Россійскихъ судахъ.

Ст а т ь я V.

Для предупрежденія всякаго недоразумѣнія условлено, чтобы распоряженія, заключающіяся въ статьяхъ III и IV, были примѣняемы во всемъ ихъ пространствѣ къ Россійскимъ судамъ и къ ихъ грузамъ, приходящимъ въ порты владѣній Его Величества

również przywożone na statkach Sardynskich i tamże składane w spichrzach i magazynach, nie ponosząc innych lub większych opłat iakiegokolwiek rodzaju lub nazwania, ściąganych na rzecz Rządu, władz miejscowych lub iakichkolwiek instytucyi, nad te opłaty, iakieby w podobnych przypadkach należało niszczać od towarów lub produktów, któreby były przywiezione na statkach Rossyjskich.

А р т ы к у л V.

Dla uniknienia wszelkich nieporozumień, zgodzono się, ażeby rozporządzenia, objęte artykułami III i IV, zastosowane były, w całej ich rozciągłości, do statków Rossyjskich i do ładunków, przybywających do portów Najjaśniejszego Króla Sardynskiego, i nawzajem do statków Sar-

Короля Сардинскаго, и взаимно къ Сардинскимъ судамъ и къ ихъ грузамъ, приходящимъ въ порты владѣній Его Величества Императора Всероссійскаго, откуда бы эти суда ни шли, прямо ли изъ Государства, къ которому они принадлежать, или изъ какой либо другой иностранной земли.

Ст а т ь я VI.

Всякаго рода товары и предметы торговли, дозволенные къ вывозу или къ обратному отвозу изъ портовъ владѣній Его Величества Императора Всероссійскаго на туземныхъ судахъ, могутъ быть равнымъ образомъ вывозимы и обратно отвозимы оттуда на Сардинскихъ судахъ, не платя иныхъ или большихъ пошлинъ или сборовъ, какого бы рода и наименованія они ни были, взимаемыхъ отъ имени или въ пользу Правительства, мѣстныхъ

dyńskich i do ładunków przybywających do portów Państw Najjaśniejszego Cesarza Wszech Rossyi, skądkolwiekby szły te statki, czy to prosto z Państwa, do którego należą, czyli też z jakiegokolwiek innego krain.

А р т ы к у л VI.

Towary i przedmioty handlu wszelkiego rodzaju, których wywożenie lub odwożenie napowrótъ portów Państw Najjaśniejszego Cesarza Wszech Rossyi, na statkach krajowych, iestъ dozwolone, mogą byдъ również stamtąd wywożone, lub napowrótъ odwożone na statkach Sardyńskich, nie ponosząc innych lub większych opłat i podatków, wszelkiego rodzaju i nazwy, ściąganych w imieniu albo na rzecz Rządu, władz miejscowych, lub jakichkolwiek szczególnych instytucyi, prócz opłat, jakieby uisz-

начальствъ или какихъ либо частныхъ учреждений, кроме тѣхъ, которые были бы заплачены за тѣ же самые товары и предметы торговли, если бѣ они были вывезены или обратно отвезены на Россійскихъ судахъ; и взаимно, всякаго рода товары или предметы торговли, дозволенные къ вывозу или къ обратному отвозу изъ портовъ владѣній Его Величества Короля Сардинскаго на туземныхъ судахъ, могутъ быть также вывозимы или обратно отвозимы на Россійскихъ судахъ, не платя иныхъ или большихъ пошлинъ или сборовъ какого бы рода или наименованія они ни были, взимаемыхъ отъ имени или въ пользу Правительства, мѣстныхъ начальствъ или какихъ либо частныхъ учреждений, кроме тѣхъ, которые были бы заплачены за тѣ же самые товары или предметы торговли, если бѣ они были вывезены или обратно отвезены на Сардинскихъ судахъ.

czano od tychże samych towarów i przedmiotów handlu, gdyby te były wywiezione, lub napowrót odwiezione na statkach Rossyjskich; i wzajemnie, towary oraz przedmioty handlu wszelkiego gatunku, których wywożenie lub odwożenie napowrót z portów Państw Naayiasnieyszego Króla Sardynskiego, na tamecznych statkach, iest dozwolone, mogą również bydź stamtąd wywożonemi, lub odwożonemi napowrót na statkach Rossyjskich, nie ponosząc innych, lub większych opłat i podatków, wszelkich nazw i rodzajów, ściąganych w imieniu albo na rzecz Rządu, władz miejscowych lub iakichkolwiek szczególnych instytucyi, prócz opłat, iakieby uiszczano od tychże samych towarów i produktów handlu, gdyby te zostały wywiezione, lub napowrót odwiezione na statkach Sardynskich.

Статья VII.

Со всѣхъ произведеній земли или промышленности Королевства Сардинскаго, привозимыхъ въ Россійскую Имперію, и равнобрно со всѣхъ произведеній земли или промышленности Россійской Имперіи, привозимыхъ въ Королевство Сардинское, будутъ взимаемы тѣ самыя пошлины, которыя взимаются или впредѣ взимаемы будутъ съ подобныхъ же произведеній земли или промышленности всякаго другаго иностраннаго Государства, а не другія и не высшія.

Равнымъ образомъ произведенія земли или промышленности Россійской Имперіи и Королевства Сардинскаго, при ввозѣ или при вывозѣ ихъ изъ портовъ обоихъ Государствъ, не будутъ подлежать никакимъ задержкамъ или

А р т ы к л ъ VII.

Od wszelkich płodów ziemnych lub przemysłowych Królestwa Sardyńskiego, przywożonych do Cesarstwa Rosyjskiego, iak również od wszelkich płodów ziemnych i przemysłowych Cesarstwa Rosyjskiego, przywożonych do Królestwa Sardyńskiego, ściągane być mają, także same opłaty, iakie są, lub nadal z podobnych płodów ziemnych lub przemysłowych każdego innego Państwa zagranicznego uiszczane będą, nie zaś iakieś inne, lub większe.

Również płody ziemne i przemysłowe Cesarstwa Rosyjskiego, i Królestwa Sardyńskiego, nie mają, przy wprowadzaniu lub wywozie onych z portów obu Państw, podlegać żadnym zatrzymaniom, albo też zakazom, nad te, iakim podlegaia płody

запрещеніямъ, кромѣ тѣхъ, которымъ будутъ подлежать произведенія земли или промышленности всякой другой націи.

С т а т ь я VIII.

Положительно подразумѣвается, что предъидущія статьи не должны распространяться на прибрежное или каботажное судоходство каждаго изъ обихъ Государствъ, ибо та и другая изъ договаривающихся Сторонъ, предоставляютъ себѣ это судоходство исключительно.

С т а т ь я IX.

Ни тою, ни другою изъ обихъ договаривающихся Сторонъ, ни какою-либо компанією, обществомъ или агентомъ, дѣйствующимъ ея именемъ и властію, не будетъ предоставляемо, посредственно или непосредственно никакого первенства или преимущества

ziemne lub przemysłowe każdego innego narodu.

A r t y k u ł VIII.

Rozumie się wyraźnie, iż poprzednie artykuły nie powinny być rozciągane do żeglugi nadbrzeżney lub przewozowej każdego z obojga Państw, gdyż każda ze Stron umawiających się żeglugę takową wyłącznie sobie zastrzega.

A r t y k u ł IX.

Ani jedna, ani druga z obu umawiających się Stron, równie iak żadna kompania, stowarzyszenie lub agent, działający w iey imieniu, lub z iey upoważnienia, nie będą, tak pośrednio, iakoteż bezpośrednio, udzielać żadnego pierwszeństwa lub przywileju na kupno iakiekhkol-

на покупку какихъ бы то ни было предметовъ торговли, привезенныхъ на законномъ основаніи, по уваженію или предпочтенію національности того судна, на которомъ таковыя предметы были привезены, принадлежитъ ли это судно той или другой изъ обѣихъ договаривающихся Сторонъ, въ порты которой таковыя предметы были привезены; ибо намѣреніе и точная воля обѣихъ Высочайшихъ договаривающихся Сторонъ состоятъ въ томъ, чтобы не допускать въ этомъ отношеніи никакого различія или предпочтенія.

Статья X.

Если бы въ послѣдствіи одна изъ обѣихъ договаривающихся Сторонъ предоставила какое либо особенное преимущество другимъ Государствамъ въ отношеніи къ торговлѣ или къ мореплаванію, въ такомъ случаѣ это преимущество должно немедленно быть распростра-

вить предметамъ handlu правнѣ приwiezionych, czyto przez poszanowanie, czyli teŝ przyznanie pierwszeństwa narodowości statku, na którym przedmioty takowe przywiezionemi zostały, bez odróżnienia, doktórych ze Stron umawiających się statek takowy należy i do portów ktorey z nich rzeczony przedmioty były przywiezionemi; zamiarem iest bowiem i stanowczą wolą obu Wysokich umawiających się Stron, ażeby żadne w tey mierze odróżnienie lub pierwszeństwo nie miało miejsca.

А р т ы к у л X.

Gdyby z czasem którakolwiek z dwóch umawiających się Stron, udzieliła innym Mocarstwom iakibądź przywilej szczególny pod względem handlu lub żeglugi, w takim razie przywilej ten niezwłocznie służyć ma i dla drugiej Strony, która z niego, bez wszelkiego wynagrodzenia,

нено и на другую Сторону, которая будет пользоваться онымъ безъ всякаго возмездія, если преимущество даровано безвозмездно; а если уступка была сдѣлана условно, то съ тѣмъ же самымъ вознагражденіемъ или съ другимъ, ему равносильнымъ.

Статья XI.

Суда одной изъ обѣихъ договаривающихся Сторонъ, пристающія къ какому либо берегу, принадлежащему другой изъ нихъ, но неимѣющія намѣренія войти въ портъ, или хотя вошедшія въ портъ, но нежелающія выгружать тамъ всего или части своего груза, будутъ пользоваться тѣми же преимуществами, какими пользуются туземныя суда, и съ ними будетъ поступаемо въ этомъ отношеніи также, какъ съ сими послѣдними.

korzystać ma prawo, jeżeli nadany był tytułem darmym, lub z takimże wynagrodzeniem, albo innem, onemu wyrównującym, jeżeli ustąpienie takowe udzielonem zostało warunkowo.

Артикулъ XI.

Statki iedney z dwóch umawiających się Stron, przybłiające do którego kolwiek brzegu, należącego do drugiej z nich, lecz nie mające zamiaru wejścia do portu, albo też te, które wszedłszy do portu, nie będą chciały wyladować tam całego lub części swojego ładunku, używać będą tychże przywilejów, iakie służą statkom krajowym, i postępowanie z niemi będzie takież same, iak z krajowemi.

Статья XII.

Въ случаѣ если бѣ судно, принадлежащее одной изъ обѣихъ договаривающихся Сторонъ, или подданнымъ ея, претерпѣло крушеніе, потонуло отъ бури или понесло какое либо поврежденіе у береговъ или во владѣніяхъ подвластныхъ другой Сторонѣ, то этимъ судамъ и находящимся на оныхъ людямъ будетъ оказана та же помощь и то же покровительство, каковыми обыкновенно пользуются суда того Государства, гдѣ крушеніе случилось: суда, претерпѣвшія крушеніе, находившіеся на нихъ товары или другіе предметы или деньги, вырученные за эти предметы, если они были уже проданы, будутъ возвращены ихъ хозяевамъ или лицамъ, имѣющимъ на нихъ право, со взиманіемъ такой же пошлины за спасеніе, каковая въ подобномъ случаѣ была бы взыскана съ туземнаго судна.

Art. XII.

W razie gdyby statek, należący do jednej z dwóch umawiających się Stron, lub do niej poddanych, uległ rozbiciu, zatonął z powodu burzy, lub poniósł inne iakowe uszkodzenie przy brzegach lub w kraiach, należących do drugiej Strony, nateczas statkom tym, również iak i znajdującym się na nich ludziom, udzielaną będzie taka sama pomoc i taka opieka, iakich doznają statki tego państwa, gdzie nastąpiło rozbicie; statki zaś uległe rozbiciu, tudzież znajdujące się na nich towary, lub inne przedmioty, albo też pieniądze, otrzymane za te przedmioty, gdyby takowe sprzedanemi zostały, powróconemi bydź mają ich właścicielom, lub osobom, prawo do tego mającym, przy ściąganiu od nich takiey opłaty, za ocalenie, iakaby w podobnym razie uiścił statek krajowy.

Спасенные товары не будут подлежать платежу никаких других пошлин, если только они не поступают на потребление.

Статья XIII.

Всякое Россійское купеческое судно, вошедшее по необходимости въ какой либо портъ владѣній Его Величества Короля Сардинскаго, и взаимно всякое Сардинское купеческое судно, вошедшее по необходимости въ какой либо портъ владѣній Его Величества Императора Всероссійскаго, будетъ изъято тамъ отъ платежа всякихъ гаваннскихъ и мореплавателейскихъ пошлинъ, нынѣ взимаемыхъ или которыя впредь взимаемы будутъ въ пользу Государства, если причины, принудившія судно войти въ портъ, окажутся существенными и очевидными, лишь бы только судно не производило въ томъ портѣ ника-

Towary ocalone, nie będą podlegały opłacie żadnych innych podatków, jeżeli tylko na spożycie użyte nie zostaną.

А р т ы к у л XIII.

Каждый statek kupiecki Rossyjski, zmuszony koniecznością wejść do jakiegokolwiek portu w krajach Najjaśniejszego Króla Sardyńskiego, i wzajemnie, każdy statek kupiecki Sardyński, zmuszony koniecznością wejść do jakiegokolwiek portu w krajach NAIJAŚNIEYSZEGO CESARZA Wszech Rossyi, wyięty zostaje od ponoszenia wszelkich opłat portowych i nawigacyjnych, tak obecnie uiszczanych jakoteż w przyszłości, na rzecz Państwa, uiszczać się mających, jeżeli przyczyny, które zagnęły statek takowy do wejścia do portu, okażą się być rzeczywistymi i widocznymi, byleby tylko nie odbywał w tym porcie żadnych czynności

кихъ торговыхъ дѣйствій, нагружая или выгружая товары; при чемъ однако же выгрузки и вторичныя нагрузки, сдѣланныя по необходимости для починки судна, не будутъ считаться торговыми дѣйствіями, влекущими за собою платежъ пошлинъ, и лишь бы только судно не продолжало пребыванія своего въ томъ портѣ долѣе того, сколько нужно по причинамъ, принудившимъ судно войти въ портъ.

С т а т ь я XIV.

Во всемъ, что касается до размѣщенія судовъ, до ихъ нагрузки и разгрузки въ портахъ, бассейнахъ, на рейдахъ или въ гаваняхъ, на рѣкахъ и каналахъ одного изъ обоихъ Государствъ, не будетъ предоставляемо туземнымъ судамъ ни какихъ правъ или преимуществъ, которыя не были бы въ то же время распространены и на суда другаго изъ сихъ Государствъ.

handlowych, ładując lub wyładowywując towary, przyczem wyładowanie, lub powtórne naładowanie, uskutecznione w konieczności dla reparacyi statku, za czynności handlowe, pociągające za sobą uiszczanie opłat, poczytywanemi nie będą i byleby tylko statek nie pozostawał dłużej w tym porcie, nad czas, iakiego wymagała przyczyny, które do portu weyść go zmusily.

A r t y k u ł XIV.

We wszystkiém, co tylko tyczy się umieszczenia statków, ładowania onych, lub wyładowywania w portach, wodozbiorach (bassins), zatokach lub przystaniach, tudzież narzekach i kanałach jednego z dwóch Państw, statki krajowe nie uzyskają żadnych praw lub przywilejów, któreby iednocześnie statkom drugiego Państwa nie były nadane.

Статья XV.

Объ Высокія договаривающіяся Страны предоставляютъ себѣ взаимное право посылать въ порты и въ торговые города обоюдныхъ ихъ Государствъ назначаемыхъ ими Консуловъ, Вице-Консуловъ и Коммерческихъ Агентовъ, которые будутъ пользоваться тѣми же преимуществами, правами и изъятіями, какими пользуются Консулы, Вице-Консулы и Агенты наиболее благопріятствуемыхъ Державъ; но въ случаѣ если бы которые либо изъ Консуловъ пожелали заниматься торговлею, они обязаны будутъ подчиниться тѣмъ же самымъ законамъ и обычаямъ, которыми подчинены въ томъ же мѣстѣ, относительно своихъ торговыхъ сдѣлокъ, частныя лица изъ ихъ соотечественниковъ и подданные наиболее благопріятствуемыхъ Державъ.

Артикулъ XV.

Обіе Wysokie umawiające się Strony udzielaią sobie wzajemnie prawo posyłania, do portów lub miast handlowych obustronnych ich Państw, przeznaczonych przez siebie Konsulów, Wice-Konsulów i Agentów handlowych, którym takie służyc będą przywileje, władza i wyjątki, iakie służą Konsulem, Wice-Konsulem i Agentom narodów naywięcej uprzywilejowanych; w razie iednak gdyby którykolwiek z tychże Konsulów zechcieli sami trudnić się handlem, wtedy uledz winni tymże prawom i zwyczajom, iakim w tychże miejscach ulegaią, pod względem handlowych swoich umów, osoby prywatne ich narodu, lub poddani Mocarstw naywięcej uprzywilejowanych.

Статья XVI.

Въ особенности подразумевается, что когда одна изъ обѣихъ договаривающихся Сторонъ назначить своимъ Консульскимъ Агентомъ, для пребыванія въ какомъ либо портѣ или торговомъ городѣ другой изъ сихъ Сторонъ, одного изъ подданныхъ сей послѣдней, въ такомъ случаѣ этотъ Консуль или Агентъ, не смотря на званіе иностраннаго Консула, не перестаетъ быть считаемъ подданнымъ того Государства, къ которому онъ принадлежитъ, и потому онъ будетъ подчиненъ законамъ и постановленіямъ, которыми управляются туземцы того мѣста, гдѣ онъ имѣетъ свое пребываніе; но эта подчиненность не должна однако же ни въ чемъ стѣснять его въ исполненіи консульскихъ его обязанностей, ни нарушать неприкосновенности консульскаго архива.

Артикулъ XVI.

Szczególniej rozumieć się ma, że jeżeli jedna z dwóch umawiających się Stron przeznaczy na swojego Konsularnego Agenta, dla rezydowania w jakimkolwiek porcie, lub mieście handlowem drugiej z tychże Stron, jednego z poddanych tej ostatniej, wówczas ten Konsul lub Agent, pomimo pełnienia obowiązków Konsula zagranicznego, nie przestaje być uważanym za poddanego tego Mocarstwa, do którego należy, i z tego powodu ulegać będzie tymże przepisom i ustawom, iakimi rządzą się krajowcy tego miasta, gdzie ma swoją rezydencją; to jednak uleganie, nie powinno tamować mu pełnienia jego obowiązków konsularskich, ani też naruszać nietykalności archiwum konsularskiego.

С т а т ь я XVII.

Вышеозначенные Консулы, Вице-Консулы и Коммерческіе Агенты будут имѣть право требовать содѣйствія мѣстныхъ начальствъ, для отысканія, задержанія, арестованія и заключенія въ тюрьму людей, бѣжавшихъ съ военныхъ и купеческихъ судовъ ихъ націй. Для сего они будутъ обращаться къ надлежащимъ судебнымъ мѣстамъ, судьямъ и чиновникамъ, и требовать письменно вышепомянутыхъ бѣглецовъ, сообщая корабельные реестры или списки экипажамъ или другіе офиціальныя документы въ доказательство, что эти люди принадлежали къ означеннымъ экипажамъ. Доказанное такимъ образомъ требованіе будетъ имѣть послѣдствіемъ выдачу бѣглыхъ. Таковыя бѣглецы, по задержаніи ихъ, будутъ отдаваемы въ распоряженіе помянутыхъ Консуловъ, Вице-Консу-

A r t y k u ł XVII.

Rzeczeni Konsulowie, Wice-Konsulowie i Agenci handlowi, mocni będą żądać pomocy władz miejscowych, w celu wykrycia, ujęcia, przyaresztowania, lub osadzenia w więzieniu, ludzi zbiegłych ze statków wojennych lub kupieckich ich narodu. W tym celu winni będą udawać się do właściwych władz sądowych, Sędziów i Urzędników, i żądać na piśmie pomienionych zbiegów, załączając rejestra okrętowe czyli listy ekipażu, lub inne iakie dokumenta urzędowe, na dowód, że ludzie ci do ekipażów rzeczonych należeli. Poparte wten sposób żądanie osiągnąć winno skutek wydania zbiegów. Zbiegowie ci, po przyaresztowaniu, wydawanymi będą pod rozporządzenie wspomnianych Konsulów, Wice-Konsulów, lub

ловъ или Коммерческихъ Агентовъ; ихъ можно будетъ заключать въ обществяныя тюрьмы, по требованію и на счетъ того, кто просилъ о ихъ выдачѣ, для содержанія ихъ тамъ до того времени, когда ихъ можно будетъ возвратитъ на суда, къ которымъ они принадлежатъ, или передать для возвращенія ихъ въ отечество на національныхъ или на другихъ судахъ. Но если они не будутъ отправлены въ продолженіи трехъ мѣсяцевъ, считая со дня ихъ задержанія, въ такомъ случаѣ имъ возвращается свобода и ихъ уже нельзя будетъ задержать по тому же самому обстоятельству. Однако же, если бѣ оказалось, что бѣглець сдѣлалъ какое либо преступленіе въ той странѣ, въ которой онъ задержанъ, въ такомъ случаѣ выдача его можетъ быть отложена до того времени, пока судъ, разбирающій дѣло, постановитъ рѣшеніе и рѣшеніе это приведено будетъ въ исполненіе.

Agentów handlowych; można ich osadzać w więzieniach publicznych, na żądanie i na koszcie tego, kto żądał ich wydania, a to celem zatrzymania ich dotąd, dopóki nie mogli powrócić na statki, do których należą, lub być odesłanymi do swego kraju na statkach krajowych, lub innych. Lecz jeśli ich w ciągu 3-ch miesięcy od przyaresztowania nie odesłane, w takim razie uzyskują oni wolność, i powtórnie, z tego samego powodu, aresztowani być nie mogą. Gdyby jednakże wykrytem zostało, że zbieg dopuścił się jakiego przestępstwa w kraju, w którym został ujęty, wtedy wydanie go odłożonem być może dotąd, dopóki sąd, sprawę tę rozpoznający, nie wyda wyroku, i do czasu, dopóki wyrok nie weydzie w wykonanie.

Статья XVIII.

Его Величество Императоръ Всероссийскій соглашается, по желанію Его Величества Короля Сардинскаго, распространить въ статьи настоящаго трактата на Княжество Монако, состоящее подъ покровительствомъ Его Королевскаго Величества, съ тѣмъ однако же, чтобы со стороны означеннаго Княжества оказываемо было взаимство.

Статья XIX.

Настоящій трактатъ будетъ имѣть силу въ продолженіи осьми лѣтъ, считая со дня размына ратификацій, и если за годъ до истеченія сего срока одна изъ обѣихъ договаривающихся Сторонъ не извѣститъ другую официальною нотификаціею о намѣреніи своемъ прекратить дѣйствія трактата, въ такомъ случаѣ онъ останется обя-

А р т ы к у л XVIII.

Najjaśniejszy Cesarz Wszech Rosyji zgodził się na żądanie Najjaśniejszego Króla Sardyńskiego, względem rozciągnięcia wszystkich artykułów traktatu niniejszego na Księstwo Monaco, zostające pod opieką Jego Królewskiej Mości, z warunkiem, aby ze strony pomienionego Księstwa prawa wzajemności dochowywanemi były.

А р т ы к у л XIX.

Traktat niniejszy obowiązywać będzie przez lat ośm, licząc od dnia zamiany ratyfikacyi, a gdyby na rok ieden przed upływem tego terminu, iedna z dwóch umawiających się Stron nie zawiadomiła drugiej, przez notyfikacyą urzędową, o zamiarze swoim pozbawienia go obowiązujących skutków, w takim razie traktat ten zachowa moc swoją obowiązującą, przez

зательнымъ въ продолженіи двѣнадцати мѣсяцевъ сверхъ означеннаго срока и такъ далѣе до истеченія двѣнадцати мѣсяцевъ послѣ такового извѣщенія, въ какое бы время оно сдѣлано ни было.

Статья XX.

Настоящій трактатъ будетъ утвержденъ и ратификованъ Его Величествомъ Императоромъ Всероссійскимъ и Его Величествомъ Королемъ Сардинскимъ, и ратификаціи его будутъ размѣнены въ Туринѣ, въ теченіи двухъ мѣсяцевъ, считая со дня подписанія, или, если возможно, и ранѣе.

Въ удостовѣреніе чего обоюдные Полномочные подписали сей трактатъ и приложили къ нему печати гербовъ своихъ.

Туринъ, 12-го Декабря 1845 года.
(под.) *Кокоскинъ*. (под.) *Соларъ де ла Маргеритъ*.
(М.П.) (М.П.)

ciąг miesięcy dwunastu, nad termin oznaczony, i tak dalej, aż do upływu czasu dwunasto-miesięcznego po takowem zawiadomieniu, w którymkolwiekby czasie ono nastąpiło.

Артикул XX.

Traktat obecny będzie zatwierdzonym i ratyfikowanym przez NAYIASNIEYSZEGO Cesarza Wszech Rossyi i NAYIASNIEYSZEGO Króla Sardynskiego; ratyfikacye zaś jego zamienionemi zostaną w Turynie, w ciągu miesięcy dwóch, licząc od daty podpisania, lub wcześnief, jeżeli można.

W dowód czego, obustronni Pełnomocnicy traktat takowy podpisali i na nim swoje pieczęci herbowe wycisnęli.

W Turynie, dnia 12 Grudnia 1845 roku.
(подп.) *Kokoskin.* (подп.) *Solar de la Marguerite.*

(L. S.)

(L.)

1. Отдѣльная Статья.

Такъ какъ торговля сношенія Россіи съ Королевствами Шведскимъ и Норвежскимъ опредѣлены особенными условіями, которыя могутъ быть возобновлены въ послѣдствіи, не касаясь постановлений, существующихъ относительно иностранной торговли вообще, то обѣ Высокія договаривающіяся Стороны, желая, въ торговыхъ своихъ сношеніяхъ, предупредить всякаго рода недоразумѣнія или поводъ къ спорамъ, согласились, чтобы эти особые условія, постановленные для торговли Шведской и Норвежской, въ уваженіе соотвѣтственныхъ выгодъ, предоставленныхъ въ этихъ Государствахъ торговлѣ Великаго Княжества Финляндскаго, которая, по справедливому взаимству, пользуется въ портахъ Сардинскаго Королевства всѣми правами и преимуществами, предоставленными

Artykuł Oddzielny I.

Ponieważ stosunki handlowe Rosyi z Królestwem Szwedzkim i Norweskim objęte są oddzielnymi umowami, które w następstwie, nie dotycząc ustaw, istniejących co do handlu zagranicznego w ogólności, wznowionemi być mogą, przeto obie Wysokie umawiające się Strony, chcąc zapobiedz, w stosunkach swoich handlowych, wszelkim nieporozumieniom, lub powodom do sporów, zgodziły się, aby te szczególne warunki, ustanowione dla handlu Szwedzkiego i Norweskiego, ze względu na wzajemne korzyści, przyznane w tych Państwach handlowi Wielkiego Księstwa Finlandzkiego, który, na zasadzie słusznej wzajemności, używa wszelkich praw i przywilejów w portach Królestwa Sardynskiego, i jakie służą fladze Rosyjskiej, nie rozciągały się w żadnym razie na stosunki handlowe i nawigacyjne, traktatem w tym dniu pomiędzy obiema Wysokimi uma-

Россійскому флагу, ни въ какомъ случаѣ не распространялись на торговые и мореплавательныя сношенія, утвержденныя трактатомъ, заключеннымъ сего числа между обѣими Высокими договаривающимися Сторонами.

II. Отдѣльная Статя.

Равнымъ образомъ разумѣется, что не будутъ почитаться нарушающими правила взаимства, служащаго основаніемъ трактата, заключеннаго сего числа, ниже изложенныя льготы, изыятія отъ пошлинъ и привиллегій, а именно:

1) Льгота, которою пользуются суда, построенныя въ Россіи и принадлежащія Русскимъ подданнымъ, каковыя суда въ продолженіи первыхъ трехъ лѣтъ освобождены отъ платежа пошлинъ за право плаванія.

2) Таковыя же льготы, предоставленныя въ Россійскихъ: Черноморскихъ,

висящими себѣ Стронами завартымъ затwierdzone.

Artykuł Oddzielny II.

Podobnież rozumieć się ma, iż nie będą uważanemi za uwłaczające prawdom wzajemności, służącym za zasadę niniejszego traktatu, niżej wyłączone prerogatywy, wyłączenia od opłat i przywileje, a mianowicie:

1) Prerogatywa, iaki eя używają statki budowane w Rosyi i do poddanych Rosyjskich należące, które w przeciągu pierwszych lat trzech nie niszczą opłat za prawo żeglowania.

2) Takież prerogatywy, iakich doznają w portach Rosyjskich: Czarnomor-
Tom XXXVIII. do Nru 118. 11

Азовскихъ и Дунайскихъ портахъ Турецкимъ судамъ, приходящимъ изъ Оттоманскихъ Черноморскихъ портовъ и неимѣющимъ болѣе 80 ластовъ.

3) Льгота, предоставленная береговымъ жителямъ Архангельской губерніи привозить безпошлинно или съ платою умѣренныхъ пошлинъ въ порты этой губерніи, вяленую или соленую рыбу, а также извѣстные роды мѣховъ, и такимъ же образомъ вывозить оттуда хлѣбъ, веревки, канаты, деготь и равендукъ.

4) Привилегія Россійской-Американской компаніи.

5) Привилегія Компаній Любского и Гаврекаго Пароходства; и наконецъ

6) Льготы, предоставленныя въ Россіи различнымъ Англійскимъ компаніямъ, извѣстнымъ подъ названіемъ Yacht-Clubs.

skich, Azowskich i Dunayskich statki Turckie, przychodzące z portów Otomańskich, nad morzem Czarnem położonych, i niemające więcej nad 80 łasztów.

3) Prerogatywa, iakiey używają nadbrzeżni mieszkańcy gubernii Archangielskiej, którzy, bez opłaty cła, lub za opłatą cel umiarkowanych, mogą przywozić do portów tej gubernii, suszone lub solone ryby i pewne rodzaje futer, oraz wywozić stamtąd, w takiż sposób, zboże, powrozy, liny, dziegieć i płótno żaglowe.

4) Przywilej kompanii Rosyjsko-Amerykańskiej.

5) Przywileje żeglugi parowej kompanii Lubeki i Hawru; nakoniec,

6) Prerogatywy udzielone w Rosyi różnym Stowarzyszeniom Angielskim, znanym pod nazwą: Yacht-Clubs.

III. Отдѣльная Статья.

Такъ какъ Его Величество Императоръ Всероссійскій, трактатомъ заключеннымъ сего числа отказывается въ пользу Сардинскаго флага отъ примѣненія постановленій, содержащихся въ Указѣ 19 Іюня 1845 года, по силѣ коихъ товары, привозимые въ Россійскіе порты на судахъ иностранныхъ державъ, которыя при открытіи навигаціи 1846 года, не будутъ имѣть торговыхъ трактатовъ съ Россією, будутъ подлежать платежу пятидесяти процентовъ сверхъ пошлинъ, постановленныхъ тарифомъ, а торговля суда этихъ державъ платежу корабельной пошлины по рублю серебромъ съ ласта, какъ при входѣ, такъ и при выходѣ ихъ изъ Россійскихъ портовъ, то и Его Величество Король Сардинскій, съ своей стороны, отказывается въ пользу Россійскаго флага отъ всѣхъ надбав-

Artykuł Oddzielny III.

Ponieważ NAYIAŚNIEYSZY CESARZ Wszech Rossyi, traktatem niniejszym zrzekł się, na korzyść flagi Sardynskiej, zastosowania przepisów, w Ukazie z dnia 19-go Czerwca 1845 roku zawartych, mocą których, towary przywożone do portów Rosyjskich na statkach Mocarstw zagranicznych, które przy otwarciu żeglugi w roku 1846, nie mając traktatów handlowych z Rosyją, podlegać będą opłacie po 50% obok cel, ustanowionych taryffą, statki zaś handlowe tychże Państw, opłacie okretowej po rublu srebrem od lasztu, tak przy weyściu, iako też przy opuszczaniu portów Rosyjskich; przeto i Nayaśnieny Król Sardynski, również ze swej strony zrzeka się, na korzyść flagi Rosyjskiej, wszelkich opłat dodatkowych,

ныхъ пошлинъ, взимаемыхъ въ Его владѣніяхъ съ судовъ иностранныхъ державъ, даже пользующихся привилегіями.

Настоящія три отдѣльныя статьи будутъ имѣть ту же самую силу и то же дѣйствіе, какъ бы онѣ были включены отъ слова до слова въ трактатъ, заключенный сего числа. Онѣ будутъ ратификованы и ратификаціи оныхъ будутъ размѣнены въ то же самое время.

Въ увѣреніе чего обоюдные Полномочные подписали ихъ и приложили къ нимъ печати гербовъ своихъ.

Туринь, 12 Декабря 1845 года.

(под.) *Кокоскинъ*, (под.) *Солар де ла Маргеритъ*.

(М. П.)

(М. П.)

ściąganych w posiadłościach Jego od statków państw zagranicznych, które nawet przywilejów używają.

Niniejsze trzy artykuły oddzielne mieć będą taką moc obowiązującą i takie skutki, iak gdyby słowo w słowo w traktat dzisiejszy były wniesione. Ratyfikacje ich i zamiany ratyfikacyi, nastąpią w tymże samym czasie.

W dowód czego, obustronni Pełnomocnicy, artykuły takowe podpisali i na nich herbowe swoje pieczęci wycisnęli.

W Turynie, dnia 12 go Grudnia 1845 r.

(podp.) *Kokoszkín*. (podp.) *Solar de la Marguerite*.

(L. S.)

(L. S.)

Того ради, по довольномъ разсмотрѣніи сего трактата и трехъ отдѣльныхъ статей къ оному, Мы приняли ихъ за благо, подтвердили и ратификовали, яко же симъ за благо приедемъ, подтверждаемъ и ратификуемъ во всемъ ихъ содержаніи, общая Императорскимъ Нашимъ словомъ за Насъ, Наслѣдниковъ и Преемниковъ нашихъ, что все въ томъ трактатѣ и въ трехъ отдѣльныхъ статьяхъ къ оному постановленное, соблюдаемо и исполняемо будетъ ненарушимо. Въ удостовѣреніе чего, Мы сію Нашу Императорскую ратификацію собственноручно подписавъ, повѣляли утвердить Государственною Нашею печатью. Дана въ С.-Петербургѣ, Января перваго дня въ лѣто отъ Рождества Христова тысяча восемь сотъ сорокъ шестое; Государствованія (же) Нашего въ двадцать первое.

Для того, по достаточномъ разваженіи нинѣшсего трактата и трехъ należących doń oddzielnych artykułów, uznawszy ie za dobre, zatwierdziliśmy i ratyfikowaliśmy, iakoż ninieyszem przyjmujemy, zatwierdzamy i ratyfikujemy w całem ich brzmieniu, ręcząc NASZEM CESARSKIM słowem за Насъ, NASZYCH Настѣпцовъ и Дзiedziców, iż wszystko, co tylko ninieyszym trakta-tem i trzema oddzielnymi artykułami iest zastrzeżone, zachowywanem i wypełnianem będzie niezmiennie. W dowód czego, My tę NASZĄ CESARSKĄ ratyfikację własnoręcznie podpisawszy, rozkazaliśmy takową stwierdzić Państwa NASZEGO pieczęcią. Dan w St. Petersburgu, dnia pierwszego Stycznia, roku od Narodzenia Chrystusa, tysiąc ośmset czterdziestego szóstego, Panowania zaś NASZEGO, dwudziestego pierwszego.

На подлинномъ Собственною Его
Императорскаго Величества рукою на-
писано тако:

НИКОЛАЙ.

(М. П.)

Котрасигнировалъ:

**Управляющій Министерствомъ Ино-
странныхъ Дѣлъ,**

Графъ Воронцовъ-Дашковъ.

Na oryginalu, własną Jego CESARSKIEY
Mości ręką napisano tak:

MIKOŁAY.

(L. S.)

Kontrasygnował:

**Zarządzający Ministerstwem Spraw
Zagranicznych,**

Hrabia Woroncow-Daszkow.

Za zgodność:

**Dyrektor Główny, Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,**

Tajny Radca, Senator

O. Wyczechowski.

Dyrektor Kancellaryi

W. Конопка.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссийскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ слѣдствіе письменнаго объявленія, поданнаго Константиномъ Орловскимъ въ Магистратъ г. Варшавы 23 Мая (4 Іюня) сего года, Совѣтъ Управленія Царства, на основаніи Постановленія своего 8 (20) Іюля 1837 года, по представленію Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

в Именіи Найясніеyszego

МІКОЛАІА I-го

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyin a Królestwa.

W skutek protokolarney deklaracyi P. Konstantego Orłowskiego, w d. 23 Maia (4 Czerwca) r. b. w Magistracie miasta Warszawy złożoney, Rada Administracyina Królestwa, zapatrzwszy się na postanowienie swoje z d. 8 (20) Lipca 1837 r., na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

Статья 1.

Выдается симъ Константину Орловскому привилегія на изобрѣтенный имъ новый способъ очистки красильнаго вещества индиго отъ смолистыхъ и иныхъ постороннихъ частицъ, а также на обращеніе его въ краску, названную Индіана, посредствомъ покрытія онымъ бумаги, холста или иныхъ растительныхъ издѣлій, сообразно описанію и образцу, представленнымъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статья 2.

Привилегія эта распространяется на все Царство Польское и служить изобрѣтателю въ теченіи пяти лѣтъ, считая со дня Постановленія. Не можетъ она вредить ни тѣмъ, коимъ способъ очистки красильнаго вещества индиго былъ бы уже извѣстенъ и

А р т ы к у л 1.

Udziela się ninieyszem P. Konstantemu Orłowskiemu list przyznania wynalazku, na nowy sposób oczyszczania farbnika indigo z części żywicznych i innych obcych, z nim połączonych, oraz przysposabiania go na farbkę, nazwaną Indiana, przez powlekanie papieru, płótna lub innych wyrobów roślinnych, a to stosownie do opisu i próbki, w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożonych.

А р т ы к у л 2.

List takowy rozciąga się na całe Królestwo Polskie i służy wynalazcy na lat pięć, licząc od daty postanowienia; nie może zaś on szkodzić, ani tym, którzyby już byli w posiadaniu sekretu oczyszczania farbnika indigo i takowy wykonywali, ani też tym, którzyby w przedmiocie po-

ими употребляемъ, ниже тѣмъ, кои бы въ этомъ отношеніи успѣли изобрѣсть что либо новое.

Статья 3.

Выдачею настоящей привилегіи Правительство не ручается ни за доброту, ни за новостъ, ни за первенство изобрѣтенія.

Статья 4.

Если получающій привилегію не введетъ изобрѣтенія своего въ практическое дѣйствіе въ теченіи шести мѣсяцевъ, и не представитъ о томъ доказательствъ подлежащаго Начальства, привилегія эта теряетъ свою силу.

Статья 5.

Исполненіе настоящаго Постановленія, которое имѣетъ быть внесено въ

wyższym jeszcze coś nowego odkryli.

А р т ы к у л 3.

Przez udzielenie niniejszego listu Rząd nie zaręcza ani za dobroć, ani za nowość, ani za użyteczność wynalazku.

А р т ы к у л 4.

Gdyby uzyskujący obecny list przyznania, nie wprowadził wynalazku swego w praktyczne użycie, w ciągu sześciu miesięcy, i tego świadectwem właściwey władzy nie udowodnił, list niniejszy tem samem upada.

А р т ы к у л 5.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone Tom XXXVIII do Nru 118. 12

Дневникъ Законовъ, поручается Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

być ma, Komissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 23 Lipca (4 Sierpnia) 1846 roku.

Prezydujący w Radzie Administracyjney,

General Artylleryi, General-Adjutant

(podpisano) *Michał Gorczakow.*

w z. Dyrektora Głównego,
Prezydującego w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych,

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podpisano) *T. Le Brun*

Zgodno z Oryginałem:

Radca Stanu

(podpisano) *Badeni.*

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator

O. Wyzzechowski.

Dyrektor Kancellaryi

W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 2 (14) Grudnia 1846 roku.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссийскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ слѣдствіе письменнаго объявленія представленнаго фабрикантомъ металлическихъ издѣлій, Робертомъ Боте, въ Magistratъ г. Варшавы, 12 (24)

в Имению Найяснѣйшего

МІКОЛАІА I.

Cesarza Wszęch Roszyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W skutek protokularney deklaracyi Roberta Bohte, fabrykanta wyrobów metalowych w Warszawie, w dniu 12 (24) Kwietnia r. b. w Magistracie miasta złożoney;

Апрѣля сего года, Совѣтъ Управленія Царства, сообразно Постановленію своему отъ 8 (20) Іюля 1837 года, по представленію Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Выдается симъ фабриканту Роберту Боте привилегія на изобрѣтенный имъ новый способъ контроля выкурки вина, посредствомъ механическаго измѣренія, и на соотвѣтственный тому сосудъ, служащій также къ опредѣленію пробы вина, и къ механическому, подъ контролемъ, измѣренію всякихъ другихъ жидкостей, согласно описанію и рисункамъ, представленнымъ имъ въ Правительственную Комисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статья 2.

Привилегія эта распространяется на все Царство Польское и служить изо-

Rada Administracyjna Królestwa; zapatrzysz się na Postanowienie swoje z dnia 8 (20 Lipca) 1837 r. na przełożenie Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

А р т ы к у л 1.

Udziela się niniejszem Robertowi Bohte list przyznania wynalazku na nowy sposób kontrolowania wypędu wódki, za pomocą mechanicznego iey przemiaru, i na właściwe ku temu naczynie służące, oraz do odbierania próby wódki i do przemierzania pod kontrolą wszelkich innych cieczy, a to stosownie do opisu i rysunków, złożonych w Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych.

А р т ы к у л 2.

List takowy rozciąga się na całe Królestwo Polskie i służy wynalazcy na lat

брътателю въ теченіи десяти лѣтъ, считая со дня настоящаго постановленія. Не можетъ она вредить ни тѣмъ, которымъ упомянутое изобрѣтеніе уже извѣстно и приведено ими въ дѣйствіе, ни же тѣмъ, кои бы по этому предмету сдѣлали какое либо новое изобрѣтеніе.

С т а т ь я 3.

Выдачею привилегіи Правительство не ручается ни за доброту, ни за новость, ни же за полезность изобрѣтенія.

С т а т ь я 4.

Если получающій привилегію не введетъ изобрѣтенія своего въ практическое дѣйствіе въ теченіи шести мѣсяцевъ, и не представитъ о томъ доказательствъ подлежащаго Начальства, привилегія теряетъ свою силу.

дзiesięć, licząc od daty niniejszego Postanowienia. Nie może on szkodzić ani tym, którymby wynalazek powyższy był już znany i przez nich używany, ani też tym, którzyby w przedmiocie rzeczonym jeszcze coś nowego odkryli lub wynaleźli.

A r t y k u ł 3.

Przez udzielenie niniejszego listu Rząd nie zaręcza ani za dobroć, ani za nowość, ani za użyteczność wynalazku.

A r t y k u ł 4.

Gdyby uzyskujący list przyznania nie wprowadził wynalazku swego w wykonanie, w ciągu sześciu miesięcy, i tego przed właściwą Władzą nie udowodnił, list niniejszy tem samem upada.

Статья 5.

Исполнение настоящего Постановле-
ния, которое имѣть быть внесено въ
Дневникъ Законовъ, поручается Пра-
вительственной Комисіи Ваутреннихъ
и Духовныхъ Дѣлъ.

А р т ы к л 5.

Wykonanie niniejszego Postanowienia,
które w Dzienniku Praw umieszczone
bydź ma, Kommissyi Rządowej Spraw
Wewnętrznych i Duchownych poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu
Rady Administracyiney, dnia 26 Lipca
(7 Sierpnia) 1846 roku.

Prezydujący w Radzie Administracyiney,
Generał Artylleryi, General-Adjutant
(podpisano) *Xiążę Gorczakow.*

w z. Dyrektora Głównego, Sekretarz Stanu,
Prezydującego w Kommis- Radca Stanu
syi Rządowej Spraw We- (podpisano) *T. Le Brun.*
wnętrznych i Duchownych, *Zgodno z Oryginatem:*
Radca Stanu Sekretarz Stanu,
(podpisano) *J. Badeni.* Radca Stanu
(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydu-
jący w Kommissyi Rządowej
Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator
O. Wyzzechowski.

Dyrektor Kancellaryi

W zastępstwie, Szef Wydziału
Radziszewski.

Dzień ogłoszenia 2 (14) Grudnia 1846 roku.

DZIENNIK PRAW

N^{er} 119.

TOM TRZYDZIESTY OSMY

*Дополнительныя статьи къ Трактату
объ окончательномъ разграниченіи ме-
жду Царствомъ Польскимъ и Пруссією,
подписанному въ Варшавѣ 12 (24) Апрѣ-
ля) 1823 года.*

Граница между Царствомъ Поль-
скимъ и Пруссією, на протяженіи Гер-
цогства Познанскаго, опредѣленная
окончательнымъ демаркаціоннымъ ак-
томъ 12 (24) Апрѣля 1823 года, отъ
вліянія времени и отъ разливовъ рѣки
Просны, до-того была повреждена и
содѣлалась сомнительною, что между
пограничными жителями возникали ча-
стые по сему предмету споры. Къ у-
страненію того, Правительства обоихъ
Государствъ предположили возобновити
и навсегда обозначить эту граничную
черту, исполненіе чего поручено было
Коммиссарамъ, назначеннымъ: со сторо-
ны Польскаго Правительства, Статсъ

*Artykuły dodatkowe do Traktatu osta-
tecznego rozgraniczenia między Króle-
stwem Polskiem a Prussami, podpisanego
w Warszawie dnia 12 (24) Kwietnia
1823 r.*

Granica pomiędzy Królestwem Pol-
skiem a Państwem Prusskiem, wzdłuż
Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, ozna-
czona aktem ostatecznego rozgraniczenia
z d. 12 (24) Kwietnia 1823 r., stała się
inżto przez upływ czasu, inż przez wy-
lew rzeki Prosny, tak dalece uszkodzoną
i wątpliwą, że to częsty dawało powód
do sporów pomiędzy mieszkańcami po-
granicznymi. Dla zapobieżenia tej nie-
dogodności, Rządy obudwóch krajów po-
stanowiły odnowić i oznaczyć stale gra-
nicę w mowie będącą, wykonanie za-
tego powierzaniem zostało Kommissarzom
Delegowanym, iako-to: ze strony Rządu
Polskiego, P. Karolowi Wierzbolowiczowi

Референдарію бывшаго Государственнаго Совѣта Царства Польскаго, Карлу Вержболовичу, Кавалеру орденовъ: Св. Анны и Св. Станислава 2-й степени, Св. Владимира 4 степени, Почетнаго Легіона и Польскаго креста за военное достоинство, а со стороны Правительства Прусскаго, Гнезненскому Ландрату Фердинанду Фонъ Гревеницу, Кавалеру орденовъ: Св. Станислава 2 степени и Краснаго Орла 4 степени.

Устройство и учрежденіе граничной черты потребовало нѣкоторыхъ измѣненій въ окончательномъ демаркаціонномъ актѣ и картахъ 1823 года, каковыя измѣненія ниже подписавшіеся Коммисары совершили слѣдующимъ образомъ:

С т а т ь я 1.

Актъ окончательнаго разграниченія отъ 12 (24) Апрѣля 1823 года, остается ненарушимымъ въ прежней своей

Referendarzowi Stanu b. Rady Stanu Królestwa Polskiego, Kawalerowi orderów S. Anny i S. Stanisława 2-ey klasy, S. Włodzimierza 4-tey klasy, Kawalerowi Legii honorowej i Krzyża wojakowego Polskiego, — ze strony Rządu Pruskiego, P. Ferdynandowi von Greveniz, Landratowi Gnieźnieńskiemu, Kawalerowi orderu Sw. Stanisława klasy 2-ey i Orła Czerwonego klasy 4-ey.

Uregulowanie to i ustalenie granicy wywołało potrzebę poczynienia niektórych zmian w akcie ostatecznego rozgraniczenia i w mapach z r. 1823, które-to zmiany, Kommissarze podpisani dopełnili w sposobie następującym:

А р т ы к у л 1.

Актъ оstateczного rozgraniczenia z d. 12 (24) Kwietnia 1823 r. pozostaje niewzruszony w całej swej mocy, o ile nie
Tom XXXVIII do Nru 119. 13

силѣ, во всемъ, что не будетъ противно слѣдующимъ статьямъ:

Статья 2.

Постановленія настоящаго акта относятся единственно къ опредѣленію границы между Царствомъ Польскимъ и Пруссіею, со стороны Герцогства Познанскаго. Граница сія сохраняетъ свое настоящее направленіе, начиная съ точки соприкосновенія сего Герцогства съ провинціею, принадлежащею къ Западной Пруссіи, до точки соединенія Силезской границы съ Герцогствомъ ознанскимъ, какъ было опредѣлено въ 1-й статьѣ акта окончательнаго разграниченія 12 (24) Апрѣля 1823 года; изъ сего слѣдуетъ, что настоящія измѣненія признаны были необходимыми, для соединенія и согласенія государственной границы съ рубежами земель, къ оной примыкающихъ.

będzie przeciwny zastrzeżeniom artykułów następujących.

А р т ы к у л 2.

Rozporządzenia aktu niniejszego stosują się tylko do ustalenia granicy między Królestwem Polskiem a Prussami, co do Wielkiego Xięstwa Poznańskiego. Granica ta zatrzymaie swój kierunek teraźniejszy, poczynwszy od punktu zeyścia się tegoż Xięstwa i prowincyi należącey do Pruss zachodnich, aż do punktu, gdzie granica Szląska styka się z Wielkiem Xięstwem Poznańskiem, tak jak było zastrzeżonem w art. 1-m Traktatu ostatecznego rozgraniczenia z d. 12 (24) Kwietnia 1823 r., a ztąd wypływa, że zmiany nowo zaprowadzone, uznane były za nieodzowne dla połączenia i zgodzenia granicy krajowej z granicami dóbr, położonych nad linią, oba kraie rozdzielaiać.

Демаркаціонная линія, опредѣленная въ 2-й статьѣ, обозначена на грунтѣ 222 столбами, поставленными на тѣхъ самыхъ мѣстахъ, гдѣ, по описанію 1823 года, и въ послѣдствіи, поставлены были промежуточные столбы, также 765 земляными насыпями. Столбы, обозначающіе границу между Царствомъ Польскимъ и Герцогствомъ Познанскимъ, снабжены гербами и окрашены цвѣтами своихъ Государствъ, поставлены одинъ противъ другаго, по направленію линіи, раздѣляющей уголъ, образуемый въ этомъ пунктѣ границею.

Первые столбы поставлены въ томъ мѣстѣ, гдѣ сходятся границы Герцогства Познанскаго и Мариенвердерской Регенціи, и гдѣ, по указанію демаркаціоннаго акта 1823 года, стояли столбы подъ N. 80, которые, вслѣдствіе новаго распоряженія обоихъ Правительствъ,

Linia demarkacyjna, wskazana w artykule 2-m, oznaczona została na gruncie przez 222 słupów, wzniesionych w ogólności w tych samych miejscach, gdzie według opisu topograficznego z r. 1823 były postawione i później stały słupy pośrednie, oraz przez 765 kopców. Słupy, jako znaki wskazujące granicę między Królestwem Polskiem a Wielkiem Xięstwem Poznańskiem, nacechowane herbami i kolorami Państw właściwych, postawione są naprzeciw siebie, w kierunku dzielącymką, który granica tworzy w tym punkcie.

Pierwsze słupy postawione są w punkcie zeyścia się granic Wielkiego Xięstwa Poznańskiego i Reieneyi Kwidzyńskiej (Marienwerder) tam, gdzie według brzmienia aktu demarkacyjnego z r. 1823 były wzniesione słupy N. 80 oznaczone, a które, w skutku nowych rozporządzeń

обозначены теперь N. 1-мъ. Прочіе затѣмъ столбы обозначены слѣдующими по порядку чиселъ нумерами, до послѣднихъ столбовъ, поставленныхъ на границѣ Силезіи, кои по описанію 1823 года имѣли на себѣ N. 225, а нынѣ N. 222.

С т а т ь я 4.

По случаю перемены номеровъ на столбахъ, въ предыдущей статьѣ означенныхъ, уничтожены промежуточные столбы подъ лит. *a*, *b*, *c*, *d*, и проч.; самая же 2-я статья послѣдняго акта окончательнаго разграниченія не подвергается чрезъ то никакому измѣненію.

С т а т ь я 5.

Тамъ, гдѣ граничная черта имѣетъ прямое направленіе, межевыя насыпи сдѣланы въ разстояніи одна отъ дру-

Rządów właściwych oznaczone są obecnie N. 1-m. Słupy następne są oznaczone Numerami w porządku po sobie następującym, aż do ostatnich słupów, postawionych nad granicą Szlązką i oznaczonych, według opisu topograficznego z r. 1823, przez N. 225, które obecnie otrzymują N. 222.

A r t y k u ł 4.

Z powodu zmiany numerów słupów wspomnianych w artykule poprzedzającym, już nie istnieją słupy pośrednie, oznaczone literami *a*, *b*, *c*, *d*, i t. d. wszakże mimo to artykuł 2 ostatniego aktu rozgraniczenia żadney nie ulega zmianie.

A r t y k u ł 5.

Wszędzie, gdzie linia graniczna jest prosta, usypano kopce w odległości 50 prętów Reńskich jeden od drugiego, a

гой 50 Рейнскихъ футовъ; тамъ же, гдѣ граница образуетъ уголъ, насыпи идутъ сплошь. Кругловидныя сіи насыпи имѣють въ основаніи одинъ Рейнскій футъ въ поперечникѣ, а шесть футовъ вышины. Тамъ, гдѣ рѣки и ручьи образуютъ границу, насыпей не дѣлано. Граничная черта не имѣетъ опредѣленной ширины. Поставленные одинъ противъ другаго, въ разстояніи шести футовъ, столбы означаютъ средину оной, образующую родъ межи, ширина коей измѣняется по ширинѣ межей частныхъ владѣній.

С т а т ь я 6.

Во вновь составленномъ описаніи мѣстности, подписанномъ Коммисарами, также на картѣ границы, изъ девяти частей, составленной Инженерами за общимъ съ Коммисарами подписаніемъ, обозначены съ точностію: граничная черта, мѣста поставленныхъ

umieszczono je w porządku ciągłym tam, gdzie granica kąt tworzy. Wymiar wspomnianych kopców okrągłych, jest w stosunku do średnicy, mającey ieden pręt Reński w podstawie, a sześć stóp wysokości. Tam, gdzie rzeki i strumyki stanowią granicę, nie usypano kopców. Linia graniczna nie ma szerokości oznaczoney: Słupy umieszczone naprzeciw siebie w odległości 6-ciu stóp, oznaczają środek, tworzący rodzaj miedzy, którey szerokość różni się stosownie do szerokości teyże w posiadłościach prywatnych.

А р т ы к у л 6.

Nowy opis topograficzny, podpisany przez Kommissarzy, również iak i mappa graniczna, podzielona na dziewięć części, sporządzona przez Inżynierów i podpisana przez nich i Kommissarzy, wskazują dokładnie linią graniczną, miejsce zakopanych słupów i usypanych kopców, kąty

столбовъ и насыпей, мѣрительные углы и разстояніе между столбами и насыпями, такъ, чтобы на будущее время не могло возникнуть никакого недоумѣнія; всѣ сіи документы должны быть почитаемы — карта, приобщенною къ настоящему акту, а описаніе, помѣщеннымъ въ ономъ отъ слова до слова.

С т а т ь я 7.

Такъ какъ граничные споры, происходившіе между жителями порубежныхъ мѣстъ, прекращены миролюбіемъ, то описаніе мѣстности и относящіяся къ оному протоколы, которые будутъ представлены обоимъ Правительствамъ, содержать въ себѣ всѣ свѣдѣнія, могущія служить къ объясненію результата и прекращенію сихъ споровъ.

С т а т ь я 8.

Прежнее описаніе и карты 1823 года, какъ не совсемъ согласныя со

miarowe, odległość pomiędzy słupami i kopcami, tak, ażeby żadna wątpliwość nie wywiązała się naprzyszłość, i wszystkie te dokumenta uważane są: mappa, iak gdyby była dołączona do niniejszego aktu, a opis topograficzny, jak gdyby był w tymże dosłownie umieszczony.

A r t y k u ł 7.

Ponieważ spory graniczne, które miały miejsce pomiędzy mieszkańcami pogranicznymi, zostały ukończone sposobem zgodnym, przeto opis topograficzny i protokoły konferencyjne, do tego odnoszące się, a które mają być złożone Rządowi właściwym, zawierają wszystkie szczegóły, wskazując zarazem ostateczny wypadek i sposób, w jaki pomienione spory załatwionemi zostały.

A r t y k u ł 8.

Dawny opis topograficzny i mapy z roku 1823, iako niezgadzaające się we

вновь определенною граничною чертою, не имѣють на будущее время обязательной силы, и должны быть сданы въ архивъ, въ видѣ историческихъ документовъ.

Статья 9.

Настоящій дополнительный актъ имѣеть быть ратификованъ и ратификаціи онаго размѣнены въ теченіи трехъ мѣсяцевъ, или, буде возможно, и раньше.

Въ удостовѣреніе чего обоюдные Коммисары на семъ подписались.

Познань, Марта 27 (Апрѣля 8) дня 1843 года.

(подп.) *Вържболовизъ*, (подп.) *Фонъ Гревеницъ*.

wszystkich punktach z linią graniczną nowo-wyprowadzoną, nie mogą już na przyszłość obowiązywać, lecz będą, iako przedmioty historyczne, w archiwach złożone.

А р т ы к у л 9.

Niniejszy akt dodatkowy, będzie ratyfikowany, i ratyfikacya zamienioną będzie w przeciągu trzech miesięcy, lub prędzej, jeżeli być może.

W dowód czego zobopólni Kommissarze takowy podpisali.

W Poznaniu, dnia 27 Marca (8 Kwietnia) 1843 roku.

(podpisano) *Wierzbolowicz*. (podpisano) *v. Greveniz*.

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu,
Rada Stanu

(podpisano) *T. Le Brun*.

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydujący w Komisji Rządowej Sprawiedliwości,

Tajny Rada, Senator

O. Wyrzechowski.

Dyrektor Kancellaryi

W zastępstwie Szef Wydziału
Radziszewski.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссийскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ слѣдствіе протоколярной деклараціи Инженера-Механика Эдуарда Гиберта, представленной имъ 7 (19) Іюня въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, по предмету предоставленія ему исключительной привиллегіи на учрежденіе и содержаніе пароходства по судоходнымъ рѣкамъ Царства, а именно: по Вислѣ,

W Imieniu Najjaśnieyszego

MIKOŁAJA I-go

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyina Królestwa,

W skutek protokółarney deklaracyi P. Edwarda Guibert, Inżyniera-Mechanika w dniu 7 (19) Czerwca 1846 roku, w Biu-rze Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożoney, w przedmiocie udzielenia mu wyłącznego przywileju na zaprowadzenie i utrzymywanie żeglugi parowcy na rzekach spławnych Królestwa, a mianowicie: na Wiśle

Нарвѣ, Бугу, Вѣпршу и Пилицѣ, — Совѣтъ Управленія Царства, по уваженію къ пользамъ, какія отъ этого предпріятія могутъ возникнуть для края, въ особенности же для его торговли и хлѣбопашества, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Выдается симъ Инженеру Механику Эдуарду Гиберту исключительная привиллегія, на учрежденіе и содержаніе пароваго судоходства по Вислѣ и по впадающимъ въ нее рѣкамъ, какъ то: по Нарвѣ, Бугу, Вѣпршу и Пилицѣ, а то какъ для провоза пассажировъ, такъ и для буксированія судовъ.

Статья 2.

Привиллегія эта служить получающему на десять лѣтъ, считая со дня настоящаго Постановленія.

Narwi, Bugu, Wieprzu i Pilicy, Rada Administracyjna Królestwa, mając na względzie korzyści, jakie z przedsiębiorstwa tego kraj, a w szczególności, handel i rolnictwo osiągnąć mogą, na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

А р т ы к у л 1.

Udziela się ninieyszem, P. Edwardowi Guibert, Inżynierowi Mechanikowi, przywilej wyłączności na zaprowadzenie i utrzymywanie żeglugi parowej na Wiśle i na rzekach w nią wpadających, iako-to: na Narwi, Bugu, Wieprzu i Pilicy, a to tak do przewozu passażerów, iako- też do holowania statków.

А р т ы к у л 2.

Przywilej takowy służy uzyskiwacemu na lat 10, licząc od daty ninieyszego Postanowienia.

Статья 3.

Привилегія не будетъ препятствовать Правительству въ учрежденіи на вышеозначенныхъ рѣкахъ собственныхъ пароходовъ, исключительно для собственной потребности.

Статья 4.

Пароходы Гиберта ни въ какомъ случаѣ не могутъ стѣснять хода другихъ судовъ, предоставляя судопромышленникамъ и судохозяевамъ полную свободу слѣдованія по рѣкамъ, какъ то они найдутъ для себя выгоднымъ, то есть, посредствомъ ли парусовъ, бичевы, либо весель, или посредствомъ всѣхъ иныхъ способовъ, за исключеніемъ пароходовъ.

Статья 5.

Получающій привилегію обязывается устроить такого рода пароходы, которые могли бы ходить до Бреста-Литовскаго.

Артикулъ 3. :

Призвилье ten nie będzie przeszkadzał Rządowi w zaprowadzeniu, na wymienionych wyżej rzekach, własnych statków parowych, wyłącznie na własną potrzebę.

Артикулъ 4.

Paropływy, pod żadnym pozorem nie będą ścieśniać kursowania innych statków, pozostawiając handlującym i właścicielom statków zupełną wolność żeglowania na rzekach, niniejszym przywilejem objętych, w sposób, jaki dla siebie za najkorzystniejszy uznają, to jest, bądź za pośrednictwem żagli, linki lub wiosel, bądź za użyciem wszelkich innych sposobów, wyiawszy statków parowych.

Артикулъ 5.

Uzyskujący przywilej obowiązuje się urządzić takie paropływy, które mogłyby odbywać żeglugę do Brześcia Litewskiego.

Статья 6.

Учреждая буксирное пароходство, получающий привилегию имѣть право избирать удобнѣйшія мѣста для устройства пристаней, а равно надежныхъ и удобныхъ амбаркадеровъ, съ вѣдома и разрѣшенія Управленія сухопутныхъ и водныхъ сообщеній; при регуляціи русла рѣкъ, можетъ онъ устранять завалы, карчи, наносный песокъ и инныя препятствія, затрудняющія движеніе пароходовъ. Само собою разумѣется, что это не относится до мельницъ и другихъ заведеній, устроенныхъ на рѣкахъ. Граница каждой пристани и станціи, избранныхъ Гибертомъ, будетъ обозначена Судоходною Полиціею, а въ кругъ этой границы никакое судно, кромѣ принадлежащихъ Гиберту, причаливать, ни же становиться не можетъ, безъ его на то согласія.

Статья 7.

Какъ назначеніемъ пароходовъ есть заведеніе регулярнаго судоходства, то

Artykuł 6.

Zaprowadzając kolunek za pośrednictwem paropływów, służyć będzie użytkującemu przywilej, prawo obierania miejsc najdogodniejszych do zakładania przystani i urządzania embarkaderów trwałych i wygodnych, a to za wiadomością i zezwoleniem Zarządu Komunikacyi lądowych i wodnych; przy regulacyi zaś koryta rzek, mocen będzie uprzątać zawalę, rafę, nasypy piasku i inne przeszkody, bieg statków parowych tamujące. Samo zaś przez się rozumie się, iż to się nie tyczy młynów i innych zakładów, na rzekach urządzonych. Granicę każdego portu i stacyi, wybranych przez P. Guiberta, oznaczy Policya splawu, a w obręb tej granicy żaden statek, prócz należących do P. Guiberta, zawiać, ani stawać nie może, bez jego zezwolenia.

Artykuł 7.

Gdy przeznaczeniem paropływów jest utrzymanie regularney żeglugi, przeto

и служить имъ право обгонять все другія суда и плоты; а потому суда и плоты, которые во время мелководія, по какимъ бы то ни было причинамъ сядутъ въ узкихъ мѣстахъ фарватеровъ, въ особенности въ главнѣйшихъ загибахъ рѣкъ, и будутъ такимъ образомъ препятствовать ходу пароходовъ, обязаны, по сближеніи сихъ послѣднихъ, сдѣлать имъ мѣсто для прохода; если бы же этого собственными средствами исполнить не могли, владѣлецъ пароходовъ будетъ имѣть право употребить силу своихъ судовъ, для устранения препятствій.

Статья 8.

Пароходы, следуя вверхъ и внизъ по рѣкѣ, должны всегда держаться правой стороны, поколику узкія мѣста и мѣли препятствовать тому не будутъ.

Статья 9.

Пока не будутъ изданы подробныя правила о судовомъ пароходствѣ, на-

служить имъ będzie право wyprzedzania wszelkich innych statków i tratw. Dla tego też statki i tratwy, któreby w razie nizkiego stanu wody, z iakichbądź powodów osiadły na przesmyku, mianowicie w znaczniejszych zakrętach rzek, i z tej przyczyny bieg statków parowych utrudzały, obowiązane są, za zbliżeniem się paropływów, otworzyć tymże drogę przeyscia, a gdyby tego własnymi środkami uskutecznić nie mogły, właściciel paropływów mocen będzie użyć siły statków swoich, celem uprzątnienia przeszkód.

Артикулъ 8.

Statki parowe, idąc tak wgórę, iakoteż i na dół, trzymać się powinny zawsze prawey strony, o ile temu wszakże przesmyki i mielizny przeszkadzać nie będą.

Артикулъ 9.

Nim będą wydane szczegółowe przepisy, co do żeglugi parowemi statkami,

приходы на пристаняхъ и въ сборныхъ пунктахъ должны становиться въ отдалении отъ прочихъ судовъ, не могутъ входить въ ряды ихъ, какъ то сказано въ статьѣ 6-й, а должны останавливаться по указанію Судоходной Полиціи, дабы парусныхъ и бичевыхъ судовъ не подвергать стѣсненіямъ и опасности отъ огня.

Статья 10.

Еслибъ получающій привилегію, вмѣсто нелонающихъ котловъ (inexplosibles), какіе имѣютъ быть употреблены на его пароходахъ, намѣревался завести котлы высокаго давленія, то въ такомъ случаѣ обязанъ подчиниться правиламъ предосторожностей, какія для сего Правительствомъ установлены будутъ.

Статья 11.

Въ случаѣ поврежденія пароходами другихъ судовъ, наложено будетъ слѣд-

ствующаго въ пристаняхъ и пунктахъ сборныхъ, маіа стаяać w oddaleniu od innych statków, nie mogą szykować się z niemi w jednym rzędzie, iak to powiedziano w art. 6, lecz winny się zatrzymywać według wskazań Policji splawney, ażeby statków żaglowych i pociągowych nie parażały na ścieśnienie lub wypadki ognia.

Артикулъ 10.

Gdyby uzyskniący przywilej zamierzył kotły nierezsadzalne, iakich na paropływach swych używać będzie, zastąpić kotłami wysokiego ciśnienia, w takim razie podda się przepisom ostrożności, iakie w tej mierze Rząd mu wskaże.

Артикулъ 11.

Na przypadek uszkodzenia przez paropływy innych statków, zarządzone będzie

ствіе, изъ коего если окажется, что поврежденіе последовало по причинѣ самыхъ пароходовъ, владѣлецъ будетъ обязанъ вознаградить убытки. И на оборотъ, если по слѣдствію окажется, что, по поводу другихъ судовъ, либо плотовъ, причинены поврежденія пароходамъ, или ихъ машинамъ, владѣлецъ пароходовъ будетъ имѣть право поискивать таковыхъ убытковъ съ владѣльцевъ судовъ или плотовъ, причинившихъ поврежденіе.

С т а т ь я 12.

Еслибъ получающій настоящую привилегію, въ теченіи трехъ лѣтъ по себѣ наступающихъ, считая со дня привилегіи, не учредилъ на рѣкахъ, въ привилегіи этой поименованныхъ, по крайней мѣрѣ двухъ пароходовъ, съ соотвѣтственнымъ числомъ габарь, или грузныхъ судовъ, и не содержалъ ихъ въ постоянномъ движеніи, привилегія терять свою силу.

śledztwo, z którego jeśli się okaże, że uszkodzenie to nastąpiło z powodu samych paropływów, właściciel obowiązany będzie do wynagrodzenia poszkodowanych. I na odwrót, gdyby się ze śledztwa okazało, że z winy innych statków lub tratow, paropływy lub ich maszyny doznały szkody, właściciel paropływów będzie miał prawo poszukiwania takowych szkód na właścicielach statków lub tratow, które uszkodzenie zrządziły.

A r t y k u ł 12.

Gdyby uzyskujący niniejszy przywilej, w przeciągu trzech lat po sobie idących, licząc od daty przywileju, niezaprowadził na rzekach, w przywileju wymienionych, przynajmniej dwóch paropływów z odpowiednią liczbą gabarów czyli statków ładownych i tych w ciągłym ruchu nieutrzymywał, przywilej ten za upadły uważany będzie.

Статья 13.

Исполнение настоящего Постановления, которое имветь быть припечатано въ Дневникъ Законовъ, Совѣтъ Управления поручаетъ Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, а также Юстиціи, каждой по принадлежности.

Artykuł 13.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone być ma, Rada Administracyina Królestwa, Kommissyom Rządowym, Spraw Wewnętrznych i Duchownych, oraz Sprawie-dliwości, w czym do której należy, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 23 Sierpnia (4 Września) 184 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek

(podpisano) *Xiąże Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych,

Senator, Tayny Radca
(podpisano) *A. Storożenko.*

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podp.) *T. Le Brun.*

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości

Tayny Radca, Senator

O. Wyczechowski.

Dyrektor Kancelaryi

W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 17 (29) Grudnia 1846 roku.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссий-
скаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ слѣдствіе письменнаго объявленія,
представленнаго, 17 (29) Мая сего года,
Христіаномъ Вильгельмомъ Дорнгей-
момъ, въ Магистратъ города Варшавы,

в Имении Найясніеyszego

MIKOŁAJA I-go

Cesarza Wszech Roszyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyina Królestwa.

W skutek protokólarney deklaracyi Chri-
styana Wilhelma Dornheim, w d. 17 (29)
Maja, r. b. w Magistracie miasta War-
szawy, złożoney, Rada Administracyina

Совѣтъ Управленія Царства, сообразно Постановленію своему 8 (20) Іюля 1837 года, по представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

о з о л о т о у б о р н о м ѣ п р и в и л е г і и

Ст а т ь я 1.

Выдается симъ жителю города Варшавы, Христіану Вильгельму Дорнгейму, привилегія, на изобрѣтенную имъ скороварную и сберегательную кухню, согласно описанію и рисункамъ, представленнымъ имъ въ Правительственную Коммисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Ст а т ь я 2.

Привилегія эта распространяется на все Царство Польское и служить изобрѣтателю въ теченіи пяти лѣтъ, считая со дня настоящаго Постановленія.

Królestwa, zapatrzwszy się na Postanowienie swoje z dnia 8 (20) Lipca 1837 r., na przelozenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

о з о л о т о у б о р н о м ѣ п р и в и л е г і и

А р т ы к у л 1.

Udziela się ninieyszem Chrystyanowi Wilhelmowi Dornheim, mieszkańcowi m. Warszawy, list przyznania wynalazku na kuchnię pospieszną i oszczędną, a to stosownie do opisu i rysunku, w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożonych.

А р т ы к у л 2.

List takowy rozciąga się na całe Królestwo Polskie, i służy wynalazcy na lat pięć, licząc od daty ninieyszego Postanowienia.

Не можетъ она вредить ни тѣмъ, которые бы выдѣлывали уже скороваренныя и сберегательныя кухни, ниже тѣмъ, кои бы по этому предмету сдѣлали какое либо новое изобрѣтеніе.

Статья 3.

Выдачею привилегіи Правительство не ручается ни за доброту, ни за новостъ, ни же за полезность изобрѣтенія.

Статья 4.

Если получающій привилегію не введетъ изобрѣтенія своего въ практическое дѣйствіе въ теченіи шести мѣсяцевъ, и не представитъ о томъ доказательствъ подлежащаго Начальства, привилегія терять свою силу.

Статья 5.

Исполненіе настоящаго Постановленія, которое имѣетъ быть внесено въ

Nie może on szkodzić ani tym, którzyby kuchnie pospieszne i oszczędne już wyrabiali, ani też tym, którzyby w przedmiocie powyższym jeszcze coś nowego odkryli lub wynaleźli.

А р т ы к у л 3.

Przez udzielenie niniejszego listu, Rząd nie ręczy, ani za dobroć, ani za nowość, ani za użyteczność wynalazku.

А р т ы к у л 4.

Gdyby uzyskujący go, wynalazku swego w ciągu sześciu miesięcy w praktyczne użycie nie wprowadził i tego przed właściwą władzą nie udowodnił, list obecny temsamem upada.

А р т ы к у л 5.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone

Дневникъ Законовъ поручается Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

być ma, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 3 (15) Września 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiążę Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych

Senator, Tajny Radca
(podp.) *A. Storożenko.*

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(podp.) *T. Le Brun.*

Zgodno z Oryginatem:

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(podp.) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator

O. W yczekowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 17 (29) Grudnia 1846 roku.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссий-
скаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ слѣдствіе письменнаго объявленія,
представленнаго Варшавскими коже-
вниками Августомъ и Иваномъ братья-
ми Лямпе и Лудовикомъ Шведе въ

в Имении Найясніеyszego

МІКОЛАІА I-го

Cesarza Wszech Roszyi, Króla Polskiego,

etc, etc, etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W skutek protokółarney deklaracyi PP.
Augusta i Iana braci Lampe, oraz Ludwi-
ka Szwede, garbarzy Warszawskich,
w dniu 13 (25) Maia r. b. w mieyscowym

Магистратъ города Варшавы 13 (25) Мая сего года, Совѣтъ Управленія Царства, сообразно Постановленію своему отъ 8 (20) Іюля 1837 года, по представленію Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Выдается симъ Варшавскимъ кожевникамъ Августу и Ивану братьямъ Лампе и Лудовику Шведе привилегія на машину для приготовленія или выгибанія и вгибанія кожаныхъ передковъ для сапоговъ, согласно описанію и рисунку, представленнымъ ими въ Правительственную Комисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статья 2.

Привилегія эта распространяется на все Царство Польское и служить изобрѣтателямъ въ теченіи пяти лѣтъ,

Magistracie złożoney, Rada Administracyina Królestwa, zapatrzawszy się na Postanowienie swe z dnia 8 (20) Lipca 1837 r., na przełożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowiła i stanowi:

Artykuł 1.

Udziela się ninieyszem Augustowi i Ianowi braciom Lampe, oraz Ludwikowi Szwede, garbarzom Warszawskim, list przyznania wynalazku na machine do przyrządzania czyli wyginania przodków skórzanych na obuwie męzkie, a to stosownie do opisu i rysunku, w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożonych.

Artykuł 2.

List takowy rozciąga się na całe Królestwo Polskie i służy wynalazcom na lat pięć, licząc od daty Postanowienia.

считая со дня настоящаго Постановленія. Не можетъ она вредить ни тѣмъ, которые бы употребляли другія машины для той же цѣли, ни же тѣмъ, кои бы по этому предмету сдѣлали какое либо новое изобрѣтеніе.

С т а т ь я 3.

Выдачею привилегіи Правительство не ручается ни за новостъ, ни за доброту, ни за полезность изобрѣтѣя.

С т а т ь я 4.

Если бы получающіе привилегію не построили изобрѣтенной ими машины въ теченіи шести мѣсяцевъ, не ввели таковой въ употребленіе и не представили о томъ доказательствъ подлежащаго Начальства, — привилегія теряетъ свою силу.

С т а т ь я 5.

Исполненіе настоящаго Постановленія, которое имѣетъ быть внесено въ

Nie może on szkodzić ani tym, którzyby odmiennych machin do tego samego celu użyli, ani tym, którzyby w przedmiocie powyższym jeszcze coś nowego odkryli lub wynaleźli.

A r t y k u ł 3.

Przez udzielenie niniejszego listu, Rząd nie zaręcza, ani za nowość, ani za dobroć, ani za użyteczność wynalazku.

A r t y k u ł 4.

Gdyby uzyskujący, wynalezioney przez nich maszyny w ciągu sześciu miesięcy nie wystawili i takowey w użycie nie wprowadzili i nie udowodnili tego świadectwem właściwey władzy, list niniejszy temsamem upada.

A r t y k u ł 5.

Wykonanie obecnego Postanowienia, które w Dzienniku Praw umieszczone

Дневникъ Законовъ, поручается Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

być ma, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 3 (15) Września 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek
(podpisano) *Łiżę Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezy- dujący w Kommissyi Rza- dowej Spraw Wewnętrz- nych i Duchownych	Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) <i>T. Le Brun.</i>
Senator, Tajny Radca (podp.) <i>A. Storożenko.</i>	Sekretarz Stanu, Radca Stanu (podpisano) <i>T. Le Brun.</i>

Zgodno z Wypisem.

Dyrektor Główny, Prezy-
dujący w Kommissyi Rzą-
dowej Sprawiedliwości,
Tajny Radca, Senator
O. Wyczechowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 17 (29) Grudnia 1846 roku.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ 1-го

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Основываясь на Всемилоствѣйше дарованномъ ниже поименованнымъ лицамъ всепрощеніи, и примѣняясь къ постановленію своему отъ 17 (29)

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA 1-go

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyina Królestwa,

W skutek udzielonego Najwyższego przebaczenia osobom poniżej wymienionym, iakoteż na zasadzie Postanowienia swojego z dnia 17 (29) Czerwca 1841 r.,

Юня 1841 года, Совѣтъ Управленія, по представленію Главнаго Директора Финансовъ, постановляетъ:

С т а т ь я 1.

Ниже поименованные Польскіе выходцы, на имущества коихъ наложена была конфискація, а они сами объявлены политически умершими, возвращаются къ Гражданскимъ правамъ въ Царствѣ, каждый со времени воспо-слѣдованія Высочайшаго рѣшенія о Всемилоостивѣйше дарованномъ ему прощеніи, а именно:

1. Присужденные къ конфискаціи имущества, постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 28 Юня (10 Юля) 1835 года:

а) Теофіль Миѣвскій, возвращает-ся къ Гражданскимъ правамъ съ 21 Юня (3 Юля) 1845 года.

б) Константинъ Венявскій, — съ 5 (17) Юля 1844 года.

na przełożenie Dyrektora Głównego Pre-zydującego w Kommissyi Rządowej Przy-chodów i Skarbu, stanowi:

A r t y k u ł 1.

Następujący wychodźcy, skazani na karę konfiskaty majątku i śmierci cywil-nej, wracają do używania praw cywil-nych, od daty Najwyższej decyzji, ulaskawienie ich obejmującej, a miano-wić:

I. Skazani na karę konfiskaty przez Postanowienie Rady Administracyjnej z dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1835 roku:

a) Teofil Mniewski, wraca do uży-wania praw cywilnych od dnia 21 Czer-weca (3 Lipca) 1845 roku.

b) Konstanty Wieniawski, wraca do używania praw cywilnych od dnia 5 (17) Lipca 1844 roku.

II. Присужденные къ конфискаціи имущества, постановленіемъ того же Совѣта отъ 18 (30) Ноября 1838 года:

в) Поликарпъ Моржицкій, возвращается къ Гражданскимъ правамъ съ 17 (29) Августа 1844 года.

г) Михайло Водзинскій—съ 21 Юня (3 Юля) 1845 года.

III. Присужденный къ конфискаціи имущества, постановленіемъ отъ 14 (26) Февраля 1840 года:

д) Ильдефонсъ Крысинскій, возвращается къ Гражданскимъ правамъ съ 27 Апрѣля (9 Марта) 1843 года, наконецъ

IV. Присужденные къ конфискаціи имущества, постановленіемъ Совѣта Управленія отъ 29 Генваря (10 Февраля) 1843 года:

е) Евстафій Кулинскій, возвращается къ Гражданскимъ правамъ съ 13 (25) Юня 1845 года, и

II. Skazani na karę konfiskaty majątku, przez Postanowienie Rady Administracyjney z dnia 18 (30) Listopada 1838 roku:

в) Morzycki Polikarp, wraca do używania praw cywilnych od dnia 17 (29) Sierpnia 1844 roku.

д) Wodziński Michał,—od dnia 21 Czerwca (3 Lipca) 1845 roku.

III. Skazany na karę konfiskaty majątku, przez Postanowienie Rady Administracyjney z dnia 14 (26) Lutego 1840 r.:

е) Krysiński Ildefons, wraca do używania praw cywilnych od dnia 27 Kwietnia (9 Maia) 1843 r.,—nakoniec

IV. Skazani na karę konfiskaty majątku, przez Postanowienie Rady Administracyjney z dnia 29 Stycznia (10 Lutego) 1843 roku:

ж) Kuliński Eustachy, wraca do używania praw cywilnych od dnia 13 (25) Czerwca 1845 roku.

ж) Анто́нь Слончинскій—съ 17 (29)
Августа 1844 года.

Статья 2.

Исполнение настоящаго постановле-
нія, которое должно быть объявлено
въ публичныхъ вѣдомостяхъ и внесено
въ Дневникъ Законовъ, возлагается
на Правительственный Комисіи: Ю-
стиціи и Финансовъ, по принадлежно-
сти.

g) Słoneczyński Antoni,—od dnia 17
(29) Sierpnia 1844 roku.

Artykuł 2.

Wykonanie niniejszego Postanowie-
nia, które przez pisma publiczne ma być
ogłoszone i w Dzienniku Praw umieszczo-
ne, Kommissyom Rządowym: Sprawie-
dliwości, tudzież Przychodów i Skarbu,
wczem do której należy, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu
Rady Administracyney, dnia 25 paździer-
nika (6 Listopada) 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek

(podpisano) *Xiążę Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezy-
dujący w Kommissyi Rządo-
wej Przychodów i Skarbu, (podpisano) *T. Le Brun.*

Tajny Radca, Senator
(podpisano) *J. Morawski.*

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu,

Radca Stanu

(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydu-
jący w Kommissyi Rządowej
Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator

O. Wyczekowski.

Dyrektor Kancelaryi

W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 18 (30) Grudnia 1846 roku.

Божією Милостію

МЫ НИКОЛАЙ I-й

Императоръ и Самодержецъ Всероссій-
скій, Царь Польскій,

и проч., и проч., и проч.

Принимая въ уваженіе, что назна-
ченный пунктомъ а) статьи 7 Указа
Нашего 28 Августа (9 Сентября) 1842
года, трехдневный срокъ для легити-

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa
Polskiego.

z Bożej Łaski

М У М І К О Ł А У I.

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi,
Król Polski,

etc., etc., etc.

Zważywszy, że termin trzechdniowy, ozna-
czony w ustępie a) artykułu 7 Ukazu Na-
szego, z dnia 28 Sierpnia (9 Września)
1842 roku, dla kart legitymacyjnych, mie-

маціонныхъ видовъ пограничнымъ жителямъ, для перехода границы выдаваемыхъ, бываетъ нерѣдко неудобнымъ а отчасти недостаточенъ, въ особенности для слѣдующихъ чрезъ границу пѣшкомъ или на собственныхъ лошадяхъ; По представленію Намѣстника Нашего Царства Польскаго;

Повелѣваемъ, дабы Уезднымъ Начальникамъ разрѣшено было, въслѣдъ установленныхъ пунктомъ а) статьи 7-й Указа Нашего 28 Августа (9 Сентября) 1842 года, легитимационныхъ видовъ на три дня, выдавать таковыя виды, срокомъ на восемь дней, съ соблюденіемъ при томъ всѣхъ прочихъ правилъ, означенною статьею предписанныхъ.

Исполненіе настоящей воли Нашей, которая должна быть внесена въ Дне-

szkańcom pogranicznym na przeyscie granicy udzielanych, bywa częstokroć niedogodnym i iest zakrótki, mianowicie dla osób pieszo lub własnymi końmi granicę przebywających; Na przełożenie Namiestnika Królestwa Polskiego;

НАМѢСТНИКЪ (намѣстникъ)

Mieć Chcemy, aby Naczelnicy Powiatowi upoważnieni byli do udzielania, w miejsce kart legitymacyjnych, ważnych na dni trzy, stosownie do ustępu a) artykułu 7 Ukazu Naszego z dnia 28 Sierpnia (9 Września) 1842 roku wydawanych, takowych kart na dni ośm, przy zachowaniu wszakże wszystkich innych przepisów, pomienionym artykułem objętych.

Wykonanie niniejszey woli Naszey, która w Dzienniku Praw umieszczoną być

вникъ Законовъ, Совѣту Управленія
Царства Поручаемъ.

Данъ въ Гатчинѣ, Октября 22 (Ноя-
бря 3) дня 1846 года.

(подписано) НИКОЛАЙ.

winna, Radzie Administracyiney Króle-
stwa Polecamy.

Dan w Gieczynie, dnia 22 Paździer-
nika (3 Listopada) 1846 roku.

przez Cesarza i Króla,
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Turkull.

Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Turkull.

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(podpisano) T. Le Brun.

Zgodno z Wypisem:
Dyrektor Główny, Prezydu-
jący w Kommissyi Rządowej
Sprawiedliwości,
Tayny Radca, Senator
O. Wyczechowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 18 (30) Grudnia 1846 roku.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссий-
скаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ исполненіе Высочайшаго Указа,
отъ 26 Мая (7 Іюня) 1846 года, Со-
вѣтъ Управленія, разсмотрѣвъ свойства
и основанія даремщинъ и принужден-

в Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I.

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W wykonaniu Najwyższego Ukazu
z dnia 26 Maja (7 Czerwca) 1846 roku,
Rada Administracyjna Królestwa, po roz-
ważeniu natury i tytułów prawnych, tak

ныхъ наймовъ, во владѣльческихъ имѣніяхъ Царства Польскаго существующихъ, и принимая во вниманіе:

что земледѣльцы сихъ имѣній, сверхъ барщины и другихъ опредѣленныхъ хозяйственныхъ повинностей, отправляютъ еще и такія работы, къ числу существующихъ даремщинъ принадлежащія, для которыхъ не опредѣлено ни числа дней, ни количества работъ;

что подобныя обязанности, не представляя условій, необходимыхъ для дѣйствительности договора, не имѣютъ законнаго основанія;

что по тѣмъ же причинамъ не могутъ почитаться имѣющими законное основаніе принужденные къ работамъ наймы и обязанность ставить принасы за установленную плату, — и

что по некоторымъ имѣніямъ отбываются доимыя земледѣльцами, въ ви-

darmoch iako i paumów przymuszonych, w dobrach prywatnych mieyskich i wieyskich istniejących, zważywszy:

że rolnicy w dobrach pomienionych, oprócz pańszczyzny i innych robót gospodarskich udeterminowanych, wykonywają nadto i inne nadzwyczajne roboty, do liczby darmoch należące, ani co do ilości roboty, ani przez wymiar przedmiotu, ani przez liczbę dni nieoznaczone;

że powinności pomienione, iako nie oparte na umowie, któraby objęła wszystkie warunki do iey ważności konieczne, temsamem prawney zasady są pozbawione;

że, z tychże samych powodów, muszą być uważane za pozbawione prawney zasady przymuszone наймы oraz obowiązек dostarczania niektórych artykułów, za taką opłatą;

że w niektórych dobrach odbywają się opłaty przez włościan, tytułem darmoch,

дѣ даремщинѣ обязанности не согласныя съ постановленіемъ еще въ 1807 году изданнымъ.

По представленію Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ дѣлъ, постановляетъ:

Статья 1.

Изъ числа существующихъ во владѣльческихъ городахъ (мѣстечкахъ) и селеніяхъ подъ различными наименованіями даремщинъ, уничтожаются тѣ, по коимъ отбываются работы, не опредѣленныя, ни въ отношеніи числа дней, ни въ отношеніи количества самыхъ работъ, а равно тѣ, по которымъ требуется исполненіе личной службы владѣльцу и поставка припасовъ за установленную цѣну.

Даремщины сии суть слѣдующія:

1. Сгоны, то есть, езды такъ называемаго толокою или ласкою всѣхъ

такіе повинности, które Ustawą z roku 1807, zostały uchylone.

Na przedstawienie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, stanowi, co następuje:

А р т ы к л ъ I.

Z liczby istniejących pod rozmaitemi nazwami darmoch w dobrach prywatnych mieyskich i wieyskich, zniesionemi zostają te, które ani co do liczby dni, ani co do wymiaru i rodzaju roboty nie są stale oznaczone; niemniej te, które są osobistą posługą dla właściciela, lub żądaniem dostarczaniem różnych produktów za stałą zapłatą.

Darmochy te są następujące:

1. Gwałty, inaczej łuki lub łaski, całą ludnością exystującą po chałupach,

Tom XXXVIII. do Nru 119. 17

наличныхъ поселянъ муштинъ и женщинъ, за исключеніемъ престарѣлыхъ и недорослыхъ дѣтей на жатву, для кошенія сѣна, для копанія картофеля и на другія какія бы ни было работы, ни по числу дней, ни по числу людей, не имѣющія положительнаго опредѣленія.

2. Фольварочныя работы въ лѣтніе дни, подъ названіемъ Burg и Bau-Dienste.

3. Прорѣзываніе бороздъ и проведеніе мѣстъ для прогона скота на фольварочныхъ поляхъ.

4. Приготовленіе, на надобности помѣщика, соломенныхъ рогожъ и сноповыхъ связокъ, какъ изъ собственной, такъ и изъ господской соломы.

5. Ранніе выходы къ разнымъ дворовымъ ручнымъ работамъ.

6. Нарядъ (szarwark) для дворовыхъ построекъ.

z pozostawieniem tylko starców i niedorosłych dzieci, a odbywane do żniwa, do sprzętu siana, do kopania kartofli i do innych iakichbądź robót, ani co do ilości dni, ani co do ilości rąk, na pewną liczbę nieudeterminowane.

2. Dnie odrabiane w porze letniej do robót folwarcznych, pod nazwą Burg i Bau-Dienste.

3. Wyrzucanie brózd i robienie przegonów na łąkach dworskich.

4. Wyrabianie mat i powróseł, na potrzeby dworu, tak z własney, iako też i dworskiej słomy.

5. Wychodzenie rankami do rozmaitych robót ręcznych we dworze.

6. Szarwark do budowlі dworskich.

7. Наряды для поправки дорогъ и рѣкъ, не по назначенію Правительства.

8. Проведеніе перекоповъ на господскихъ поляхъ.

9. Полотье пшеницы, проса и огородовъ.

10. Прокапываніе рововъ.

11. Снятіе пырея съ фольварочныхъ полей.

12. Осушеніе дворовыхъ полей и луговъ.

13. Снесеніе кротоцинь на господскихъ лугахъ.

14. Прокапываніе и починка порубежныхъ знаковъ, обходъ этихъ границъ, для обновленія оныхъ, въ случаѣ надобности, равно содержаніе въ исправности лѣсныхъ межей и оградъ.

15. Собираніе по лѣсахъ постилки и свозка оной въ дворъ.

16. Вывозка въ поле, разсымененіе, посадка, окапываніе, борьба и выка-

7. Szarwarki do naprawiania dróg i rzek, przez Rząd niepaletowane.

8. Robienie przekopów od pola dworskiego.

9. Pielenie pszenicy, prosa i ogrodów.

10. Kopanie rowów.

11. Grabienie pyrzeu z pól dworskich.

12. Obsuszanie pól i łąk dworskich.

13. Równanie łąk dworskich z kretowni.

14. Kopanie i reparowanie znaków granicznych, obchodzenie granic dla odświeżania tychże znaków, oraz utrzymywanie w porządku zatyków i ogrodzeń leśnych.

15. Grabienie po lasach ściółki i zwożenie takowey do folwarków.

16. Wywózka w pole, przekrawanie, sadzenie, okopywanie, wyorywanie i wy-

нываніе картофеля, равно всякихъ овощей, на господскихъ огородахъ и поляхъ.

17. Очистка граблями и устройство вновь огородовъ.

18. Посадка, поливка, уборка, крашеніе и толченіе господской капусты, равно квашеніе бураковъ.

19. Уборка рѣды и другихъ огородныхъ овощей.

20. Полотье, сниманіе, моченіе и обдѣлка льна и конопли.

21. Собираніе извѣстнаго количества борозныхъ и ворсильныхъ шишекъ за денежное вознагражденіе.

22. Собираніе шишекъ бесплатно, а также собираніе жолудей.

23. Сушеніе грушъ и яблокъ.

24. Устройство и починка господскихъ заборовъ.

25. Насадка фруктовыхъ деревьевъ.

26. Сборъ гороху.

kopywanie kartofli, oraz wszelkiego warzywa w ogrodach i na niwach dworskich.

17. Zgrabianie i urządzanie ogrodów.

18. Sadzenie, polewanie, obieranie, szadkowanie i tłuczenie kapusty dworskiej, niemniej kwaszenie buraków.

19. Obieranie rzepy i innych iarszyn.

20. Piclenie, wyrywanie, moczenie i obrabianie lnu i konopi.

21. Zbieranie pewney ilości szyszek za opłatą.

22. Zbieranie szyszek bez opłaty, iak niemniej zbieranie żołądzi.

23. Suszenie gruszek i iablek.

24. Grodzenie i reparacya płotów dworskich.

25. Sadzenie drzew owocowych.

26. Obrywanie grochu.

27. Сажде́нiе березы и тополей при господскихъ строенiяхъ или по лѣсамъ.

28. Постановка тычинъ для хмѣля, осушка и уборка онаго.

29. Дневной и ночной караулъ по очереди для охраненiя господскихъ и фольварковыхъ строенiй, пивоварень, вивокурень и корчемъ, равно при квартирахъ дворовыхъ служителей, съ обязанностию рубить дрова, топить въ печахъ, носить воду, сѣчь траву для скота и т. п.

30. Нарядъ, кромѣ ночнаго караула, еще сторожа недѣльнаго и стойки.

31. Содержанiе въ продолженiи цѣлой недѣли тяглыхъ сторожей, съ увольненiемъ ихъ на то время отъ барщины.

32. Сторожа при большихъ горнахъ въ имѣнiяхъ, гдѣ находятся кузницы.

33. Отбыванiе стражи въ продолженiи цѣлой недѣли женщинами съ лошадью.

27. Sadzenie brzeziny i topoli, około budowli dworskich lub w lasach.

28. Wytyczenie, osuszenie i obieranie chmielu.

29. Stróże tak dzienne, iakoteż nocne, odbywane z kolei w naturze, do dworu, do zabudowań folwarcznych, do browarów i gorzelni, do karczem, do mieszkań officialistów, z obowiązkiem rąbania drzewa i palenia w piecach, noszenia wody, sieczenia trawy dla bydła i tym podobnych posług.

30. Dawanie, oprócz stróży nocney, stróża tygodniowego i stóyki.

31. Stróże cało-tygodniowe i sprzężayne, w czasie których pańszczyzna nie jest wymagana.

32. Stróże do wielkiego pieca w dobrach kuźniczych.

33. Stróże cało-tygodniowe, przez kobiety z koniem odbywane.

34. Карауль для присмотра за покосами со снопами хлеба, во время жатвы, и за сѣномъ, во время уборки онаго.

35. Карауль, отбываемый посредствомъ особыхъ договоренныхъ на годъ сторожей, коимъ поселяне платятъ деньгами и хлебомъ.

36. Обязанность сторожить лѣса, доносить лѣсовщикамъ о поврежденіи и вообще убыткахъ, и содѣйствовать имъ къ преслѣдованію и поимкѣ виновныхъ.

37. Сторожа ночные за гуртами овецъ.

38. Присмотръ за лѣсомъ при устройствѣ плотовъ, сплавъ онаго, равно хлеба, а также бичеваніе галеръ противъ теченія воды.

39. Вывозка хлеба для посѣва, и самый посѣвъ онаго въ поле.

40. Свозка хлеба съ поля и сѣна съ луговъ и стоговъ.

34. Stróże do pilnowania garści i snopków w polu, w czasie żniwa, a siana, w czasie sprzętu onego.

35. Stróże w naturze nieodbywane, ale zastąpione ugodzonymi rocznie stróżami, których włościanie opłacają pieniędzmi i ordynaryą w ziarnie.

36. Obowiązek strzeżenia lasów, donoszenia lesnym o szkodach i pomagania tymże, przy wynalezieniu i ujęciu defraudantów.

37. Stróże do pilnowania w nocy owiec w hurtach.

38. Pilnowanie drzewa przy zbijaniu tratw, splawianie takowego, iak również i zboża, oraz holowanie galarów pod wodę.

39. Wywózka zboża do siewu i sianie zboża w polu.

40. Zwózka zboża z pola i siana z łąk i brogów.

41. Вывозка хлѣба и овечьей шерсти въ города.

42. Отвозка въ мельницу и привозъ изъ оной хлѣба.

43. Поставка подводъ для господскихъ надобностей.

44. Поѣздки въ мѣста и на время, по назначенію дворового Управленія.

45. Вырубка лѣса строевого и на топливо, привозка онаго вмѣстѣ съ другими матеріалами, равно свозка лѣса, подъ названіемъ праздничныхъ дней.

46. Привозка лѣса въ лѣсопильню.

47. Привозъ и обратный отвозъ, кого прикажетъ дворовое Управленіе.

48. Отвозка въ магазины фуража, назначеннаго съ помѣщичьего двора по раскладкѣ.

49. Привозъ угольевъ и горячаго вина.

41. Wywózka zboża i wełny do miast.

42. Odwożenie i przywożenie zboża z młyna.

43. Dawanie furmanek w interesach dworu, gdzie potrzeba.

44. Podróże do miejsc niewskazanych, i podróże, których dwór wymaga, ile razy potrzeba.

45. Wycinanie drzewa do opalu i budowli, sprowadzanie takowego wraz z innemi materyałami, oraz zwózka drzewa, pod nazwą dni świątecznych.

46. Wożenie drzewa do tartaku.

47. Przywożenie i odwożenie, кого двór nakaże.

48. Odwożenie do magazynów furazów, na dwór zapisanych.

49. Sprowadzanie węgla i okowity.

50. Вывозка горячаго вина на продажу.

51. Развозка напитков по корчмамъ.

52. Привозъ вновь прибывающихъ жителей и ихъ вещей.

53. Поѣздки за солью въ магазины.

54. Поѣздка съ дворовыми людьми въ Церковь.

55. Вывозка въ города молока, сметаны, сыра и масла, равно древесныхъ плодовъ и огородной зелени.

56. Свозка извѣсти изъ мѣстнаго завода.

57. Чищеніе трубъ въ господскомъ домѣ и другихъ дворовыхъ строеніяхъ.

58. Пастьба двороваго скота и свиней.

59. Очистка господскихъ скотныхъ дворовъ.

60. Пастьба въ ночное время господскихъ лошадей.

61. Нарядъ дѣвокъ для доенія коровъ, или же плата за дойницы.

50. Wywożenie okowity na sprzedaż.

51. Rozwożenie trunków do karczem.

52. Zwożenie mieszkańców nowo-przybywających i ich rzeczy.

53. Jeżdżenie po sól do magazynów.

54. Jeżdżenie do kościoła, z ludźmi dworskimi.

55. Wywożenie nabiału, owoców i włoszczyzny do miasta.

56. Zwożenie wapna z pieca micyscowego.

57. Wycieranie sadzy w kominach dworskich.

58. Pisanie inwentarza dworskiego i trzody chlewney.

59. Oprzątanie inwentarza dworskiego i trzody chlewney.

60. Pisanie koni dworskich w nocy.

61. Posyłanie dziewczek do doju krow, albo też oplata na dółki.

62. Укладка хлѣба въ овины.
63. Подсѣваніе хлѣба въ житницѣ, перечистка и вѣяніе онаго.
64. Выноска изъ хлѣбовъ, накладка на возы, вывозка и раскладываніе въ полѣ навоза и ила.
65. Наряды и посылки пѣшія, по помѣщичьимъ надобностямъ.
66. Доставка фольварковыхъ пода-тей въ Правительственныя казначей-ства.
67. Разноска помѣщичьихъ писемъ.
68. Нарядъ женщинъ для мытья бѣлья.
69. Прислуга кухонная, въ натурѣ и за плату, на счетъ поселянъ.
70. Собираніе травъ, для освященія и на вѣнки.
71. Дѣланіе прорубей на льду.
72. Ловля рыбъ и раковъ.
73. Нарядъ для чищенія господскихъ луговъ.

62. Układanie zboża w stodołach.
63. Podsiewanie zboża w śpichlerzu, młynkowanie i wianie.
64. Wyrzucanie z chlewów, nakładanie na fury, wywożenie i rozrzucanie mierz- wy i szlamów w polu.
65. Posyłki i podróże pieszce, w interes- sach dworu.
66. Odnoszenie podatków dworskich, do Kass Skarbowych.
67. Roznoszenie listów prywatnych dworskich.
68. Po-yłanie kobiet do prania bielizny.
69. Pomoc do kuchni, albo kosztem włóścian utrzymywana, albo w naturze od- bywana.
70. Zbieranie ziół do święcenia i na wianki.
71. Wycinanie przerebli.
72. Łowienie ryb i raków.
73. Szarwark do czyszczenia łąk dwor- skich.

74. Привозъ дворового скота на ярмарки.

75. Обмазка, побѣлка и конопаченіе господскихъ строеній.

76. Приготовленіе въ зимнее время корма для свиней.

77. Рубка дровъ въ господскомъ дворѣ.

78. Вареніе пива по очереди.

79. Выдѣлка крупы разнаго рода.

80. Мытіе половъ и оконъ.

81. Вырубка и обтеска жердей.

82. Рубка льда для набивки ледника.

83. Снятіе кожъ съ палого скота.

84. Назначеніе сторожей для порядка барщины.

85. Вырѣзка тростника.

86. Обязанность поставлять воду на надобности господскаго двора.

87. Женская прислуга для приготовленія коровьяго масла.

74. Wyprowadzanie inwentarza dworskiego na iarmark.

75. Lepienie, bielenie i gacenie zabudowań dworskich.

76. Przychodzenie w zimie do gotowania karmy dla trzody chlewnej.

77. Rąbanie drzewa we dworze.

78. Robienie piwa z kolei.

79. Robienie krup i pęczaku.

80. Mycie podłóg i okien.

81. Wyrąbanie i ociosanie stroiszu.

82. Rąbanie lodu do lodowni.

83. Zdejmowanie skór z bydła zdechłego.

84. Nakazywanie pańszczyzny przez stróży.

85. Rznięcie trzeiny.

86. Obowiązek dostarczania wody na potrzeby dworu.

87. Posługa kobieca do robienia masła

88. Женская повинность, называемая: „samodzianie.“

89. Выделка пряжи изъ господскаго волокна, безъ опредѣленія количества штукъ или локтей.

90. Выделка полотна.

91. Мытье, стрижка, бритье овецъ, безплатно, или съ платою по $\frac{1}{2}$ и по копейкѣ серебромъ съ головы.

92. Общипываніе гусей.

93. Собираніе и поставка въ господскій дворъ известнаго количества какъ полевого, такъ и известковаго камня.

94. Бѣленіе полотна.

95. Свозка песку въ кирпичные заводы, по мѣрѣ надобности.

96. Уборка такъ называемыхъ вонкоповъ.

97. Выжимка постнаго масла.

98. Печеніе хлѣба.

99. Выливаніе воды изъ колодезь и чищеніе оныхъ.

88. Powinność kobieca „samodzianie“ zwana.

89. Wypřádanie przędzy z włókna dworskiego, bez oznaczenia ilości sztuk lub lokci.

90. Wyrabianie płótna.

91. Mycie, strzyżenie i golenie owiec, bez zapłaty lub za zapłatą po $\frac{1}{2}$ i po 1 kopieyce srebrem od sztuki.

92. Podskubywanie gęsi.

93. Zbieranie i dostarczanie do dworu pewnej ilości kamieni, tak polowych, jakoteż wapiennych.

94. Wychodzenie do blichu.

95. Wożenie piasku do cegielni, ile potrzeba.

96. Obieranie wąkopów.

97. Tłoczenie oleju.

98. Pieczenie chleba.

99. Wylewanie wody ze studzien, i takowych czyszczenie.

100. Выходъ на облаву, или такъ называемую гонку во время охоты, равно отдача помещику живой или убитой дичи.

101. Нагрузка на рѣкѣ Вислѣ барокъ, называемыхъ пікойтами.

102. Помощь при устройствѣ всякаго спуска.

103. Прорубка на прудахъ продушинъ.

104. Устройство солодильнъ.

105. Посадка извѣстнаго числа грядъ, собственною крестьянскою рассадою.

106. Караулъ, отбываемый въ зимнее время натурою, а въ лѣтнее, замѣняемый иною работою, подъ названіемъ сторожевства.

107. Нарядъ дѣвокъ служанокъ на цѣлую недѣлю или извѣстное число дней, для дворовой прислуги.

108. Плата наличными деньгами и зерновымъ хлѣбомъ на содержаніе пастуха и скотницы.

100. Wychodzenie do obławy, czyli na ganki, wczasie polowania, oraz oddawanie zwierzyny żywej lub ubitej.

101. Ładowanie szkut na Wiśle.

102. Pomoc do spustu wszelkiego.

103. Płonienie stawów.

104. Urządzenie słodów.

105. Sadzenie własną włóściańską rozsada pewney ilości zagonów.

106. Stróże, odbywane zimą w naturze, a w lecie zastąpione robocizną inną, wymaganą, pod nazwą stróżczyzny.

107. Posyłanie dziewczek służących na cały tydzień lub pewną ilość dni, do posług we dworze.

108. Opłata przez włóścian w gotowiznie, ziarnie, na pastucha i trzódnicę.

109. Поставка извѣстнаго количества зола, даромъ или за плату, по назначенію помѣщика.

110. Присылка дѣтей для очистки деревьевъ отъ червей и для снятія древесныхъ плодовъ.

111. Пріисканіе и доставленіе, по каждому востребованію двороваго управленія, служителей безпорочнаго поведения.

112. Доставка мѣшковъ на всякія надобности помѣщика.

113. Плата прикащику.

114. Доставка щавеля, ягодъ, хрѣна, можжевельника и барбариса.

115. Отрабатываніе извѣстнаго числа дней за воду изъ колодца, содержамаго помѣщикомъ.

116. Обязанность брать, во время жатвы, извѣстное количество водки, изъ господскаго магазина.

109. Dawanie pewney ilości popiołu darmo, albo za opłatą, przez dwór wyznaczoną.

110. Dostarczanie dzieci do obierania z drzew owadów i obrywania owoców.

111. Wyszukiwanie i dostarczanie, na każde zawołanie dworu, czeladzi konduity nieskazitelney.

112. Dawanie worków na wszelkie potrzeby dworu.

113. Opłata na dyspozytora pańszczyzny.

114. Dostarczanie szczawiu, jagód, chrzanu, ialowcu i berberysu.

115. Odrabianie pewney ilości dni za wodę, ze studni utrzymywanej kosztem dworu.

116. Obowiązek brania pewney ilości wódki, w czasie żniwa, z magazynu dworskiego.

117. Предоставление помещику пользоваться свободным медивом на жернахъ, а въ случаѣ отказа, платить ему за то деньгами.

118. Приготовление и отдача известнаго числа постромковъ.

119. Произвольный отводъ бобылямъ и повобрачнымъ огородовъ, съ обязанностію постоянно отбывать определенное число рабочихъ дней.

120. Отдача известнаго числа сноповъ соломы.

121. Обязанность продавать помещику известное количество земляныхъ произведеній, за плату, по его назначенію.

Отмѣняемая настоящею статьею работы, которыя поименованы въ пунктахъ отъ 1 до 107 включительно, должны отбываться, какъ и прежде, во всѣхъ случаяхъ, когда исполненіе оныхъ будетъ требоваться въ зачетъ обыкновенной барщины.

117. Pozwalać dworowi mlewa na żarnach, bez miarki, a w razie odmówienia, uiszczania za to opłaty w pieniądzu.

118. Wyrabianie i oddawanie pewney ilości postronków.

119. Narzucanie komornikom, noweżeńcom ogrodów, z obowiązkiem odrabiania pewney stałej pańszczyzny.

120. Dawanie pewney ilości snopków słomy.

121. Obowiązek sprzedawania dworowi pewney ilości naturaliiów, za cenę naznaczoną.

Z uchylonych w niniejszym artykule robót, wyszczególnione pod N^{rem} od 1 do 107 włącznie, mogą być, iak dotąd, wykonywane, lecz nieinaczej, iak za dni pańszczyzny stałej.

Статья 2.

По уваженію необходимости въ хозяйственномъ отношеніи работъ, донныя егонами отбываемыхъ, даремщина, первымъ пунктомъ предыдущей статьи уничтоженная, замѣняется, въ теченіе каждаго года, шестью дополнительными днями обыкновенной барщины, которые будутъ отбываться, отъ каждаго участка земли однимъ лишь хозяиномъ, имъ владѣющимъ, или работникомъ, отъ него поставленнымъ.

Время отработыванія сихъ шести дополнительныхъ дней барщины, будетъ опредѣляться помѣщикомъ.

Статья 3.

Всѣ постоянные работы, вещественныя и денежныя повинности, кои были введены послѣ 20 Декабря (1 Января) 184 $\frac{1}{2}$ года, въ замѣнъ помилуемыхъ въ

А р т ы к у л 1 2.

Ze względu na konieczność robót doład w gospodarstwie odbywanych, za pomocą gwałtów, które, iako darmocha, pod N^{rem} 1 artykułu poprzedzającego uchylonemi zostały, gwałty rzeczzone zamieniają się na dodatkową pańszczyznę, oznaczoną na dni sześć w ciągu roku, które przeciwieź iedynie do gospodarzy, na roli osiadłych, stosować się mają, i bądź przez samego gospodarza, bądź przez parobka, przez niego wysłanego, odrabiane być winny.

Czas i rodzaj odrobienia tej sześciodzienney pańszczyzny dodatkowej, zależy od wyboru właściciela.

А р т ы к у л 1 3.

Wszelkie robocizny stałe, daniny lub opłaty pieniężne, w miejsce darmoch, w artykule 1 wymienionych, pod dniem 20 Grudnia (1 Stycznia) 184 $\frac{1}{2}$ roku ustano-

1 статья даремщинъ, уничтожаются точно такъ, какъ и самыя даремщины, вмѣсто коихъ онѣ были назначены.

Статья 4.

Тамъ, гдѣ поселане отбываютъ обязанности свои посредствомъ однихъ даремщинъ, не отправляя вовсе барщины, равно какъ тамъ, гдѣ они отбываютъ менѣе двухъ дней барщины въ недѣлю, отъ уволоки земли новопольской мѣры, поименованные въ пунктахъ отъ 1 до 107 включительно, 1-й статьи настоящаго постановленія даремщины, имѣютъ быть замѣнены постоянною барщиною, по взаимному соглашенію помѣщиковъ и поселанъ, подъ наблюденіемъ Правительства.

Статья 5.

Такъ называемые вспомогательные дни, для земледѣльческихъ работъ, на усиленіе обыкновенной барщины, со-

wione, ustać zarówno winny, iak same darmochoy, w których miejsce nastąpiły.

А р т ы к у л 4.

Tam, gdzie włościanie nie odrabiaią wcale pańszczyzny, lecz iedynie powinności, daremszczyznami zwane, niemniej tam, gdzie ciż włościanie odrabiaią mniej iak два dni pańszczyzny z włoki nowopolskiej miary, tam wyszczególnione w artykule 1m pod Nm 1 do 107 włącznie darmochoy, zamienione być mają na stale oznaczone robocizny, za wspólną ugodą właścicieli z włościanami, pod nadzorem Władz Rządowych zawrzeć się mającą.

А р т ы к у л 5.

Dni tak zwane pomocnicze, do robót gruntowych gospodarskich, w pomoc stałej tygodniowej pańszczyźnie ustanowio-

храняются и на будущее время тамъ, гдѣ число дней этихъ работъ, въ теченіе года, и свойство оныхъ положительно опредѣлены:

Статья 6.

Равномѣрно сохраняются повинности поселянъ для содѣйствія полицейскимъ распоряженіямъ, какъ-то:

Обязанность выходить для тушенія пожаровъ и починки плотинъ, во время внезапнаго возвышенія воды;

Наряды (szarwarki) для устройства спусковъ, шлюзовъ и плотинъ;

Ночныя по деревнямъ стражи;

Нарядъ сторожей для присмотра за мостами, во время прохода льда;

Садка деревьевъ по дорогамъ;

Выходъ на облавы, для истребленія хищныхъ звѣрей и т. п.

Но исполненіе всѣхъ повинностей, о коихъ упоминается въ сей статьѣ,

не, zachowują się i nadal tam, gdzie liczba tychże dni rocznie obliczona i robota, do której służyć mają, są wyraźnie oznaczone.

Артикулъ 6.

Рównież zachowują się w swej mocy powinności włóścian, mające na celu zabezpieczenie skuteczności rozporządzeń policyjnych, iako-to:

Obowiązek wychodzenia do gaszenia pożarów i naprawy grobel, w czasie gwałtownego wezbrania wody.

Szarwarki do upustów, szluz i grobel.

Stróże nocne po wsiach.

Stróże do pilnowania mostu, w czasie płynienia kry.

Sadzenie drzew przy traktach.

Wychodzenie na облавы, celem wyępienia zwierza drapieżnego i t. p.

Wszystkie jednak, w niniejszym artykule wymienione powinności, nie będą ule-

не будетъ [зависѣть отъ распоряженія помѣщиковъ; нарядъ по онымъ будетъ исключительно принадлежать Гминному Войту.

С т а т ь я 7.

Всякій принужденный наемъ по наряду для перевозокъ, или по отправленію работъ на дни или на мѣру, за установленную денежную плату, или за вознагражденіе съѣстными припасами, питьями и другими предметами равномерно уничтожается, и отнынь наемъ поселянъ не иначе долженъ дѣлаться, какъ въ послѣдствіе предварительнаго добровольнаго договора о ерокъ работы, о количествѣ и родѣ оной и о способѣ вознагражденія.

С т а т ь я 8.

Отправление уничтожаемыхъ предъидущими статьями повинностей, прекращается въ имѣніяхъ, управляемыхъ самими помѣщиками, съ 20 Декабря (1 Января) 184го года; въ имѣніяхъ же отданныхъ въ арендное содержаніе, по

гачъ rozrządzeniu dziedzica, ale ich wykonanie zależeć ma wyłącznie od rozkazów Wójta Gminy.

A r t y k u ł 7.

Wszelki naem przymusowy do odbywania podróży, na dnie lub na wymiar odbywaney, czy-to za stałą zapłatą pieniężną, albo żywnością, trunkami lub innemi przedmiotami wynagradzany, znosi się, i odtąd wynajmowanie rolników mieyskich i wieyskich nie będzie mogło mieć mieysca, iak tylko za poprzednią dobrowolną umową względem czasu, rodzaju roboty, iey ilości i sposobu wynagrodzenia.

A r t y k u ł 8.

Pełnienie powinności, na zasadzie poprzedzających artykułów uchylonych, ustać ma w dobrach prywatnych, w zarządzie samych właścicieli będących, od dnia 20 Grudnia (1 Stycznia) 184^{go} roku; w dobrach zaś, które, na mocy zawartych

формальнымъ контрактамъ, заключеннымъ до 20 Декабря (1 Января) 184⁶ года, по истеченіи срока тѣмъ контрактамъ.

С т а т ь я 9.

Исполненіе настоящаго постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ, поручается Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

w formie urzędowej, przed dniem 20 Grudnia (1 Stycznia) 184⁶ roku, kontraktów, są wydzierżawione, od daty expiracyi kontraktu.

A r t y k u ł 9.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczonem być ma, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca się

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyiney, dnia 14 (26) Listopada 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiąże Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezy-
dujący w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych,
Senator, Tajny Radca
(podpisano) *A. Storożenko.*

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(pód.) *T. Le Brun.*

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezy-
dujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości
Tajny Radca, Senator

O. Wyrzechowski.

Dyrektor Kancelaryi
W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 18 (30) Grudnia 1846 roku.

W wykonaniu decyzji Rady Administracyjney Królestwa, z dnia 11 (23) Października 1846 roku, N. 6,916, Kommissya Rządowa Sprawiedliwości, nadesłany teyże Radzie, przy Ukazie Rządzącego Senatu, traktat handlowy, zawarty między **NAYIAŚNIEYSZYM CESARZEM Wszech Rossyi** a **Sultanem Tureckim**, wraz z przekładem takowego na ięzyk Polski, w Dzienniku Praw ogłasza.

Dyrektor Główny, Prezydujący
w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,

Tayny Radea, Senator

O. Wyczechowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Божією Посѣществующею
Милостію

МЫ НИКОЛАЙ ПЕРВЫЙ,

ИМПЕРАТОРЪ и Самодержецъ Всероссій-
скій, Московскій, Кіевскій, Владимір-
скій, Новгородскій, Царь Казанскій,
Царь Астраханскій, Царь Польскій,
Царь Сибирскій, Царь Херсониса-Тав-
рическаго, Государь Пековскій и Вели-
кій Князь Смоленскій, Литовскій, Во-
лыньскій, Подольскій и Финляндскій,
Князь Эстляндскій, Лифляндскій, Кур-
ляндскій и Семигальскій, Самогитскій,
Бѣлостокскій, Корельскій, Тверскій,
Югорскій, Пермскій, Вятскій, Болзар-
скій и иныхъ, Государь и Великій Князь
Новгорода Низовскія земли, Черни-

z Bożej Łaski

MY

MIKOŁAJ PIERWSZY,

CESARZ i Samowładca Wszech-Rossyjski,
Moskiewski, Kiiowski, Włodzimierski,
Nowgorodzki, Car Kazański, Car Astra-
chański, Król Polski, Car Sybirski, Car
Chersoński-Taurycki, Pan na Pskowie
i Wielki Xiążę Smoleński, Litewski, Wo-
łyński, Podolski i Finklandzki, Xiążę Es-
toński, Inflandzki, Kurlandzki i Semigalski,
Żmudzki, Białostocki, Korelski, Twerski,
Iugorski, Permski, Wiatski, Bułgarski i
innych, Pan i Wielki Xiążę Niższego No-
wogrodu, Czernihowski, Rianzański, Po-
łocki, Rostowski, Iarostawski, Biełozier-
ski, Udorski, Obdorski, Kondyjski, Wi-

зовскій, Рязанскій, Полоцкій, Ростовскій, Ярославскій, Бѣлозѣрскій, Удорскій, Обдорскій, Кондійскій, Витебскій, Мстиславскій и всея Сѣверныя страны Повелитель и Государь Иверскіа, Карталинскіа, Грузинскіа и Кабардинскіа земли и Армянскіа Области, Черкасскихъ и Горскихъ Князей и иныхъ Наслѣднѣй Государь и Обладатель; Наслѣдникъ Норвежскій, Герцогъ Шлезвигъ-Голстинскій, Стормарнскій, Дитмарсенскій и Ольденбургскій,

и прогал, и прогал, и прогал.

Объявляемъ чрезъ сіе, кому о томъ вѣдать надлежитъ, что 18 (30) числа Апрѣля мѣсяца 1846 года, между Нашимъ Императорскимъ Величествомъ и Его Величествомъ Императоромъ Оттоманскимъ, Преизрядныхъ Султановъ Великимъ и Почтеннѣйшимъ, Королемъ Львотнѣйшимъ, Мекскимъ

tebski, Mścislawski i Panujący całej stronie Północney, Pan Ziemi Iwerskiej, Kartalińskiej, Gruzyjskiej i Kabardyńskiej i Krainy Ormiańskiej, Xiążę Dziedziczny i Władca Xiążąt Czerkaskich, Górskich i innych; Następca Norwegijski, Xiążę Szlezwicko-Holsztyński, Stormarnski, Ditmarszeński i Oldenburgski,

etc., etc., etc.

Obwieszczamy niniejszym, komu o tem wiedzieć należy, że dnia 18 (30) Kwietnia 1846 roku, między Naszą Cesarską Mością i Najjaśniejszym Cesarzem Ottomańskim, Przewybornych Sułtanów Wielkim i Nayszanowniejszym, Królem Najokazalszym, Mekki i Medyny i Obroncą Świętego Ieruzalemi, Królem i

и Мединскимъ и Защитителемъ Свя-
таго Іерусалима, Королемъ и Импера-
торомъ пространнѣйшихъ провинцій,
населенныхъ въ странахъ Европей-
скихъ и Азіатскихъ и на Бѣломъ и на
Черномъ морѣ, Свѣтлѣйшимъ, Держав-
нѣйшимъ и Великимъ Императоромъ
Султаномъ сыномъ Султановъ, и Ко-
ролемъ и сыномъ Королей, Султаномъ
Абдуль-Меджидъ-Ханомъ, сыномъ Сул-
тана Махмудъ-Хана, въ силу данныхъ
съ обѣихъ сторонъ полномочій, а имен-
но: съ Нашей, Превосходительному
Владиміру Титову, Нашему Чрезвы-
чайному Посланнику и Полномочному
Министру при Блистательной Портѣ
Оттоманской, Дѣйствительному Стат-
скому Совѣтнику и Кавалеру Орденовъ:
Россійскихъ Святыя Анны 1-й степени,
Святаго Станислава 1-й степени, Туре-
цкаго Нишанъ-Ифтигаръ и Персид-
скаго Льва и Солнца; а со стороны
Его Величества Императора Оттоман-

Cesarzemъ nayrozlegleyszychъ провинци,
załudnionychъ w krajachъ Europeyskichъ i
Azyatyckichъ, oraz nad Białemъ i Czarnemъ
morzemъ, Nayiaśnieyszymъ, Naypotężniey-
szymъ i Wielkimъ Cesarzemъ, Sultanemъ sy-
nemъ Sultanówъ, i Królemъ i synemъ Królówъ,
Sultanemъ Abdul-Medżyd-Chanemъ, synemъ
Sultana Machmuda-Chana, na mocy u-
dzielonychъ zobustron pełnomocnictw, a
mianowicie: z Naszey, Iaśnie Wielmożne-
mu Włodzimierzowi Titowowi, Naszemu
Posłowi Nadzwyczajnemu i Ministrowi
Pełnomocnemu przy Wysokiey Porcie
Ottomańskiej, Rzeczywistemu Radcy
Stanu i Kawalerowi Orderówъ Rossyjskichъ
św. Anny klasy 1-ey, św. Stanisława
klasy 1-ey, Tureckiego Niszan-İftiharъ i
Perskiego orderu Lwa i Słońca; a ze stro-
ny Nayiaśnieyszego Cesarza Ottomańskie-
go, Iaśnie Wielmożnymъ i wielce Szano-
wnymъ Panomъ: Mustafie-Reszyd-Paszy,
Ministrowi sprawъ zagranicznychъ Wysokiey
Porty, Członkowi Ministerstwa, Muszy-

скаго, Превосходительнымъ и Высокопочтеннымъ Господамъ: Мустафа-Решидъ-Пашѣ, Министру Иностранныхъ Дѣлъ Блистательной Порты, Члену Министерства, Муширу Имперіи, украшенному Нишаномъ, присвоеннымъ его должности и особымъ Нишаномъ, лично ему пожалованнымъ, Кавалеру орденовъ, Французскаго Почетнаго Легіона большаго креста, Прусскаго Краснаго Орла, Испанскаго Карла III и Изабеллы Католической, Бельгійскаго Леопольда, Нидерландскаго Льва и Шведскаго Меча, и Мегмедъ-Тагиръ-Бейю, одному изъ высшихъ Сановниковъ Имперіи, Кегаиъ Валиде Султанши, Директору Монетнаго Двора, Управляющему Константинопольскою Таможнею, украшенному Нишаномъ, присвоеннымъ его сану, и особымъ Нишаномъ, лично ему пожалованнымъ, — постановленъ и заключенъ торговый Трактатъ между обѣими Имперіями, состоящій въ двад-

rowi Cesarstwa, ozdobionemu Niszanem, przywiązany do jego urzędu i oddzielnym Niszanem, iemu osobiście nadanym, Kawalerowi orderów: Francuzkiego, Legii Honorowej wielkiego krzyża, Prusskiego Orła Czerwonego, Hiszpańskiego, Karola III i Izabelli Katolickiej, Belgiyskiego Leopolda, Niderlandzkiego Lwa, i Szwedzkiego Miecza; tudzież Mechmed-Tahir-Beyowi, iednemu z wyższych Dygnitarzy Cesarstwa, Kehaiowi Sultanki Walide, Dyrektorowi Mennicy, zarządzającemu Komorą celną w Konstantynopolu, ozdobionemu Niszanem, przywiązany do jego dostoięstwa, i oddzielnym Niszanem, iemu osobiście nadanym, — postanowiony i zawarty został Traktat handlowy, pomiędzy obu Cesarstwami, obięty w dwudziestu artykułach, które co do słowa brzmią iak następuje:

пяти статьяхъ, которыя отъ слова до слова гласятъ тако:

ВО ИМЯ БОГА ВСЕМОГУЩАГО.

Согласно съ отношеніями sweоршенной дружбы, существующими между Императорскимъ Россійскимъ Правительствомъ и Оттоманскою Имперіею, всѣ постановленія, относящіяся до торговли, таможенныхъ пошлинъ, льготъ и другихъ торговыхъ дѣлъ купцовъ обѣихъ Имперій, исполняются на основаніи условій прежнихъ трактатовъ; но оба Августѣйшіе Двора, сохраняя и подтверждая условія, постановленныя предыдущими трактатами, возымѣли желаніе и признали необходимымъ заключить новый торговый трактатъ, дабы облегчить и увеличить торговые сношенія такъ, чтобы оныя соответствовали полезнымъ улучшеніямъ, кои введены въ управленіе внутренними

W IMIĘ BOGA WSZECHMOCĄCEGO.

Zgodnie ze stosunkami zupełnej przyjaźni, zachodzącemi pomiędzy Cesarскимъ Rosyiskim Rządem, a Cesarstwem Otomańskim, wszystkie postanowienia, dotyczące handlu, opłat celnych, swobód i innych interesów handlowych kupców obu Cesarstw, wykonywają się na zasadzie warunków, poprzednimi traktatami objętych; lecz oba Najjaśniejsze Dwory, zachowując i zatwierdzając warunki, temiż poprzednimi traktatami przepisane, powzięły chęć i uznały za rzecz nieodzowną zawrzeć nowy traktat handlowy, dla ułatwienia i zwiększenia stosunków handlowych, iżby te odpowiadały pożytecznym ulepszeniom, iakie są zaprowadzone w za-

дѣлами Турціи, и настоящему состоя-
нію торговли:

Его Императорское Величе-
ство, Всепресвѣтлѣйшій, Державнѣй-
шій, Великій Государь Императоръ
и Самодержецъ Всероссійскій уполномо-
чилъ нижеподписавшагося, Своего
Чрезвычайнаго Посланника и Полномо-
чнаго Министра при Блистательной
Портѣ Османской, Дѣйствительнаго
Статскаго Совѣтника Владимира Тито-
ва, Кавалера Орденовъ Св. Анны 1-й
степени, Св. Станислава 1-й степени,
имѣющаго Нишанъ-Ифтигаръ, пожало-
ванный Его Величествомъ Султаномъ и
Персидскій орденъ Льва и Солнца, ве-
сти переговоры и учинить соглашеніе
по сему дѣлу; снабдивъ его на сей
конецъ полномочною Грамотою за Вы-
сочайшимъ подписаніемъ и съ при-
ложеніемъ Государственной печати,

а Его Величество, Всепресвѣтлѣй-
шій, Державнѣйшій, Великій Государь

рзѣдзіе wewnętrzнымъ справъ Турцыи, tu-
dzież obecnemu stanowi handlu:

Jego Cesarska Mość Najjaśniey-
szy, Najpotężniejszy, Wielki Cesarz i
Samowładca Wszech Rosyi umocował
niżej podpisanego, Swego Posła Nadzw-
yczajnego i Ministra Pełnomocnego przy
Wysokiey Porcie Otomańskiej, Rzeczy-
wistego Radcę Stanu Włodzimierza Tito-
wa, Kawalera orderów sw. Anny klasy
1-ey, sw. Stanisława klasy 1-ey, posia-
dającego Niszan-İftihar, udzielony mu przez
Najjaśnieyszego Sultana, i Perski order
Lwa i Słońca — prowadzić układy i za-
wrzeć zgodę w tym przedmiocie, opatryw-
szy go na ten cel Reskryptem pełno-
mym z Najwyższym podpisem, przy
wyciśnieniu pieczęci Państwa;

а Najjaśnieyszy, Najpotężniejszy,
Wielki Cesarz i Padiszech Ottomanów,

Императоръ и Падшахъ Оттомановъ, Министра Иностранныхъ Дѣлъ Блистательной Порты. Члена Министерства одного изъ Мунировъ Имперіи. Мустафа-Решидъ-Пашу, украшеннаго Нишаномъ по его должности, и особымъ Нишаномъ, лично ему пожалованнымъ, Кавалера Орденовъ: Французскаго Почетнаго Легіона большаго креста, Прусскаго Краснаго Орла, Испанскаго Карла III и Изабеллы Католической, Бельгійскаго Леопольда, Нидерландскаго Льва и Шведскаго Меча, и одного изъ высшихъ Савошниковъ Имперіи, Керимъ Валиде-Султанини, Директора Монетнаго Двора, Управляющаго Константинопольскою Таможнею, Мегмедъ-Тагир-Бей, украшеннаго Нишаномъ, присвоеннымъ высшему чину, въ какой онъ возведенъ, и особымъ Нишаномъ, лично ему пожалованнымъ; которые бы-

Ministra spraw zagranicznych Wysokiej Porty, Członka Ministerstwa, jednego z Muszyrów Cesarstwa, Mustafę-Reszypaszę, ozdobionego Niszanem, do urzędu iego przywiązany i oddzielnym Niszanem, iemu osobiście nadanym, Kawalera orderów: Francuzkiego, Legii Honorowej wielkiego krzyża, Prusskiego Orła Czerwonego, Hiszpańskiego Karola III i Izabelli Katolickiej, Belgiyskiego Leopolda, Niderlandzkiego Lwa i Szwedzkiego Miecza, tudzież, jednego z wyższych Dygnitarzy Cesarstwa, Kerimę Sultanki Walidy, Dyrektora Mennicy, zarządzającego Komorą Celną w Konstantynopolu, ozdobionego Niszanem, przywiązany do wyższego dostojenstwa, w jakim zostaje, oraz Niszanem, iemu osobiście nadanym; którzy byli wyznaczeni i umocowani reskryptem pełnomocnym, wydanym im przez tego

ли назначены и уполномочены полно-
мочною грамотою, данною имъ Его
Величеству для заключенія сказан-
наго трактата на | постановленныхъ
обими Сторонами основаніяхъ.

Въ слѣдствіе чего, послѣ перегово-
ровъ съ вышеупомянутыми Полномо-
чными Турецкаго Правительства, мы
постановили и заключили трактатъ въ
двадцати статьяхъ слѣдующаго содер-
жанія:

С т а т ь я 1.

Всѣ трактаты и договоры, доселѣ
существовавшіе между Россійскою Дер-
жавою и Оттоманскою Портою, каса-
тельно правъ, преимуществъ и льготъ
подданныхъ и судовъ Россійскихъ въ
Турціи, а именно: Трактатъ о торго-
вль 10 Іюня 1783 года и ст. VII Адриа-
нопольскаго Трактата, подтверждаются
во всей ихъ силѣ и значеніи, за исклю-
ченіемъ того, что настоящему конвен-

Sultańską Mość, dla zawarcia rzezonego
traktatu, na zasadach przez obie Strony
postanowionych.

W skutku tego, po odbyciu układowъ
z wyż-wzmiankowanymi Pełnomocnikami
Rządu Tureckiego, postanowiliśmy i za-
warli traktat w dwudziestu artykułach
brzmienia następującego:

A r t y k u ł I.

Wszelkie traktaty i układy, iakie do-
tąd istniały pomiędzy Mocarstwem Ros-
syiskiem i Portą Otomańską, co do praw,
przywilejów i swobód poddanych i stat-
ków Rosyiskich w Turcyi, a mianowicie:
Traktat handlowy z dnia 10 Czerwca 1783
roku i artykuł VII traktatu w Adryano-
polu zawartego, zatwierdzają się w całej
ich mocy i znaczeniu, wyjąwszy to, co
niniejszą konwencją wyraźnie jest znie-

цією именно уничтожено, или измѣнено. Блистательная Порта обязуется въ томъ, что оныя ненарушимо будутъ соблюдаемы всѣми ея сухопутными и морскими военными властями и прочими должностными лицами. Сверхъ того, Порта общасть и завѣрять подданнымъ и судамъ Россійскимъ полное и совершенное пользованіе всѣми тѣми правами, преимуществами, или выгодами, которыя нынѣ дарованы или впредь даны будутъ въ ея владѣніяхъ иностраннымъ народамъ, наиболѣе благопріятствуемымъ.

Ст а т ь я II.

Согласно съ постановленіями предъидущихъ трактатовъ, таможенная пошлина по вѣншей торговлѣ останется неизмѣнно по три со ста и будетъ по прежнему взимаема, какъ за Россійскія или иностранныя произведенія, привозимыя въ Турцію, такъ и за Турецкія

sione, lub zmienione. Wysoka Porta przyrzeka, że takowe będą nietykalnie przestrzegane przez wszystkie iey władze wojskowe, lądowe i morskie, oraz przez innych urzędników. Oprócz tego, Porta obiecuje i zapewnia poddanym i statkom Rosyiskim, w całem znaczeniu i zupełnie używanie tych wszystkich praw, przywilejów lub korzyści, iakie są obecnie lub w przyszłości będą nadane, w iey posiadłościach, narodom zagranicznym naywięcej uprzywilejowanym.

А р т ы к у л II.

Stosownie do postanowień traktatów poprzednich, opłata celna w handle zagranicznym pozostaie niezmiennie po 3%, i będzie, iak dawniej, pobierana, tak od płodów Rosyiskich, lub zagranicznych, przywożonych do Turcyi, iako i od płodów Turckich, wywożonych z posiadło-

произведенія, вывозимыя изъ Оттоманскихъ владѣній Русскими купцами, ихъ поверенными или прикащиками.

Статья III.

Всякому купцу и подданному Россійскому предоставляется свобода покупать лично, или чрезъ своихъ прикащиковъ, товары и предметы, произведенія земли или промышленности Турціи, какъ для вывоза ихъ, такъ и для торга ими въ Оттоманскихъ владѣніяхъ. Россійскіе подданные, или ихъ прикащики будутъ имѣть право провозить сказанныя произведенія или товары ко всякой пристани Турецкой Имперіи, кроме ограниченій, означенныхъ ниже въ статьяхъ XI и XII, и за помянутые товары ни покупатель ни продавецъ не будутъ обязаны платить никакого налога, или пошлины, ни за тескере, ни муруріе, бидаатъ, иктисабъ и другихъ подобныхъ. Но

ści Ottomańskich przez kupców Rossyjskich, ich pełnomocników lub agentów.

А р т ы к у л ъ III.

Każdemu kupcowi i poddanemu Rossyjskiemu pozostawia się wolność zakupywać osobiście, lub przez swych agentów, towary i przedmioty produkcyi gruntu lub przemysłu Tureckiego, tak dla wywożenia ich, iako też dla handlowania niemi w posiadłościach Ottomańskich. Poddani Rossyisey lub ich agenci będą mieli prawo przewozić wspomniane płody lub towary, do wszelkiej przystani Państwa Tureckiego, wyjąwszy ograniczeń, oznaczonych poniżej w artykułach XI i XII; od wspomnianych towarów, ani kupujący, ani sprzedający, nie będą obowiązani uiszczać żadney opłaty lub cła, tесkere, mururie, biдаат, иктисаб i tym podobnych. Wszakże Dwór Rossyjski nie zamierza, przez ten lub inny którykolwiek artykuł niniejszego

Россійскій Дворъ не имѣетъ въ виду, чрезъ сію или другую какую либо статью настоящаго трактата, препятствовать Турецкому Правительству въ употребленіи своихъ правъ верховной власти по собственному внутреннему ея управленію, поколику сіи права не уничтожаютъ преимуществъ, дарованныхъ Россійскимъ подданнымъ и ихъ собственности, какъ прежними трактатами, такъ и настоящею конвенціею, и если только подати, коими обложены Турецкіе подданные сообразно съ тѣми же самыми правами верховной власти, не нарушаютъ явно въ какомъ бы то ни было отношеніи настоящаго трактата, или буде прямо не налагается новыхъ пошлинъ на торговлю Россійскихъ подданныхъ, то Россійскій Дворъ не будетъ требовать никакихъ постановленій, уклоняющихся отъ точнаго и истиннаго значенія словъ употребленныхъ въ настоящемъ актѣ. Въ вознагражденіе уничтоженныхъ та-

трактату прешкдажаъ Рѣдowi Турецкіemu w używaniu swych praw władzy najwyższej, co do własney wewnętrzney administracyi, o ile te prawa nie niweczą przywilejów nadanych poddanym Rosyiskim i ich własności, tak poprzedniemi traktatami, iak i ninieyszą konwencyą, i ieżeli tylko podatki włożone na poddanych Turckich, zgodnie z temiż samemi prawami władzy najwyższej, nie naruszają wyraźnie pod jakimkolwiek względem ninieyszego traktatu, lub ieżeli wprost nie są nakładane nowe cła na handel poddanych Rosyiskich; wówczas Dwór Rosyiski nie będzie wymagał żadnych postanowień, zbaczających od ścisłego i prawdziwego znaczenia wyrazów, użytych w akcie ninieyszym. W nagrodę zniesionych tym sposobem wszelkich cel wewnętrznych, Dwór Rosyiski, w skutku uprzedniego układu między obu Rządami, zgadza się, aby kupcy Rosyiscy, po wprowadzeniu towarów do przystani, opłacali

кимъ образомъ всѣхъ втутреннихъ пошлинъ, Россійскій Дворъ, въ слѣдствіе предварительнаго уговора между обоими Правительствами, соглашается, чтобы Русскіе купцы, по привозъ товаровъ къ пристани, платили опредѣлительную добавочную аривозную пошлину (amedie) по девяти со ста, независимо отъ трехъ-процентной отвозной пошлины (refeie), которую они должны платить, по-прежнему, при нагрузкѣ товаровъ для вывоза. Взысканіе всякой суммы или цѣнности, превышающей упомянутые 9 процентовъ, подъ какимъ бы то ни было наименованіемъ или предлогомъ, посредственно или непосредственно, въ пользу казны, или начальствъ, будетъ почитаемо за нарушение настоящаго трактата, — и Блистательная Порта обязывается, по представленію о томъ Императорской Миссiи, приказать немедленно возвратить илищное взысканное по нунна-

стале додатkowe cło przywozowe (amedie) po 9%, niezależnie od cła wywozowego 3% (refeie), które powinni opłacać, iak dawniey, przy ładowaniu towarów do wywozu. Ściąganie iakieykolwiek kwoty lub wartości, przewyższaiący wzmiankowane 9% pod iakiembądź nazwaniem lub pozorem, pośrednio, lub bezpośrednio, na korzyść skarbu lub władz, uważanem będzie za naruszenie ninieyszego traktatu, i Wysoka Porta obowiązue się, po przedstawieniu o tem przez Cesarzką Missyą, polecać niezwłocznie zwrócić kupującemu, lub przedaiącemu, nadpłatę, od nich ściagnioną, surowie ukarać tych urzędników, bez względu na ich stopień, którzy dozwolili sobie podobnego naruszenia, i wynagrodzić kupca Rossyiskiego za szkody i przykrości, iakich poniesienie udowodni. Wszelkie przedmioty zakupione

телю, или продавцу, съ коего было взято, строго наказать тѣхъ чиновниковъ, какого бы чина они ни были, которые позволили себѣ подобное нарушение, и вознаградить Русскаго купца за убытки и притѣсненія, о коихъ онъ докажетъ, что отъ того ихъ потерялъ. Всѣ предметы, купленные на пристани, гдѣ будутъ нагружаться или на мѣсть вывоза, и уже оплаченные 9-ти-процентною привозною пошлиною будутъ подвергаемы платежу одной только первоначальной 3-хъ-процентной пошлины за вывозъ.

Статья IV.

Всѣ предметы, произведенія землян или промышленности Россіи, или чужихъ странъ, принадлежащія Россійскимъ подданнымъ, будутъ по прежнему допускаемы къ привозу во всѣ части Оттоманской Имперіи, съ платежемъ 3-хъ-процентной привозной пошлины.

w przystani, gdzie będą ładowane, lub na miejscu wywozu, od których opłacone już zostało cło przywozowe 9%, ulegać będą opłacie samego tylko pierwotnego cła wywozowego 3%.

Artykuł IV.

Wszystkie przedmioty, pochodzące z produkcyi ziemi, lub przemysłu Rosyi, albo krajów obcych, należące do poddanych Rosyjskich, będą mogły być wprowadzane, iak dawniey, do wszystkich części Państwa Otomańskiego, za opłatą cła wchodowego 3%. Zamiast wszelkich

Въ замѣнѣ всѣхъ внутреннихъ пошлинъ и сборовъ, коимъ подлежали сказанные предметы, Русскіе купцы, или ихъ прикащики, должны впредь платить дополнительную пошлину по два со ста, будутъ ли продавать ихъ на мѣстѣ привоза, или стануть отправлять для продажи во внутренность Имперіи; но какъ способъ взиманія особо прежней 3-хъ процентной пошлины, по привозѣ товаровъ на пристань, и особо добавочной 2-хъ - процентной пошлины при продажѣ, причинилъ бы затрудненія таможенному управленію, то для избѣжанія оныхъ постановлено, чтобы прежняя 3-хъ - процентная и добавочная 2-хъ - процентная пошлины, то есть, всего 5-ть процентовъ привозной и добавочной пошлинъ, были взимаемы за одинъ разъ, но вписываемы отдѣльно въ таможенные книги; а для соблюденія вѣстѣ съ тѣмъ и выгода купцовъ, будетъ имъ дозволяемо ко-

внутреннихъ цѣл и оплат, которымъ подлежали wspomniane przedmioty, kupcy Rosyjscy lub ich agenci, obowiązani są nadal płacić cło dodatkowe po dwa od sta, bez względu, czy będą takowe przedawać na miejscu przywozu, czy też wysyłać w głąb Cesarstwa na sprzedaż; gdy jednak sposób pobierania osobno dawnego cła 3%, po wprowadzeniu towarów do przystani, i osobno cła dodatkowego 2%, przy sprzedaży, przyczyniłoby trudności urzędowi celnemu, przeto dla ich uniknienia postanowiono, aby dawne cło 3% i dodatkowe 2%, czyli razem 5% cła przywazowego i dodatkowego, były pobierane od razu, ale oddzielnie wpisywane w księgi celne; dla zachowania zaś razem dogodności dla kupców, będzie im dozwolono, jeżeli złożą rękoymią, opłacać cło dodatkowe 2%, niewprzód, aż po upływie terminu rocznego, licząc od dnia wpisania onego do księgi celnej. Jeżeli potem te same towary zostaną sprzedane wewnątrz

гда предстанять поручительство, платить добавочную 2-хъ процентную пошлину не прежде, какъ по истеченіи годового срока, считая со дня вписанія оной въ таможенную книгу. Если потомъ тѣ же самыя товары будутъ перепроданы внутри Государства, либо за границу, то не будетъ болѣе требуемо никакого рода пошлины, ни отъ продавца, ни отъ покупателя Турецкаго подданнаго, или иностранца, ни отъ того, кто, купивъ ихъ, пожелаетъ отправить за границу. Равнымъ образомъ, если Россійскій подданный, или его повѣренный, купить въ Турціи предметы иностраннаго происхожденія, за которые при ввозѣ ихъ была уже внесена 3-хъ процентная привозная пошлина, то онъ будетъ имѣть право торговать ими въ Турціи, равно какъ и вывезти ихъ, буде пожелаетъ, за границу, не платя никакого другаго сбора кромѣ добавочной 2-хъ процен-

Państwa lub, za granicę, wówczas nie będzie wymagane cło żadne, ani od sprzedającego, ani od kupującego poddanego Tureckiego, lub od cudzoziemca, ani od tego, kto, kupiwszy takowe, zechce ie wyprawić za granicę. Podobnież, jeżeli poddany Rosyjski, lub iego pełnomocnik kupi w Turcyi przedmioty pochodzenia zagranicznego, od których, przy ich wprowadzeniu, było już opłacone cło 3%, wówczas będzie miał prawo handlować niemi w Turcyi, równie iak i wywieźć, jeżeli zechce, za granicę, nie wnosząc żadney inney opłaty, oprócz 2% cła dodatkowego według taryffy. Te towary przywozowe, które będąc przeznaczone na przesyłkę z jednego portu do drugiego, już opłacily razem cło 3% i dodatkowe 2%, w pierwszym porcie, mogą być posłane do drugiego, bez żadnego cła. W razie zaś,

тной пошлины по тарифу. Тѣ привозные товары, которые, будучи назначены къ пересылкѣ изъ одного порта въ другой, уже были оплачены вмѣстѣ 3-хъ-процентною и добавочною 2-хъ-процентною пошлинами въ первомъ портѣ, могутъ быть посланы въ другой безъ всякой пошлины. Въ случаѣ же, если бы сіи товары не были проданы въ Оттоманскихъ владѣніяхъ и если бы нужно было отослать ихъ за границу, прежде нежели перешли оныя въ другія руки, то одна только добавочная 2-хъ-процентная пошлина, которая уже была внесена, будетъ возвращена хозяину товара.

Статья V.

Когда Россійскіе подданные, или ихъ прикащики купятъ предметы Турецкаго произведенія и пожелаютъ перепродать ихъ въ томъ самомъ мѣстѣ, гдѣ находятся, или другихъ мѣ-

гдыбы те товары не zostały sprzedane w Państwie Ottomańskiem, i gdyby potrzeba było odesłać je za granicę, wprzód nim przejdą w drugie ręce, wówczas iedno tylko cło dodatkowe 2%, które już zostało wniesione, będzie zwrócone właścicielowi towaru.

А р т у к л ъ V.

Kiedy poddani Rosyjscy, lub ich agenci kupią plody produkcyi Tureckiej, i zechcą odprzedać je w temsamem miejscu, gdzie się znajdują, lub w drugih częściach Państwa Ottomańskiego, wówczas

стяхъ Оттоманской Имперіи, тогда они должны при покупкѣ, или при продажѣ, заплатить пошлины, кои установлены для пользующихся наибольшими преимуществами подданныхъ Оттоманской Имперіи, занимающихся внутреннею торговлею; а сверхъ сихъ пошлинъ не будетъ ничего требуемо и никакого притѣсненія не будетъ дѣлаемо Россійскимъ подданнымъ по поводу этой внутренней торговли, если занятіе оною не будетъ нарушать постановленій нижеслѣдующей VI статьи.

С т а т ь я VI.

По силѣ правилъ свободной торговли, утвержденныхъ предъидущими трактатами, Русскіе купцы, по вносѣ установленныхъ пошлинъ на товары, вещи и припасы, привезенные ими изъ Россіи или изъ другихъ странъ, будутъ имѣть право свободно продавать ихъ въ Турціи, какъ оптомъ и цѣлыми тюками, такъ и отдѣльными частями, въ своихъ

часъ obowiązани są przy kupnie, lub przy sprzedaży, opłacić cła, iakie są ustanowione dla używających największych przywilejów poddanych Państwa Otomańskiego, zajmujących się handlem wewnętrznym, a oprócz tych celi nie będzie wymaganiem i nie będą czynione żadne przykrości poddanym Rosyjskim, z powodu tego handlu wewnętrznego, jeżeli zajęcie się takowym nie będzie naruszało postanowień następnego VI artykułu.

A r t y k u ł VI.

Na mocy zasad wolnego handlu, utwierdzonych poprzednimi traktatami, kupcy Rosyjscy, opłaciwszy ustanowione cło od towarów, rzeczy i zapasów przywiezionych przez siebie z Rosyi, lub z drugih krajów, będą mieli prawo swobodnie przedawać takowe w Turcyi, tak hurtem i pakami, iakoteż częściowo, w swych magazynach i innych miejscach, wyznaczonych

магазинахъ и другихъ мѣстахъ, назначенныхъ для производства ихъ торговли, но съ тѣмъ условіемъ, что они не должны вести мелочнаго торгова, по примѣру состоящихъ въ подданствѣ Блистательной Порты еснафовъ (цеховъ) имѣющихъ едыкъ (отпускную привилегію) или неимѣющихъ оного, и что должны быть соблюдаемы ограниченія, постановленныя въ X и XI статьяхъ настоящей конвенціи. Равно-мѣрно купцы и подданные Россійскіе будутъ торговать, на тѣхъ же выше-означенныхъ условіяхъ, оптомъ, цѣлыми тюками и отдѣльными частями, произведеніями земли и промышленности, которыя они купятъ въ Оттоманскихъ владѣніяхъ. Такъ какъ занятіе ремеслами въ Турецкихъ владѣніяхъ присвоено подданнымъ Блистательной Порты, то Россійскіе подданные не могутъ также имѣть мастерскихъ для производства сихъ ремеселъ.

im dla prowadzenia handlu, ale z tym warunkiem, że nie powinni prowadzić handlu wiktuałami, nawzór znajdujących się w poddaństwie Wysokiej Porty iesnafów (cechów) mających iedyk (przywilej uwalniający), lub niemających takiego, i że muszą być zachowane ograniczenia, przewidziane artykułami X i XI niniejszej konwencji. Również kupcy i poddani Rosyjscy będą handlować, na mocy tychże wyżej oznaczonych warunków, hurtem, pakami lub częściowo, płodami ziemi i przemysłu, które zakupią w posiadłościach Ottomańskich. Że zaś zajmowanie się rzemiosłami w posiadłościach Tureckich zachowane jest dla poddanych Wysokiej Porty, przeto poddani Rosyjscy nie mogą także mieć warsztatów dla wykonywania tych rzemiosł.

Статья VII.

Блистательная Порта подтверждаетъ во всей полнотѣ свободу транзита, дарованную предъидущими трактатами товарамъ и купеческимъ судамъ Россійскимъ, проходящимъ чрезъ Константинопольскій и Дарданельскій проливы, изъ Чернаго въ Бѣлое море и обратно: но въ случаѣ, если бы нужно было предметы, привезенные такимъ образомъ для продажи въ другихъ странахъ, выгрузить на берегъ и сложить въ амбарахъ на определенное время, въ ожиданіи дальнѣйшаго отправленія ихъ на тѣхъ же, или другихъ купеческихъ судахъ, то таможенія должна быть непременно о семъ увѣдомлена, для того, чтобы товары были запечатаны и сложены въ таможенныхъ пакгаузахъ или, за неимѣніемъ тамъ мѣста, въ другомъ приличномъ помѣщеніи, но съ вѣдома и

А r t y k u ł VII.

Wysoka Porta potwierdza w całej obszerności swobodę tranzytu, nadaną poprzednimi traktatami towarom i statkom kupieckim Rossyiskim, przechodzącym przez cieśniny Konstantynopolińską i Dardaneelską, z morza Czarnego na Białe, i z powrotem; ale w razie, gdyby potrzeba było przedmioty, tym sposobem dla sprzedaży w innych krajach przywiezione, wyładować na brzeg i złożyć w składach na czas oznaczony, oczekując dalszego ich wyprawienia na tych samych lub innych statkach kupieckich, wówczas Komora powinna być koniecznie o tem zawiadomiona, dla tego, aby towary zostały opieczetowane i złożone w pakhausach Komory, lub też gdyby tam zabrakło miejsca, w innem stosownem schowaniu, zawsze iednak za wiedzą i opieczetowaniem Komory, aby w tej samej postaci mogły być zwrócone właścicie-

за печатью таможен дабы оны въ томъ же самомъ видѣ могли быть возвращены хозяину, чрезъ посредство таможеннаго управленія, когда надобно будетъ отправить ихъ далѣе. По сему случаю не будетъ требуемо никакой пошлины и сбора. За привезенные въ Турцію товары, которые привозителемъ не будутъ проданы въ Оттоманскихъ владѣнїяхъ, а отправятся въ другія страны, будутъ вносимы только 3% привозной пошлины; но оны не будутъ подвергаемы никакой отвозной пошлинѣ, или какимъ либо другимъ сборамъ.

Статья VIII.

Никакой монополїи не будетъ болѣе существовать въ Оттоманскихъ владѣнїяхъ ни для земледѣльческихъ, ни для другихъ какихъ либо произведеній, кромѣ исключеній изъ сего общаго правила, упомянутыхъ и опре-

lowi, przez pośrednictwo Urzędu Celnego, kiedy potrzeba ie będzie daley expedyować. W takim razie nie będzie wymagane żadne cło, ani opłata. Za towary przywiezione do Turcyi, które nie zostaną sprzedane przez przywoźącego w posiadłościach Ottomańskich, lecz będą wyprawione do innych krajów, ma bydz wnoszone cło przywozowe tylko 3%, ale takowe nie będą ulegały żadnemu cłu wywozowemu, lub iakimkolwiek innym opłatom.

Artykuł VIII.

Żaden monopol nie będzie więcej istniał w posiadłościach Ottomańskich, ani na rolnicze, ani na iakie bądź płody, oprócz wyjątków od ogólnego prawidła, wspomnianych i określonych w artykułach X i XI niniejszey konwencyi. Pod za-

дѣленныхъ въ статьяхъ X и XI настоящей конвенціи. Подъ условіемъ сихъ самыхъ исключеній, Блистательная Порта отказывается отъ употребленія дозволительныхъ видовъ или тескере, выдаваемыхъ мѣстными начальствами на покупку товаровъ, либо на перевозку ихъ изъ одного мѣста въ другое. Всякое покушеніе какого либо начальства принудить Россійскихъ подданныхъ къ снабженію себя подобными дозволительными видами или тескере, либо къ платежу какого нибудь сбора за этотъ видъ, будетъ почитаемо нарушеніемъ трактатовъ и повлечетъ за собою послѣдствія, означенныя въ III статьѣ настоящей конвенціи.

Статья IX.

Въ случаѣ если бы неурожай, или какая либо другая крайняя необходимость заставила Блистательную Пору запретить вывозъ товаровъ или при-

strzeżeniem tych samych wyjątków, Wysoka Porta zrzeka się również używania świadectw pozwalających, czyli teskere, wydawanych przez władze miejscowe, na zakupywanie towarów, lub przewożenie ich z jednego miejsca na drugie. Wszelkie pokuszenie jakiegobądź władzy, aby przymusić poddanego Rosyjskiego do opatrzenia się w podobne świadectwo czyli teskere, będzie uważane za naruszenie traktatów, i pociągnie za sobą skutki, oznaczone w artykule III niniejszej konwencji.

X. а т а т о

А р т ы к у л IX.

W razie, jeżeliby nieurodzaj, lub inna iaka ostateczność zagnęła Wysoką Portę do zabronienia wywozu towarów lub żywności z produkcyi Tureckiej, nazna-

часовъ Турецкаго произведенія, то назначень будетъ приличный срокъ для приведенія въ дѣйствіе сего запрещенія, и Россійская Миссія будетъ предварительно увѣдомлена о томъ, какой товаръ будетъ запрещенъ и сколько времени запрещеніе сіе продолжится, дабы о семъ было опубликовано въ подлежащихъ пристаняхъ. Въ этомъ отношеніи не будетъ сдѣлано никакого исключенія въ чью бы то ни было пользу, а если это случится, то такимъ же образомъ поступлено будетъ въ пользу Русскихъ купцевъ.

Статья X.

Пушками, порохомъ, пулями и другими огнестрѣльными припасами, какъ предметами военными, торговать запрещается, и частныя лица могутъ продавать только дробь для охоты, но отнюдь не болѣе патиокъ, и порохъ въ соразмѣрномъ количествѣ. Если на

чзону zostanie stosowny termin do wprowadzenia w wykonanie tego zakazu, i Misya Rossyiska będzie uprzednio o tem zawiadomiona, iaki towar będzie zabroniony i iak długo zakaz ten potrwa, aby można to ogłosić we właściwych przystaniach. W tym względzie nie będzie dopuszczony żaden wyjątek, na czyiąbądź korzyść; a jeżeli to się zdarzy, wówczas podobnież się postąpi na korzyść kupców Rossyiskich.

А р т y к u л X.

Działami, prochem, kulami i innymi zapasami strzelniczymi, iako przedmiotami wojennymi, zabrania się handlować, a osoby prywatne mogą tylko предаваѣć śróт do polowania, nie więcey iednak na raz, iak pięć ok, i proch w odpowiedniej ilości. Jeżeli na statkach kupieckich Ros-

Россійскихъ купеческихъ корабляхъ привезены будутъ пушки для торговли, то онѣ не могутъ быть ни проданы, ни вывезены за границу, безъ вѣдома мѣстныхъ Начальствъ; на сей конецъ онѣ должны быть выгружены въ Таможня того порта, къ коему будутъ привезены. Сія послѣдняя сложить ихъ въ пакгаузы, и если встрѣтятся надобность купить ихъ для другихъ купеческихъ судовъ, то Таможня будетъ наблюдать за продажею пушекъ и не выдастъ ихъ болѣе того числа, какое прилично для употребленія на подобныхъ корабляхъ.

Статья XI.

Россійскій Дворъ, въ слѣдствіе уговора между обоими Правительствами, соглашается исключить изъ общей свободы торговли, предоставленной Россійскимъ подданнымъ, нижеслѣдующія статьи, подлежащія ограниче-

syiskich zostaną przywiezione działa dla handlu, wówczas nie mogą być przedane, ani wywiezione za granicę, bez wiedzy Zwierzchności miejscowej. W tym celu powinny być wyladowane na Komórze tego portu, do którego zostaną przywiezione. Ta ostatnia złoży je w pakhanzach; a jeżeli nadarzy się sposobność zakupienia ich dla innych statków kupieckich, wtedy Komora doyrzy sprzedaży dział i nie wyda ich więcej nad ilość, stosowną do użycia na podobnych okrętach.

Артикулъ XI.

Dwór Rosyjski, w skutku układu pomiędzy obu Rządami, zgadza się na wyłączenie od ogólnej swobody handlowej, dozwolonej poddanym Rosyjskim, niżej wymienionych artykułów, ulegających ograniczeniom lub szczególnym opłatom,

вѣнѣ или особеннымъ сборамъ въ пользу Турецкой казны въ видѣ коронныхъ пошлинъ.

1. Такъ какъ ловля рыбы для торга и продажа оной составляютъ промыселъ Еснафовъ, и въ семъ отношеніи принадлежать подданнымъ Его Султанскаго Величества, то Россійскимъ подданнымъ не дозволяется заниматься таковымъ промысломъ.

2. Ловля пѣвицъ будетъ состоять по прежнему въ исключительномъ заведѣваніи Министерства Финансовъ.

3. Продажа квасцовъ, привезенныхъ изъ за границы, можетъ быть произведена не иначе, какъ по особенымъ правиламъ, постановленнымъ Блистательною Портою. Но Русскіе купцы могутъ свободно покупать и вывозить квасцы Турецкаго произведенія, заплативъ пошлины, установленныя III статьею настоящей конвенціи.

на korzyść skarbu Tureckiego w tytule cel koronnych.

1. Ponieważ połów ryb dla handlu i sprzedaży stanowi przemysł Iesnafów, i pod tym względem należy do poddanych Jego Sultańskiej Młści, przeto poddanym Rosyjskim nie wolno trudnić się takowym przemysłem.

2. Połów pŕiawek będzie zostawał, iak dotąd, pod wyłącznem zawiadywaniem Ministerstwa Skarbu.

3. Sprzedaż alunu, przywiezionego z zagranicy, może się odbywać nieinaczey, iak podług osobnych, przez Wysoką Portę ustanowionych przepisów. Lecz kupcom Rosyjskim wolno jest kupować i wywozić alun Turecki, opłaciwszy cła, art. III niniejszey konwencyi przepisanej.

4. Такъ какъ привозъ иностранной соли въ Оттоманскія владѣнія запрещенъ и какъ всякой соляной промыселъ, находящійся въ Имперіи, имѣетъ свой особый округъ (ору), и затѣмъ не дозволено продавать соль одного промысла въ округъ другого, то и Русскіе купцы должны сообразоваться съ симъ установленнымъ правиломъ: но они могутъ вывозить соль произведенія Турецкихъ областей, заплативъ положенныя пошлины, какъ за другія отвозныя товары.

5. Нюхательный табакъ, привезенный изъ-за границы, можно продавать только оптомъ въ томъ видѣ, въ какомъ доставленъ, не разбивая тюковъ и не вскрывая коробокъ, или сосудовъ, въ коихъ привезенъ. Но мелочная продажа на вѣсъ будетъ исключительно предоставлена Еснафамъ. Табакъ Турецкаго произведенія можно свободно покупать для вы-

4. Ponieważ wprowadzanie soli zagranicznej do posiadłości Ottomańskich jest zabronione, i każda żupa solna, znajduąca się w Cesarstwie, ma swój osobny okręg (oru), a przeto nie wolno jest sprzedawać soli z iedney żupy w okręgu drugiey, zatem i kupcy Rossyjscy winni się stosować się do tego przepisu; mogą wszakże wywozić sól, pochodzącą z prowincyi Tureckich, opłaciwszy przepisane cło, tak iak od innych towarów wywozowych.

5. Tabakę, wprowadzoną z zagranicy, można sprzedawać hurtem tylko, w tey postaci, w iakiey była przywiezioną, nie rozbiłaiąc pak i nie otwieraiąc skrzynek lub naczyń, w których ją sprowadzono. Ale cząstkowa sprzedaż na wagę będzie wyłącznie pozostawioną Iesnafom. Tytuł Turecki wolno jest kupować na wywóz, lecz nie ma być dozwolone kupcom Ros-

воза, но не будетъ дозволено Русскимъ купцамъ перепродавать его въ Оттоманскихъ владѣнiяхъ.

6. Такъ какъ курительный табакъ произведенiя Оттоманскихъ владѣнiй, кромѣ дѣсятинной пошлины, которая будетъ взимаема по обыкновенiю, подлежитъ еще подати за дозволенiе воздѣлывать его; то Русскiе купцы, покупающiе сiе произведенiе для вывоза, должны платить, на основанiи III статьи настоящей конвенцiи, 9% и 3%, всего 12 процентовъ таможенной пошлины, и обязаны будутъ при вывозѣ за границу предъявлять тескере, которое бы удостовѣрило, что продавецъ заплатилъ десятину и подать, выше сего упомянутыя; въ случаѣ же если они не будутъ снабжены подобнымъ тескере, то сами должны внести оныя сполна. Если они купленный ими въ Оттоманскихъ владѣнiяхъ табакъ станутъ перепродавать, въ такомъ случаѣ,

syiskim odprzedawanie go w posiadłości Ottomańskich.

6. Ponieważ tytoń, pochodzący z posiadłości Ottomańskich, oprócz dziesięciny, która będzie pobierana, iak zwykle, ulega ieszcze opłacie za dozwoleńie jego uprawiania, przeto kupcy Rosyjscy, zakupiający ten produkt dla wywozu, winni są opłacać, na mocy artykułu III niniejszej konwencji, 9% i 3%, ogółem 12% cła, i obowiązani przy wywozie za granicę składać teskere, dowodzące, że przedawca opłacił wyżej wzmiankowane: dziesięcinę i podatek; — w razie zaś jeżeli nie będą opatrzeni w takowe teskere, obowiązani są sami wnieść też opłaty spółna. Jeżeli zakupiony przez nich tytoń w posiadłości Ottomańskich zaczął odprzedawać, w takim razie, ponieważ to stanowi handel

поелику это составляет внутренний торгъ, они должны платить тѣ же установленные пошлины, какія вносятъ подданные Блистательной Порты, пользующіеся наибольшими преимуществами.

7. Россійскіе подданные не могутъ заниматься продажею винъ и другихъ крѣпкихъ напитковъ оками, или стаканами, ни въ лавкахъ, ни въ магазинахъ своихъ, на корабляхъ, мелкихъ судахъ и шлюпкахъ, но сію торговлю будетъ дозволено имъ производить оптомъ, бочками, или большими кувшинами, безъ обремененія ихъ какимъ либо налогомъ, или затрудненіями вопреки трактатамъ. Если привезенные ими крѣпкіе напитки будутъ произведенія Оттоманскихъ владѣній, въ такомъ случаѣ, поелику это составляетъ внутренний торгъ, они будутъ платить тѣ же пошлины, какія вносятъ подданные Его Султанскаго Величества,

wewnętrzny, winni są opłacić także postanowione cła, jakie opłacaia poddani Wysokiey Porcy, naywiększych przywileiów używający.

7. Poddani Rossyiscy nie mogą zajmować się sprzedażą win i innych mocnych trunków, na oka, lub szklanki, ani po sklepach, ani w magazynach swoich, ani na okrętach, pomniejszych statkach i szalupach, lecz handel ten wolno im będzie prowadzić hurtowo, beczkami lub wianami, nie ulegając żadnym podatkom, lub przeszkodom, traktatom przeciwnym. Jeśli przywiezione przez nich mocne trunki będą pochodzily z posiadłości Otomańskich, w takim razie, ponieważ to stanowi handel wewnętrzny, opłacać mają też same cła, jakie opłacaia poddani Jego Sułtańskiej Mości, naywięcej uprzywilejowani.

пользующіеся наибольшими преимуществами.

Статья XII.

Шелкъ Турецкаго произведенія, по уплатѣ за оный таможенной пошлины для вывоза за границу, не можетъ быть для сего доставляемъ къ пристанямъ отдаленнымъ либо немѣющимъ таможенъ; а надлежитъ нагружать оный въ портахъ и пристаняхъ, поименованныхъ въ спискѣ, который Портою сообщенъ Россійской Миссіи и который въ послѣдствіи не можетъ быть измѣняемъ безъ предварительнаго согласенія съ сею Миссіею.

Статья XIII.

Преимущества и другія условія, постановленныя настоящимъ актомъ, будутъ въ точности соблюдаемы въ отношеніи ко всѣмъ подданнымъ и купцамъ Россійскимъ, будутъ ли она лично

Артикулъ XII.

Товаръ Турецкій, по оплатеніи од него цѣна од вывозу за границу, не може бытъ в томъ целу пресыланы до пристани одлеглыхъ или немѣющихъ коморъ, лещ належы такowy лadować w portach i przystaniach, wymienionych w spisie, zakomunikowanym przez Portę Missyi Rossyjskiej, а który późniejszy nie może byдъ zmieniony bezъ uprzedniego zniесienia się z tą Missyą.

Артикулъ XIII.

Przywileje i inne warunki, niniejszym aktemъ заstrzeżone, będą ściśle zachowywane względemъ wszystkichъ poddanychъ i kupcówъ Rossyjskich, czy ci osobiście będą prowadzić handel, czy też zlecać takowy

вести торговлю, или поручать оную своимъ повѣреннымъ, агентамъ, или товарищамъ, какой бы націи они ни были. Но Россійская Миссія будетъ имѣть наблюденіе, чтобы подданные Правительства ея, по злоупотребленію, не прикрывали своимъ именемъ постороннихъ, или недозволенныхъ торговыхъ оборотовъ, и если Россійскій подданный будетъ когда либо изобличенъ въ подобныхъ злоупотребленіяхъ, то онъ Россійскими властями подвергнутъ будетъ взысканію, смотря по важности случая.

С т а т ь я XIV.

Предъявленіе въ Таможнѣ деклараціи о грузѣ судовъ Русскихъ купцевъ, будетъ дѣлаемо сообразно съ правилами, какія постановлены будутъ по соглашенію между Блистательною Портою и Россійскою Миссією.

swym pełnomocnikiem, agentem, lub spółnikiem, z jakiegokolwiekby narodu ciż pochodzili. Ale Missya Rossyiska będzie przestrzegała, aby poddani iej Rządu, przez nadużycie, nie osłaniali swem imieniem obcych, lub zabronionych obrotów handlowych, i jeżeli poddany Rossyiski zostanie kiedykolwiek przekonany o podobne nadużycie, wówczas Władze Rossyiskie wymierzą nań karę, stosownie do ważności wypadku.

A r t y k u ł XIV

Okazywanie na Komorze deklaracyi o ładunku statków, do kupcow Rossyiskich należących, będzie dopełniane według przepisów, jakie zostaną przyjęte za zgodą Wysokiej Porty z Missją Rossyiską.

Блистательная Порта, принимая мѣры для дѣйствительнаго исполненія постановленныхъ настоящею конвенціею условій во всѣхъ владѣніяхъ своихъ въ Европѣ, Азій и Африкѣ, обязывается, чтобы въ Египетскомъ Пашалыкѣ и зависящихъ отъ онаго мѣстахъ были допущены, въ отношеніи къ Россійской торговлѣ, тѣ же самыя распоряженія и облегченія во всѣмъ, какія постановлены тамъ для торговли другихъ народовъ, наиболѣе благоприятствуемыхъ.

С т а т ь я XVI.

Оба договаривающіеся Двора, принявъ въ уваженіе, что изъ числа областей, составляющихъ владѣнія Блистательной Порты, Княжествъ: Валахское, Молдавское и Сербское, пользуются преимуществами своего управления, соглашались, чтобы за товары Россій-

А р т ы к у л XV.

Wysoka Porta, podejmując środki skutecznego wypełnienia warunków niniejszej konwencji, w swych posiadłościach w Europie, Azji i Afryce, zobowiązuje się, aby w Paszalicu Egipskim i miejscach od niego zależących, były dopuszczone, względem handlu Rosyjskiego, tezsame rozporządzenia i ulgi we wszystkim, iakie tam są postanowione dla handlu innych narodów, naybardziej uprzywilejowanych.

А р т ы к у л XVI.

Oba Dwory umawiające się, biorąc na uwagę, że z liczby prowincyi, stanowiących posiadłości Wysokiej Porty, Xięstwa: Wołoskie, Mutańskie i Serbskie, używają przywilejów osobnego zarządu, zgodziły się, aby za towary Rosyjskie lub zagraniczne, przywiezione przez ku-

скаго, или иностраннаго происхожденія, привезенные Русскими купцами въ сказанныя области, вносимы были въ таможи сихъ послѣднихъ пошлины, установленныя IV статьею настоящей конвенціи, не платя оныхъ въ другихъ Турецкихъ пристаняхъ, если гдѣ упомянутые товары будутъ приостановлены на пути, или сложены на берегъ на опредѣленное время, съ тѣмъ, чтобы продолжать потомъ плаваніе, на основаніи условій, предписанныхъ VII статьею настоящаго трактата.

С т а т ь я XVII.

Такъ какъ права и постановленія, опредѣленныя настоящею конвенціею въ отношеніи къ подданнымъ и купцамъ Россійскимъ, не могутъ, за силою соблюдаемыхъ въ Россіи законовъ о торговлѣ, быть вполне примѣнены въ Россійскихъ владѣніяхъ къ подданнымъ

pców Rosyjskich do wspomnianych prowincyi, opłacane były na komorach tych ostatnich cła, przepisane artykułem IV niniejszey konwencyi, nie placąc ich w innych przystaniach Turckich, ieśliby gdzie takowe towary były zatrzymane w drodze lub wylądowane na brzeg na czas pewny, z zamiarem iednak kontynuowania potem żeglugi, na mocy warunków, artykułem VII niniejszey konwencyi przepisanych.

A r t y k u ł XVII.

Ponieważ prawa i postanowienia, oznaczone niniejszą konwencją względem poddanych i kupców Rosyjskich, nie mogą, według zachowywanych w Rosyi praw handlowych być w zupełności zastosowane w posiadłościach Rosyjskich do poddanych i kupców Cesarstwa Ottomańskiego,

и купцамъ Оттоманской Имперіи, то есть, не можетъ имѣть мѣста естественное взаимство въ этомъ отношеніи, то съ подданными и купцами Блистательной Порты и съ купеческими ея кораблями, посѣщающими Россійскія владѣнія и ведущими тамъ торговлю, равно какъ и съ произведеніями Оттоманскихъ владѣній, будетъ поступать въ Россійскихъ владѣніяхъ, на основаніи постановленій, какія тамъ существуютъ относительно подданныхъ, купцевъ, кораблей и произведеній иностранныхъ Державъ, наиболее благопріятствуемыхъ.

С т а т ь я XVIII.

Срокъ настоящей торговой конвенціи опредѣленъ на десять лѣтъ, считая со дня подписанія оной, т. е. до Апрѣля мѣсяца 1856 года. За шесть мѣсяцевъ до истеченія сего срока оба Двора взаимно предувѣдомятъ другъ друга, намѣреваются ли они и впродъ

то есть: не може мiеć мiеysca zupełna w tey mierze wzajemność, przeto z poddanymi i kupcami Wysokiey Porty, iako też z kupieckimi iey okrętami, zwiedzającymi posiadłości Rossyiskie i prowadzącymi tam handel, równie iak i z produktami posiadłości Ottomańskich, postępować się będzie w posiadłościach Rossyiskich na zasadzie postanowień, tamże istniejących, względem poddanych, kupców, okrętów i produktów innych, naywięcey uprzywileiowanych Mocarstw.

А р т ы к у л XVIII.

Прzeciag trwania niniejszey konwencyi zakreslony iest na lat dziesięć, licząc od dnia iey podpisania, to iest: do Kwietnia 1856 roku. Na sześć miesięcy przed upływem tego terminu, oba Dwory nawzajem zawiadomią siebie, czyli i nadal mają się trzymać postanowień niniejszego aktu,

руководствоваться постановленіями настоящаго акта, или же хотять условиться объ учиненіи въ ономъ какихъ-либо измѣненій, для большаго облегченія торговыхъ между обоюдными подданными сношеній, которымъ весьма желаютъ благоприятствовать и покровительствовать.

С т а т ь я XIX.

Хотя тарифъ, на основаніи котораго взимаются нынѣ пошлины по Россійской торговлѣ въ Турціи, былъ заключенъ на двѣнадцать лѣтъ, считая съ 1 (13) Октября 1842 года, но сдѣлано соглашеніе, чтобы сказанный тарифъ оставался въ своей силѣ до истеченія срока настоящей конвенціи, и чтобы тотъ и другая были возобновлены вмѣстѣ, по окончаніи сего срока. Обѣ стороны, желая въ продолженіи сего времени избѣжать всякаго недоразумѣнія, касательно взиманія до-

lub czy zechcą ułożyć się względem iakichkolwiek w nim zmian, dla większego ułatwienia handlowych pomiędzy zobopólnymi poddanymi stosunków, którym wielce pragną sprzyjać i je wspierać.

A r t y k u ł XIX.

Lubo taryffa, na zasadzie której pobierane są teraz cła od handlu Rossyjskiego w Turcyi, zastrzeżoną była na lat dwanaście, licząc od dnia 1 (13) Października 1842 roku, zgodzono się wszelako, aby taż taryffa pozostawała w swej mocy do upływu terminu niniejszey konwencyi, i aby, tak iedna, iak i druga zarazem były ponowione, po upływie tego terminu. Obie strony, pragnąc w tym przeciągu czasu uniknąć wszelkiey niepewności względem pobierania cel dodatkowych od handlu Rossyjskiego, przyjęły, że 9 od

бавочных пошлин по Россійской торговлѣ, постановили, что 9% равняются тройному числу суммъ, назначенныхъ въ дѣйствующемъ тарифѣ, а 2% двумъ третямъ тѣхъ же самыхъ суммъ, но чрезъ сіе не нарушается право, предоставленное купцамъ платить пошлину натурою за предметы, коихъ цѣна не опредѣлена въ тарифѣ.

С т а т ь я XX.

Настоящая конвенція будетъ ратификована обоими Правительствами чрезъ два мѣсяца послѣ подписанія оной, или и скорѣе, буде сіе возможно: а приведеніе ея въ исполненіе начнется съ 1 (13) Іюля текущаго года.

Настоящій трактатъ, заключенный по содержанію вышеизложенныхъ двадцати статей, получать окончательную силу тотчасъ по размѣнѣ ратификацій въ положенный срокъ, а между тѣмъ настоящій актъ составленъ,

sta równa się potrójney kwocie, oznaczoney taryfą obowiązującą, a 2 od sta równa się $\frac{2}{3}$ teyże kwoty, przez to jednak nie narusza się prawo, nadane kupcom, opłacania cel w naturze, od przedmiotów, których cena nie jest w taryffie oznaczona.

A r t y k u ł XX.

Konwencya ninieysza będzie zaratyfikowaną przez oba Rządy, w przeciągu dwóch miesięcy po iej podpisaniu, lub prędzey, ieśli to bydz może, a obowiązywanie iej rozpocznie się dnia 1 (13) Lipca roku bieżącego.

Ninieyszy traktat, zawarty podług brzmienia powyższych dwudziestu artykułów, nabędzie ostateczney mocy wnet po zamianie ratyfikacyi w czasie oznaczonym, a tymczasem ninieyszy akt sporządzony, przezemnie podpisany, z wyci-

мною подписать съ приложеніемъ моей печати и размѣненъ на таковой же актъ, врученный мнѣ упомянутыми Сановниками, уполномоченными отъ Турецкаго Правительства.

Въ Балта-лиманѣ, Апрѣля 18 (30) дня 1846 года.

Подлинный подписалъ:

(М. П.) Титовъ.

Того ради Наше Императорское Величество, по довольномъ разсмотрѣніи вышепрописаннаго торговаго трактата, подтвердили и ратификовали оный, яко же симъ за благопріемлемъ, подтверждаемъ и ратификуемъ во всемъ его содержаніи, обѣщая Императорскимъ Нашимъ словомъ, за Насъ и Наслѣдниковъ Нашихъ, что все, въ ономъ трактатѣ постановленное, наблюдаемо и исполняемо Нами будетъ ненарушимо. Во увѣреніе чего Мы сію ратификацію, подписавъ своеручно, повелѣли утвер-

дженіемъ моею печати, замieniony został za takowyż akt, doręczony mi przez wspomnianych Dygnitarzy, pełnomocników Rządu Tureckiego

W Bałta-limanie, 18 (30) Kwietnia 1846 roku.

Na oryginale podpisano:

(L. S.) Titow.

W skutku tego, Nasza Cesarska Mość, po dostatecznem rozpoznaniu powyższego traktatu handlowego, zatwierdziliśmy go i zaratyfikowali, iakoż ninieyszem przyimuiemy, zatwierdzamy i ratyfikuiemy, w całej jego rozciągłości, ręcząc Cesarскимъ Naszem słowem za Nas i Następców Naszych, że wszystko w nim objęte, będzie przez Nas nietykalnie przestrzeganiem i wypełnianem. W dowód czego, My ratyfikacją tę, własnoręcznie podpisawszy,

дѣть Государственной Нашею печатью.

Дана въ Петергофѣ, Іюня четвертаго дня 1846 года, Государствованія же Нашего въ двадцать первое лѣто.

Подлинная подписана Собственною Его Императорскаго Величества рукою тако:

НИКОЛАЙ.

Контрасигнировалъ: Государственный Канцлеръ,

Графъ Нессельроде.

rozkazaliśmy stwierdzić Naszą pieczęcią Państwa.

Dan w Peterhofie, dnia czwartego Czerwca 1846 roku, a panowania Naszego dwudziestego pierwszego.

Oryginał własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisany tak:

MIKOŁAJ.

Kontrassygnował: Kanclerz Państwa,
Herabia Nesselrode.

WAPSIENNIK

Wapśiennik

N^{er} 120.

Wapśiennik

TOM TRZYDZIEŚTY OSMY.

Wapśiennik

N
Wapśiennik

По Указу Его Величества
НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссий-
 скаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Имѣя въ виду законное удостовѣреніе,
 что здѣшній уроженецъ Матвій Кле-
 невскій, удалившійся за границу, не
 воспользовался Всемилоостивѣйше
 дарованнымъ въ 1831 году прощеніемъ,
 и нынѣ находится во Франціи, **Совѣтъ**

W Imieniu Najjaśnieyszego

MIKOŁAJA I-go

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa,

Z powodu powziętego w drodze przepi-
 sów przekonania, że Maciey Kleniewski,
 poddany Królestwa Polskiego, po wyda-
 leniu się za granicę, nie korzystał z udzie-
 loney Najwyższej amnestyi w roku
 1831, i obecnie znajduje się we Francyi; na

Управленія, по представленію Главнаго Директора Финансовъ, постановили слѣдующее:

С т а т ь я 1.

Принадлежащее выходу, Матвѣю Кленевскому, всякаго рода имущество, какъ уже открытое, такъ и впредь открываемое, подвергается конфискаціи, на основаніяхъ, изложенныхъ въ Постановленіи Совета Управленія, отъ 2 (14) Апрѣля 1835 года.

С т а т ь я 2.

Право собственности на недвижимыя имѣнія, капиталы и ипотечныя обязательства, могущія относиться къ выходу, Матвѣю Кленевскому, силою настоящаго Постановленія, должны быть переписаны въ подлежащихъ крѣпостныхъ книгахъ на имя казны.

przedstawienie Dyrektora Głównego, Prezydującego w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, postanowiła, co następuje:

A r t y k u ł 1.

Wszelki majątek wychodźcy Macieja Kleniewskiego, bądź wykryty, bądź wykryć się mogący, ulega konfiskacie na rzecz Skarbu, a to na zasadzie prawideł, w Postanowieniu Rady Administracyiney, z dnia 2 (14) Kwietnia 1835 roku, wskazanych.

A r t y k u ł 2.

Tytuły własności dóbr nieruchomych, tudzież kapitałów i praw hipotecznych, należące mogących do tegoż wychodźcy, winny być, na mocy niniejszego Postanowienia, we właściwych księgach wieczystych, na imię Skarbu Królestwa przepisane.

Исполненіе сего Постановленія, которе должно быть объявлено къ всеобщему свѣденію и внесено въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственныя Коммисіи Юстиціи и Финансовъ, по принадлежности.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które przez pisma publiczne ma być ogłoszone i w Dzienniku Praw zamieszczone, Kommissyom Rządowym: Sprawiedliwości oraz Przychodów i Skarbu, w czém do której należy, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyiney, dnia 25 Października (6 Listopada) 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiążę Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu,	Sekretarz Stanu, Radca Stanu
(podp.) <i>T. Le Brun.</i>	
Tajny Radca, Senator	<i>Zgodno z Oryginałem:</i>
(podp.) <i>J. Morawski.</i>	Sekretarz Stanu, Radca Stanu
	(podp.) <i>T. Le Brun.</i>

Zgodno z Wypisem:
Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator
O. Wyczechowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 8 (20) Lutego 1847 roku.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссійскаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

Въ слѣдствіе письменнаго объявленія фабриканта выдѣлки легкихъ кожъ и перчаточныхъ издѣлій въ Варшавѣ,

w Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA I-go

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa.

W skutku protokółarney deklaracyi Honoracego Letronne, fabrykanta wyprawy lekkich skór i wyrobów rękawicznich

Горація Летрона, представленнаго имъ, 29 Августа (10 Сентября) сего года, въ иѣстный Магистратъ, Совѣтъ Управленія Царства, сообразно Постановленію своему, 8 (20) Іюля 1837 года, по представленію Правительственной Комисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ, постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Выдается сямъ Горацію Летрону привилегія на изобрѣтенную имъ машинку для выкройки перчатокъ, сообразно описанію и чертежу, представленнымъ въ Правительственную Комисію Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

Статья 2.

Привилегія эта распространяется на все Царство Польское и служить въ теченіи десяти лѣтъ, считая со дня Постановленія.

w Warszawie, na dniu 29 Sierpnia (10 Września) r. b., w miejscowym Magistracie złożoney, Rada Administracyjna Królestwa, zapatrzwszy się na Postanowienie swoje, z dnia 8 (20 Lipca) 1837 roku, na przelożenie Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych, postanowila i stanowi:

А р т ы к у л 1.

Udziela się ninieyszem Horacemu Letronne, list przyznania wynalazku na maszynkę do wykrawania rękawiczek, a to podług rysunku i opisu, w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych złożonych.

А р т ы к у л 2.

List takowy rozciąga się na całe Królestwo Polskie, i służy na lat dziesięć od daty ninieyszego Postanowienia.

Статья 3.

Выдачею настоящей привилегіи, Правительство не ручается ни за доброту, ни за новость, ниже за полезность изобрѣтенія; равнобрно привилегія эта не можетъ ни въ чемъ стѣснять лицъ, которыя употребляли бы уже для выкройки перчатокъ этотъ или другой способъ.

Статья 4.

Если получающій привилегію не введетъ изобрѣтенія своего въ практическое дѣйствіе въ теченія трехъ мѣсяцевъ со дня сего Постановленія, и не представитъ о томъ свидѣтельства подлежащаго Начальства, привилегія терпѣтъ свою силу.

Статья 5.

Исполненіе настоящаго Постановленія, которое имѣетъ быть внесено въ

Artykuł 3.

Przez udzielenie niniejszego listu, Rząd nie zaręcza ani za dobroć, ani za nowość, ani za użyteczność wynalazku, iak również list ten nie może w niczem przeszkadzać osobom, któreby już były w użyciu wykrawania rękawiczek w tenże sam sposób lub inny odmienny odbywały.

Artykuł 4.

Gdyby uzyskujący niniejszy list przyznania nie wprowadził wynalazku swego w praktyczne wykonanie, w ciągu trzech miesięcy od daty obecnego Postanowienia, i nie udowodnił tego świadectwem właściwej Władzy, list takowy témsamém upada.

Artykuł 5.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone być

Дневникъ Законовъ, поручаетъ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ.

ma, Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyiney, dnia 14 (26) Listopada 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek

(podpisano) *Xiążę Warizawski.*

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Spraw Wewnętrznych i Duchownych,

Senator, Tayny Radca
(podpisano) *A. Storożenko.*

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podp.) *T. Le Brun.*

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości

Tayny Radca, Senator

O. Wyczekowski.

Dyrektor Kancellaryi

W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 8 (20) Lutego 1847 roku.

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссий-
скаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

По представленію Правительствен-
ной Комисіи Финансовъ, что Г. Ге-
нераль-Лейтенантъ, Сенаторъ Гурко,

в Имениу Найяśnieйшего

МИКОЛАЯ I.

Cesarza Wszech Rosyyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyina Królestwa.

Мaiąc sobie przez Kommissyą Rządową
Przychodów i Skarbu przedstawionem: że
Senator, General-Leytnant Hurko, korzy-
Tom XXXVIII. do Nru 120. 25

пользуясь Высочайшим дозволениемъ, объявленнымъ въ отзвъѣ Министра Статсъ-Секретаря, отъ 27 Апрѣля (9 Мая) 1843 года, желаетъ возвратить, въ собственность казны, Всемило-стивѣйше пожалованное ему имѣніе Хутча, и въ замѣнъ того получать опредѣленный для него доходъ наличными деньгами. Совѣтъ Управленія постановилъ и постановляетъ:

С т а т ь я 1.

Состоящее въ Люблинской губерніи имѣніе Хутча съ принадлежащими къ нему лѣсами и прочими всякаго рода угодіями, предоставляется Комисіи Финансовъ принять обратно въ вѣдѣніе казны, считая съ 20 Мая (1 Іюня) 1846 года.

С т а т ь я 2.

Г. Генералъ-Лейтенантъ, Сенаторъ Турко передать имѣніе Хутча съ при-

стаіае z Naywyższego Nayaśnieyszego Pana pozwolenia, odezwą Ministra Sekretarza Stanu, z dnia 27 Kwietnia (9 Maia) 1843 roku, N. 1003, obiawionego, pragnie powrócić Skarbowi własność dóbr Chutczy, Naymilościwiey na donacyą dla niego wydzielonych, a natomiast odbierać gotowizną roczny dochód sobie zapewnio-ny, postanowiła i stanowi, co następuje:

A r t y k u ł 1.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upoważnioną zostać do odebrania powrotnie na własność Skarbu dóbr Chutcza, z lasami i wszelkiemi przyległościami, w Gubernii Lubelskiej leżących, a to od dnia 20 Maia (1 Czerwca) r. b.

A r t y k u ł 2.

Senator, General-Leytnant Hurko, odda dobra Chutcza z przyległościami i lasami,

надлежащими къ оному лѣсамъ и угодьями, въ такомъ состояннѣ, въ какомъ оно къ нему поступило, и удостовѣрить, что за время его владѣннѣ, не состоятъ на имѣннѣ никакихъ недоимокъ; въ замѣнъ же того получить будетъ изъ казны Царства, съ 20 Мая (1 Юнѣ) текущаго года, наличными деньгами, Всемилостивѣйше пожалованный ему, Высочайшимъ Указомъ отъ 9 (21) Декабря 1835 года, чистый годовой доходъ на 1500 руб. сер., на основаннѣ правилъ, изъясненныхъ въ постановленнѣ Совѣта Управленнѣ отъ 19 Апрѣля (1 Мая) 1846 года.

Статья 3.

Исполненнѣ сего постановленнѣ, долженствующаго быть внесеннымъ въ Дие-

въ такомъ станнѣ, въ іакимъ онъ получилъ, и несправедливи, же зъ часу posiadania onych żadna należność do zaspokoienia nie zalega, a natomiast, od dnia 20 Maja (1 Czerwca) r. b., pobierać będzie w gotowiznie z Kassy Skarbowey dochód roczny po 1,500 rub. sr., Ukazem Najwyższym z dnia 9 (21 Grudnia) 1835 roku Najmilszemu onemu zapewniony, a to według prawideł, w Postanowieniu Rady Administracyjney, z dnia 19 Kwietnia (1 Maja) 1846 roku, wskazanych.

А р т ы к л 3.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone być

вникъ Законовъ, возлагается на Правительственную Коммисію Финансовъ.

ma, Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedzeniu Rady Administracyjney, dnia 22 Listopada (4 Grudnia) 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek

(podpisano) *Xiążę Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, (podpisano) *T. Le Brun.*

Tayny Radca, Senator (podpisano) *J. Morawski.*

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydujący w Kommissyi Rządowej Sprawiedliwości,

Tayny Radca, Senator

O. Wyczechowski.

Dyrektor Kancellaryi

• *W. Konopka.*

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ 1-го

Императора и Самодержца Всероссий-
скаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

На основаніи постановленій своихъ:
перваго, отъ 28 Іюня (10 Іюля) 1835
года и послѣдняго отъ 23 Октября (4 Но-
ября) 1845 года, а равно на основаніи

W Imieniu Najjaśniejszego

MIKOŁAJA 1-go

Cesarza Wszech Rossyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyjna Królestwa,

W następstwie Postanowień swoich, pier-
wszego z dnia 28 Czerwca (10 Lipca) 1835
roku, ostatniego z dnia 23 Października
(4 Listopada) 1845 roku, i na zasadach

изложенныхъ въ первомъ изъ нихъ правилъ, Совѣтъ Управленія, по представленію Главнаго Директора Правительственной Коммисіи Финансовъ и Казначейства, постановилъ слѣдующее:

Ст а т ь я 1.

Невоспользовавшихся всепрощеніемъ, удалившихся за границу и въ Царствѣ Польскомъ по послѣднимъ разысканіямъ неоказавшихся, а именно:

1. Леополяда Бебера, состоявшаго до мятежа Унтеръ-Офицеромъ бывшихъ Польскихъ войскъ;

2. Целестина Бяловѣйскаго, Поручика 1-го Егерскаго пѣхотнаго полка б. Польскихъ войскъ;

3. Осипа Гржимальскаго;

4. Ивана Гаушильда, бывшаго до мятежа ученикомъ б. Александровскаго

w pierwszymъ przywiedzionych, na przełożenie Dyrektora Głównego Prezydującego w Kommissyi Rządowej Przychodów i Skarbu, postanowiła, co następuje:

А р т ы к у л 1.

Osoby niekorzystające z amnestyi i za granicę zbiegłe, których nieobecność w kraju świeżo wysledzoną została, mianowicie:

1. Beber Leopold, przed rokoszem Podoficer b. wojska Polskiego;

2. Białowieyski Celestyn, b. Porucznik 1-go pułku strzelców pieszych b. wojska Polskiego;

3. Grzymalski Józef, b. Porucznik 1-go pułku strzelców pieszych b. wojska Polskiego;

4. Hauschild Jan, przed rewolucyą uczeń, b. Alexandrowskiego Uniwersytetu,

Университета, а во время смутений вступившаго въ 7-й пѣхотный полкъ б. Польскихъ войскъ;

5. Александра Гаушильда, б. ученика туземныхъ училищъ;

6. Михаила Кентржинскаго, Унтеръ-Офицера 6-го пѣхотнаго полка б. Польскихъ войскъ;

7. Адама Киселевскаго;

8. Мартина Киселевскаго;

9. Романа Клобуковскаго, состоявшаго въ военной службѣ;

10. Ивана Нѣшковскаго, Подпоручика 5-го пѣхотнаго полка б. Польскихъ войскъ;

11. Осипа Нешковскаго, состоявшаго въ военной службѣ;

12. Геронима Обуховскаго, Унтеръ-Офицера Гвардейскаго Конно-Егерскаго полка б. Польскихъ войскъ;

13. Андрея Пржеводовскаго, состоявшаго въ военной службѣ;

który wczasie rakozu zaciagnął się do pułku 7-go piechoty liniowej;

5. Hanschild Alexander, b. uczeń szkół kraiowych;

6. Kętrzyński Michał, sierżant pułku 6-go piechoty liniowej b. woyska Polskiego;

7. Kisielewski Adam ditto

8. Kisielewski Martin ditto

9. Kłobukowski Roman, b. woyskowy;

10. Nieszkowski Ian, Podporucznik z pułku 5-go piechoty liniowej b. woyska Polskiego;

11. Nieszkowski Józef, b. woyskowy;

12. Obuchowski Hieronim, Podoficer z pułku strzelców konnych Gwardyi b. woyska Polskiego;

13. Przewodowski Andrzej, b. woyskowy;

14. Станислава Верцишевскаго, жителя города Кракова, служившаго въ 6. Польскихъ войскахъ,

имущества всякаго рода, какъ уже секвестрованные, такъ и впредь могущія быть открытыми, подвергаются конфискаціи, на основаніи правилъ, въ Постановленіи Совѣта Управленія отъ 2 (14) Апрѣля 1835 года изложенныхъ.

С т а т ь я 2.

Право собственности на недвижимыя имѣнія, капиталы и ипотечныя обязательства, принадлежащія лицамъ, въ предъидущей статьѣ поименованнымъ, силою настоящаго постановленія должно быть перенесено въ надлежащихъ ипотечныхъ книгахъ на имя казны.

С т а т ь я 3.

Исполненіе настоящаго Постановленія, которое должно быть объявлено

14. Wierciszewski Stanisław, mieszkaniec miasta Krakowa, który służył w woysku rewolucyinem,

ulegaia karze konfiskaty majątków ich wszelkich, bądź już zasekwestrowanych, bądź następnie jeszcze wykryć się mogących, a to wedle prawideł, Postanowieniem z dnia 2(14) Kwietnia 1835 roku wskazanych.

A r t y k u ł 2.

Tytuły własności dóbr nieruchomych, tudzież kapitałów i praw hipotecznych, należących do osób, w poprzednim artykule wymienionych, winny być, na mocy niniejszego Postanowienia, w właściwych księgach wieczystych na imię Skarbu Królestwa przepisane.

A r t y k u ł 3.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które przez pisma publiczne ma być ogłoszone

ко всеобщему свѣдѣнію и внесено въ
Дневникъ Законовъ, возлагается на
Правительственныя Коммисіи Юстиціи
и Финансовъ, по принадлежности.

szone i w Dzienniku Praw zamieszczone,
Kommissyom Rządowym: Sprawiedliwości,
oraz Przychodów i Skarbu, w czym do
którey należy, poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedze-
niu Rady Administracyney, dnia 22 Li-
stopada (4 Grudnia) 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek
(podpisano) *Xiążę Warszawski.*

Dyrektor Główny, Pre-
zydujący w Kommissyi Rzą-
dowej Przychodów i Skarbu

Sekretarz Stanu,
Rada Stanu
(podp.) *T. Le Brun.*

Tayny Radca, Senator
(podp.) *J. Morawski.*

Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
Rada Stanu
(podp.) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:
Dyrektor Główny, Prezy-
dujący w Kommissyi Rządo-
wej Sprawiedliwości
Tayny Radca, Senator
O. Wyczzechowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 1 (13) Marca 1847 roku.

Tom XXXVIII. do Nru 120. 26

По Указу Его Величества

НИКОЛАЯ I-го

Императора и Самодержца Всероссий-
скаго, Царя Польскаго,

и проч., и проч., и проч.

Совѣтъ Управленія Царства.

По представлению Правительственной
Коммисіи Финансовъ, что Г. Генераль-
Лейтенантъ, Сенаторъ Мартыновъ, поль-

в Имени Найясніеyszego

MIKOŁAJA I-go

Cesarza Wszech Rosyyi, Króla Polskiego,

etc., etc., etc.

Rada Administracyina Królestwa,

Маіаc sobie przedstawionem, że Sena-
tor, General-Leytnant Martynów, na zasa-
dzie Naywyższej decyzyi Nayiaś-

зудь Высочайшимъ дозволеніемъ, объявленнымъ въ отзывѣ Министра Статсъ-Секретаря отъ 27 Апрѣля (9 Мая) 1843 года, желаетъ возвратитъ въ собственность казны Всемило-стивѣйше пожалованное имѣніе Ломазы, и въ замѣнъ того получать опредѣленный для него доходъ наличными деньгами, Совѣтъ Управленія постановилъ и постановляетъ:

Статья 1.

Состоящее Люблинской губерніи имѣніе Ломазы, предоставляется Комисіи Финансовъ принять обратно въ вѣдѣніе казны, съ 20 Мая (1 Іюня) 1847 года, съ тѣмъ, чтобы принадле-жащія къ тому имѣнію лѣса, приняты были немедленно, не ожидая сего срока.

śnieyszego Pana, odezwą Ministra Sekretarza Stanu, z dnia 27 Kwietnia (9 Maia) 1843 roku, N. 1003 obiawionej, zrzekł się własności dóbr Łomazy, tytu-łem darowizny mu wydzielonych, żądając opłaty rocznego dochodu, Ukazem Naya-wyższym zapewnionego, postanowiła i stanowi, co następuje:

Артикулъ 1.

Kommissya Rządowa Przychodów i Skarbu upoważnioną zostaje do odebra-nia dóbr Łomazy, w Gubernii Lubelskiej leżących, na własność Skarbu, z dniem 20 Maia (1 Czerwca) 1847 roku. Lasy zaś do tych dóbr wydzielone, winny być niezwłocznie na rzecz Skarbu zajęte.

Статья 2.

Г. Генераль-Лейтенантъ, Сенаторъ Мартыновъ передать имѣніе Ломазы съ принадлежащими къ оному лѣсами и угодьями въ такомъ состояніи, въ какомъ оно къ нему поступило, и удостоверить, что за время его владѣнія не состоитъ на имѣніи никакихъ недоимокъ; въ замѣнь же того получать будетъ изъ Казны Царства, съ 20 Мая (1 Юня) 1847 года, наличными деньгами, Всемилостивѣйше пожалованный ему, Высочайшимъ Указомъ отъ 19 Апрѣля (1 Мая) 1837 года, чистый годовой доходъ по 1,500 руб. сер., на основаніи правилъ, изъясненныхъ въ Постановленіи Совѣта Управленія отъ 19 Апрѣля (1 Мая) 1846 года.

Статья 3.

Исполненіе настоящаго постановленія, долженствующаго быть внесен-

Artykuł 2.

Obdarowany, obowiązany jest oddać dobra i lasy w takim stanie, w jakim je otrzymał, i usprawiedliwić, że z czasu jego posiadania żadne zaległości nie zostały; a natomiast pobierać będzie z Kasy Skrabowej dochód roczny, po 1,500 r. sr., Ukazem Najwyższym z dnia 19 Kwietnia (1 Maja) 1837 roku zapewniony, a to stosownie do prawideł, w Postanowieniu Rady Administracyjney z dnia 19 Kwietnia (1 Maja) 1846 roku wskazanych.

Artykuł 3.

Wykonanie niniejszego Postanowienia, które w Dzienniku Praw zamieszczone

нымъ въ Дневникъ Законовъ, возлагается на Правительственную Комми-
сію Финансовъ.

być ma, Kommissyi Rządowej Przycho-
dów i Skarbu poleca.

Działo się w Warszawie, na posiedze-
niu Rady Administracyjney, dnia 3 (15)
Grudnia 1846 roku.

Namiestnik, General-Feldmarszałek

(podpisano) *Xiąże Warszawski.*

Dyrektor Główny, Prezy-
dujący w Kommissyi Rza-
dowej Przychodów i Skarbu

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podp.) *T. Le Brun.*

Tajny Radca, Senator

Zgodno z Oryginałem:

(podp.) *J. Morawski.*

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podpisano) *T. Le Brun.*

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezy-
dujący w Kommissyi Rza-
dowej Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator

O. Wyczehowski.

Dyrektor Kancellaryi

W. Konopka.

Dzień ogłoszenia 1 (13) Marca 1847 roku.

Божією Милостію

МЫ НИКОЛАЙ I-й

Императоръ и Самодержецъ Всероссій-
скій, Царь Польскій,

и проч., и проч., и проч.

Признавая полезнымъ, дабы, Управ-
леніе Путиами Сообщенія въ Нашемъ
Царствѣ Польскомъ, имѣло образованіе
соотвѣтственное Управленію сею ча-
стію въ Имперіи, съ тѣми измѣненіями,

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu Królestwa
Polskiego.

z Bożej Łaski

МЫ НИКОЛАЙ I.

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi,
Król Polski,

etc., etc., etc.

Uznając pożytecznem, aby Zarząd Kom-
munikacyi w Naszem Królestwie Polskiem
miał organizacyą, zastosowaną do Zarządu
tej gałęzi służby w Cesarstwie, ze zmia-
nami, iakie stosownie do miejscowych

какія по мѣстнымъ учрежденіямъ и обстоятельствамъ необходимы, Мы, по представленію Намѣтника Нашего въ Царствѣ Польскомъ и Главноуправляющаго путями сообщенія и публичными зданіями въ Имперіи, повелѣли и повелѣваемъ:

Статья 1.

Управление путями сообщенія въ Царствѣ Польскомъ, составляя, по прилагаемому при семъ штату, Округъ съ последующимъ XIII номеромъ Округовъ, находящихся въ Имперіи, принимаетъ наименованіе Окружнаго Правленія XIII Округа Путей Сообщенія.

Статья 2.

XIII-й Округъ Путей Сообщенія и Окружное Правленіе онаго, по предметамъ назначенія и производства работъ, ассигнованія суммъ и самой отчетности, остаются въ непосредственной и

urządzeń i okoliczności są konieczne, na przedstawienie Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem i Główno-Zarządzającego komunikacyami i gmachami rządowemi w Cesarstwie, rozkazaliśmy i rozkazujemy:

А р т ы к у л 1.

Zarząd komunikacyi lądowych i wodnych w Królestwie Polskiem, stanowiąc, według dołączającego się przy ninieyszem etatu, Okręg z następnym XIII Numerem Okręgów istniejących w Cesarstwie, otrzymuje nazwanie Zarządu Okręgu XIII komunikacyi.

А р т ы к у л 2.

Оkręg XIII komunikacyi i jego Zarząd, w przedmiotach co do oznaczania i uskuteczniania robót, przeznaczania funduszów i rachunkowości, pozostałe w bezpośredniej i zupełnej zależności od Na-

полной зависимости Нашего Намѣстника въ Царствѣ Польскомъ.

Статья 3.

Обе всемъ, что требовать будетъ Нашего утверждения или разрѣшенія по вѣдомству Округа, а также и наградамъ, Намѣстникъ будетъ сообщать Главноуправляющему Путиами Сообщенія и Публичными Зданіями, для представленія Намъ.

Статья 4.

За симъ, перемѣщеніе въ Округѣ Штабъ и Оберъ-Офицеровъ и чиновниковъ въ должностяхъ, назначеніе ихъ, и вообще опредѣленіе и увольненіе, по установленному порядку Нашего разрѣшенія не требующее, будетъ зависѣть отъ Намѣстника Нашего въ Царствѣ Польскомъ, съ тѣмъ, чтобы онъ, о распоряженіяхъ своихъ по сему предмету, увѣдомлялъ Главноуправляющаго токмо къ свѣдѣнію.

szego Namiestnika w Królestwie Polskiem.

Artykuł 3.

We wszystkiem, co wymaga Naszey decyzyi lub potwierdzenia w zakresie władzy Okręgu, niemniej i co do nagród, Namiestnik, dla przedstawienia Nam, odnosić się będzie do Główno-Zarządzającego komunikacyami i gmachami rządowemi

Artykuł 4.

Przenoszenie zatem Sztabs-i Ober-oficerów oraz urzędników w Okręgu, pomieszczenie ich na urzędach i w ogólności mianowanie i uwalnianie według przyjętego porządku, potwierdzenia Naszego niewymagające, zależeć będzie od Namiestnika Naszego w Królestwie Polskiem, z zastrzeżeniem komunikowania rozporządzeń w tej mierze wydanych Główno-Zarządzającemu iedynie dla wiadomości.

Окружное Правление XIII Округа будетъ представлять Главноуправляющему Пути Сообщенія и Публичными Зданіями:

1. Мѣсячные рапорты о состояніи всѣхъ чиновъ Округа.

2. Установленные формулярные и кондуктные списки о Генералахъ, Штабъ и Оберъ-Офицерахъ и чиновникахъ.

3. Третные вѣдомости по принятому порядку о дѣлахъ Правленія.

4. Годовые отчеты о дѣйствіяхъ Окружнаго Правленія, по формѣ, которая отъ Главноуправляющаго Пути Сообщенія и Публичными Зданіями дана будетъ.

5. Для общей связи въ дѣлахъ по работамъ Путей Сообщенія, Правленіе XIII Округа, по утвержденіи годовыхъ предположеній о работахъ по вѣдомству его со всѣми исчисленіями, будетъ представлять Главноуправляюще-

Zarząd XIII Okręgu ma przedstawiać Główno-Zarządzającemu komunikacyami i gmachami Rządowemi:

1. Rapporta miesięczne o ruchu wszystkich osób w Okręgu.

2. Listy stanów służby i listy konduity Ienerałów, Sztabś-i Ober-officerów, tudzież urzędników.

3. Wykazy tercyałowe o biegu interesów Zarządu, podług przyjętego porządku.

4. Sprawozdania roczne o czynnościach Zarządu Okręgowego, stosownie do wzoru, przez Głównozarządzającego komunikacyami i gmachami Rządowemi wydać się mającego.

5. Dla ogólnego związku czynności, dotyczących robót komunikacyinych, Zarząd Okręgu XIII, po uzyskaniu zatwierdzenia przedstawień o zamierzonych w ciągu roku pod jego zwierzchnictwem robotach, przesyłać będzie Głównozarzą-

му копіи съ оныхъ, а съ окончаніемъ года, доставлять свѣдѣніе, какія работы произведены, и какія остались неисполненными, и по какимъ причинамъ.

С т а т ь я 6.

По работамъ, имѣющимъ связь съ работами въ Имперіи и по сему требующимъ общихъ соображеній, Намѣстникъ входитъ предварительно въ сношеніе съ Главноуправляющимъ Путиами Сообщенія и Публичными Зданіями.

С т а т ь я 7.

За тѣмъ, права и обязанности Окружнаго Правленія XIII Округа остаются тѣ самыя, какія присвоены были прежнему Управленію Путей Сообщенія въ Царствѣ Польскомъ, Указомъ Нашимъ 29 Сентября (11 Октября) 1842 года и изданнымъ въ развитее онаго Постановленіемъ Совѣта Управленія Царства 8 (20) Декабра того же года.

dziającemu kopie takowych przedstawień, ze wszelkimi obliczeniami, z końcem roku zaś składać wiadomości, i jakie roboty wykonane zostały, i jakie jeszcze i z jakich powodów do wykonania pozostaia.

A r t y k u ł 6.

Co do robót, związek z robotami w Cesarstwie mających i z tego względu wspólnego rozpoznania wymagających, Namiestnik przedewszystkiem znosić się będzie z Głównozarządzającym komunikacyami i gmachami Rządowemi.

A r t y k u ł 7.

Attrybucye więc i obowiązki Zarządu XIII Okręgu zostają tezsame, i jakie nadane były dotychczasowemu Zarządowi komunikacyi lądowych i wodnych w Królestwie Polskiem, Ukazem Naszym d. 29 Września (11 Października) 1842 . iakoteż i Organizacyą, pod dniem 8 20) Grudnia t. r., w rozwinięciu rzeczowego Ukazu, przez Radę Administracyiną królestwa przepisana.

Статья 8.

Исполненіе настоящаго Постановленія, которое должно быть внесено въ Дневникъ Законовъ Царства и установленнымъ порядкомъ опубликовано въ Имперіи, поручается Нашему Намѣстнику въ Царствѣ и Главноуправляющему Путиами Сообщенія и Публичными Здавіями.

Данъ въ С. Петербургѣ, Декабря дня 1846 года.

(подписано) НИКОЛАЙ.

Artykuł 8.

Wykonanie niniejszego Ukazu, który w Dzienniku Praw Królestwa umieszczonym i według przyjętego porządku w Cesarstwie ogłoszonym być ma, Naszemu Namiestnikowi w Królestwie i Głównozarządzającemu komunikacyami i gmachami Rządowemi Polecamy.

Dan w St. Petersburgu, dnia 5 Grudnia 1846 roku.

przez Cesarza i Króla,
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Turkull.

Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Turkull.

Zgodno z Oryginałem:

Sekretarz Stanu,
Radca Stanu

(podpisano) T. Le Brun

Zgodno z Wypisem:

Dyrektor Główny, Prezydent
w Komisji Rządowej
Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator

O. Wyczzechowski.

Dyrektor Kancelaryi

W. Konopka.

ВЫСОЧАЙШЕ утверждено:

С. Петербург 5 Декабря.

Главноуправляющій Путиами Сообщенія
и Публичными Зданіями.

Генераль-Адъютантъ

(подписано) *Графъ Клейнмихель.*

РОСПИСАНІЕ

ХІІІ ОКРУГА ПУТЕЙ СООБЩЕНІЯ.

І. Отдѣленіе.

Въ г. Августовъ.

Первая Дистанція.

91 верста Ковенскаго шоссе, отъ
Зегржа до Рыдзева.

28 верстъ Бѣлостокскаго шоссе, отъ
Новогеоргіевской крѣпости до Сероцка.

Вторая Дистанція.

164 версты Ковенскаго шоссе, отъ
Рыдзева до Шиплишекъ.

Третья Дистанція.

93 $\frac{1}{2}$ версты Ковенскаго шоссе, отъ
Шиплишекъ до Алексоты, съ мостомъ
на Нѣманѣ подъ Ковномъ.

39 $\frac{2}{3}$ версты Кенигсбергскаго шоссе,
отъ Маріамполя до Кибарты.

Четвертая Дистанція.

140 $\frac{1}{2}$ верстъ Бѣлостокскаго шоссе, отъ
с. Вѣржицы до Злоторіи.

Пятая Дистанція.

98 $\frac{1}{3}$ версты Августовскаго канала,
отъ р. Бобра до р. Нетты.

ІІ. Отдѣленіе.

Въ г. Варшавѣ.

Первая Дистанція.

26 верстъ Закрочимскаго шоссе, отъ
г. Варшавы до Казули.

48 версть Ново-Александрійскаго шоссе, отъ г. Варшавы до Мишова.

62 версты Краковскаго шоссе, отъ г. Варшавы до м. Бѣлобжегъ.

31 верста Калишскаго шоссе, отъ г. Варшавы до с. Бѣнева.

11½ версть дорогъ въ окрестности г. Варшавы.

Вторая Дистанція.

95 версть Калишскаго шоссе, отъ Бѣнева до м. Кросневицъ.

60 версть фабричнаго шоссе, отъ г. Ловича до г. Лодзи.

Третья Дистанція.

105 версть Калишскаго шоссе, отъ м. Кросневицъ до д. Щепіорны.

51½ версть Познанскаго шоссе, отъ д. Косцѣльца до м. Слунцы.

Четвертая Дистанція.

102½ версты фабричнаго шоссе, отъ г. Лодзи до г. Калиша.

Пятая Дистанція.

Рѣка Висла отъ Новогоріевской крѣпости до границы Прусской, на протяженіи 145 версть, съ мостомъ подъ Плоцкомъ.

III. Отдѣленіе.

Въ г. Радомъ.

Первая Дистанція.

70¾ версты Краковскаго шоссе, отъ м. Бѣлобжегъ до с. Бзина.

51¾ версты Люблинско-Радомскаго шоссе, отъ г. Радомы до с. Гуры-Пулавской.

Вторая Дистанція.

32 версты Краковскаго шоссе, отъ с. Бзина до г. Кельць.

88 версть Заводскаго шоссе, отъ с. Бзина до г. Завихоста.

Третья Дистанція.

102 $\frac{2}{3}$ Краковского шоссе, отъ г. Кельць до с. Михаловиць.

34 $\frac{1}{2}$ версты Заводскаго шоссе, отъ г. Кельць до с. Сельши.

33 $\frac{1}{2}$ версты Заводскаго шоссе, отъ г. Олькуша до с. Нивики.

Четвертая Дистанція.

Рѣка Висла отъ границы округа г. Кракова до г. Завихоста, на протяженіи 174 верстъ.

Пятая Дистанція.

Рѣка Висла отъ г. Завихоста до устья Пилицы, на протяженіи 157 верстъ.

IV. Отдѣленіе.

Въ г. Варшавѣ.

Первая Дистанція.

25 верстъ Ковенскаго шоссе, отъ Праги до Зегржа.

15 $\frac{1}{2}$ верстъ Новогеоргіевскаго шоссе, отъ Яблонны до Новогеоргіевска.

19 $\frac{1}{2}$ верстъ Радзыминскаго шоссе, отъ Праги до Радзымина.

65 верстъ Брестъ-Литовскаго шоссе, отъ Праги до с. Мингосъ.

28 $\frac{2}{3}$ версты Устилутскаго шоссе, отъ Милосны до Любича.

Вторая Дистанція.

113 $\frac{1}{2}$ верстъ Брестъ-Литовскаго шоссе, отъ Мингосъ до м. Тересполь.

Третья Дистанція.

128 $\frac{1}{4}$ версты Устилугскаго шоссе, отъ Любича до г. Пясковъ.

8 $\frac{3}{4}$ версты Ивангородскаго шоссе, отъ с. Мощанки до крѣпости Ивангорода.

15 $\frac{1}{2}$ версть Люблинско - Радомскаго шоссе, отъ Курова до Новой Александрии.

Четвертая Дистанція.

71 верста Устилугскаго шоссе, отъ м. Пясковъ до с. Рациборовице.

96 $\frac{1}{3}$ версты Замойскаго шоссе, отъ м. Пясковъ до д. Езерной, на Австрійской границѣ.

Пятая Дистанція.

Рѣка Висла отъ устья р. Пилицы до устья р. Нарева, подъ Новогеоргиевскою крѣпостію, на протяженіи 89 версть.

V. Отдѣленіе.

Въ г. Варшавѣ.

Инженерныя работы въ г. Варшавѣ, устройство и исправленіе мостовыхъ и шоссейныхъ улицъ и площадей, тротуаровъ и сточныхъ трубъ. Содержаніе моста на судахъ на Вислѣ.

(подп.) Генераль-Фельдмаршалъ,
Князь Варшавскій.

Главноуправляющій Путиами Сообщенія и
Публичными Зданіями,

Генераль-Адъютантъ
(подп.) Графъ Клейн-михель.

Вѣрно: Статсъ-Секретарь
(подп.) Лебрень.

Божією Милостію

МЫ НИКОЛАЙ І-й

Императоръ и Самодержецъ Всероссій-
скій, Царь Польскій,

и проч., и проч., и проч.

По представленію Совѣта Управле-
нія Царства, Повелѣваемъ:

Wypis z Protokółu Sekretaryatu Stanu Królestwa
Polskiego.

z Bożej Łaski

MY MIKOŁAJ I.

Cesarz i Samowładca Wszech Rossyi,
Król Polski,

etc., etc., etc.

Na przedstawienie, przez Radę Admi-
nistracyiną Królestwa uczynione, Posta-
nawiamy co następuje:

Статья 1.

Статья 8-я Указа 25 Апрѣля (7 Мая) 1822 года, помѣщеннаго въ VII томѣ Дневника Законовъ, коею воспрещена Евреямъ постройка деревянныхъ домовъ въ Губернскихъ, Уѣздныхъ и другихъ болѣе значительныхъ городахъ, симъ отмѣняется.

Статья 2.

Отнынѣ могутъ Евреи строить деревянные дома въ тѣхъ городахъ, гдѣ имѣютъ право жительства, и въ тѣхъ частяхъ оныхъ, гдѣ возведение таковыхъ домовъ дозволяется или будетъ дозволено жителямъ другихъ исповѣданій.

Статья 3.

Приведеніе въ исполненіе настоящаго Указа, который долженъ быть

А р т ы к у л 1.

Uchyla się ninieyszem artykuł 8-my Ukazu z dnia 25 Kwietnia (7 Maia) 1822 roku, zamieszczonego w tomie VII Dziennika Praw, zabraniający Starozakonnym stawiać domy drewniane w miastach Gubernialnych, Powiatowych i innych znaczniejszych.

А р т ы к у л 2.

Wolno będzie odtąd tymże Starozakonnym budować domy drewniane w tych miastach, gdzie im służy prawo zamieszkania, i w tych częściach rzeczonych miast, gdzie budowanie podobnych domów dozwolonem iest lub będzie mieszkańcom innych wyznań.

А р т ы к у л 3.

Wykonanie ninieyszego Ukazu, który w Dzienniku Praw zamieszczonym być

внесенъ въ Дневникъ Законовъ, Возла-
гаемъ на Совѣтъ Управленія Царства.

Данъ въ С. Петербургѣ, Января 29
(Февраля 10) дня 1847 года.

(подписано) НИКОЛАЙ.

ma, Radzie Administracyiney Królestwa
Poguczamy.

Dan w St. Petersburgu, dnia 29 Sty-
cznia (10 Lutego) 1847 roku.

przez Cesarza i Króla,
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Turkull.
Zgodno z Oryginałem:
Minister Sekretarz Stanu
(podpisano) Ig. Turkull.
Zgodno z Oryginałem:
Sekretarz Stanu,
Radca Stanu
(podpisano) T. Le Brun.

Zgodno z Wypisem:
Dyrektor Główny, Prezydu-
jący w Komisyyi Rządowej
Sprawiedliwości,

Tajny Radca, Senator

O. Wyczecowski.

Dyrektor Kancellaryi
W. Konopka.

SPIS POSTANOWIEŃ

W TOMIE XXXVIII DZIENNIKA PRAW.

I. Postanowienia Najwyższe.

Stronica

- Ukaz Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, dotyczący urządzenia włości
w Warszawie, 26 Maja (7 Czerwca) 1846 r. 5
- Ukaz Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, przepisujący pensye emerytalne dla stanu nauczycielskiego 19
- w Warszawie, 24 Maja (5 Czerwca) 1846 r.
- Traktat handlowy i nawigacyjny, pomiędzy Jego Cesarsko-Królewską Mością a Królem Sardyńskim zawarty 111
- w Petersburgu, 1 Stycznia 1846 r.
- Ukaz Jego Cesarsko-Królewskiej Mości, upoważniający Naczelników Powiatowych do udzielania mieszkańcom pogranicznym, na przeyście granicy, kart legitymacyinych, ważnych na dni ośm 247
- w Gątczynie, 22 Października (3 Listopada) 1846 r.

Traktat handlowy, pomiędzy Jego Cesar-
sko-Królewską Mością a Cesarzem Ot-
tomańskim zawarty 297

w Peterhofie, 4 Czerwca 1846 r.

Ukaz Jego Cesarско-Królewskiej Mo-
ści zmieniający Zarząd Komunikacyi w Kró-
lestwie na Zarząd Okręgu XIII Komunikacyi. 411

w Petersburgu, 5 Grudnia 1846 r.

Ukaz Jego Cesarско-Królewskiej Mo-
ści, pozwalający Starozakonnym stawiać domy
drewniane w miastach Gubernialnych, Powia-
towych i innych znaczniejszych 431

w Petersburgu, 29 Stycznia (10 Lutego) 1847 r.

Artykuły dodatkowe do traktatu ostatecznego
rozgraniczenia między Królestwem Polskiem a
Prussami, podpisanego w Warszawie dnia 12
(24) Kwietnia 1823 r. 191

II. Postanowienia Rady Administracyjney.

Postanowienie przepisujące sposób wymie-
rzenia kar na dymisyonowanych wojskowych

niższych stopni, ozdobionych znakami honoro-
wemi, w razie dopuszczenia się przez nich prze-
stępstw po wyściu ze służby 33

w Warszawie, 13 (27) Czerwca 1846 r.

List przyznania *Edwardowi Wasiańskiemu*
wynalazku na nowy sposób fabrykowania za-
patek chemicznych, połączonych w jednym
klocku drzewa. 45

w Warszawie, 2 (14) Lipca 1846 r.

List przyznania *Karolowi Hanewald i Fran-
ciszce Gross* wyłączności na wprowadzenie
do Królestwa i używanie wynalezionego przez
nich właściwego im postępowania przy skry-
stalizowaniu cukru 53

w Warszawie, 12 (24) Lipca 1846 r.

Postanowienie, dotyczące zapobieżenia grze-
bania ciał ludzi, w stanie pozorney śmierci
zostających 61

w Warszawie, 31 Maja (12 Czerwca) 1846 r.

List przyznania *Konstantemu Orłowskiemu*
wynalazku na nowy sposób oczyszczania farb-
nika indigo, oraz przysposabiania go na farbke,
nazwaną *Indiana* 173

w Warszawie, 23 Lipca (4 Sierpnia) 1846 r.

- List przyznania *Robertowi Bothe* wynalazku na nowy sposób kontrollowania wypędu wódki. 181
w Warszawie, 26 Lipca (7 Sierpnia) 1846 r.
- Przywilej wyłączności, udzielony *Edwardowi Guibert*, na zaprowadzenie i utrzymywanie żeglugi parowej na Wiśle i na rzekach w nią wpadających. 207
w Warszawie, 23 Sierpnia (4 Września) 1846 r.
- List przyznania *Chryścianowi Wilhelmowi Dornheim* wynalazku na kuchnię pospieszną i oszczędną. 223
w Warszawie, 3 (15) Września 1846 r.
- List przyznania *Augustowi i Janowi Lampe* oraz *Ludwikowi Szwede* wynalazku na machinę do przyrządzania przodków skórzanych na obuwiu męzkie. 231
w Warszawie, 3 (15) Września 1846 r.
- Postanowienie, przywracające do używania praw cywilnych 7 wychodźców, skazanych na karę konfiskaty majątku i śmierci cywilną, a mianowicie: *Teofila Mniewskiego*, *Konstantego Wieniawskiego*, *Półkarpą Morzyckiego*, *Michała Wodzińskiego*, *Ildefonsa Krystińskiego*, *Eustachego Kulińskiego* i *Antoniego Słoneczyńskiego*. 239
w Warszawie, 25 Października (6 Listopada) 1846 r.

- Postanowienie, znoszące darmochoy w dobrach prywatnych mieyskich i wieyskich. 253
w Warszawie, 14 (26) Listopada 1846 r.
- Postanowienie, rozciągające karę konfiskaty na majątek wychodźcy *Macieja Kleniewskiego*. 371
w Warszawie, 25 Października (6 Listopada) 1846 r.
- List przyznania *Horacemu Letronne* wynalazku na maszynkę do wykrawania rękawiczek. 377
w Warszawie, 14 (26) Listopada 1846 r.
- Postanowienie, upoważniające Kommissyą Rządową Przychodów i Skarbu do odebrania powrotnie, na własność Skarbu, dóbr Chuteża, Naymiłosciwiey na donacyą Senatorowi, General-Leytnantowi *Hurko* wydzielonych, który w zamiar tego pobierać ma w gotowiznie z kassy Skarbowey dochód roczny po 1,500 rub. sr. 385
w Warszawie, 22 Listopada (4 Grudnia) 1846 r.
- Takież postanowienie względem dóbr Łomazy, Naymiłosciwiey na donacyą Senatorowi, General-Leytnantowi *Martynow* wydzielonych. 403
w Warszawie, 3 (15) Grudnia 1846 r.
- Postanowienie, rozciągające karę konfiskaty na majątki 14-stu osób, niekorzystających

z amnestyi i za granicę zbiegłych, a mianowicie:
*Leopolda Bebera, Celestyna Białowiejskiego,
 Józefa Grzymalskiego, Jana Hauschilda, Ale-
 xandra Hauschilda, Michała Kętrzyńskiego,
 Adama Kłisielewskiego, Marcina Kisielewskie-
 go, Romana Kłobukowskiego, Jana Nieszko-
 wskiego, Hieronima Obuchowskiego, Andrzeja
 Przewodowskiego i Stanisława Wierciszew-
 skiego 393*

w Warszawie, 22 Listopada (1 Grudnia) 1846 r.

77282

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества
рукою написано:

„БЫТЬ ПО СЕМУ.“

С. Петербургъ,
5 Декабря 1846 года.

Ш Т А Т Ъ

ХІІІ ОКРУГА ПУТЕЙ СООБЩЕНІЯ.

	Число чиновъ	Разряды		Имъ содержанія серебромъ				ПРИМѢЧАНІЯ
		Должности	Мундировъ	Одному жалованья		Итого всѣмъ		
				Руб.	ко.	Рублей	коп.	
ОКРУЖНОЕ ПРАВЛЕНІЕ.								
(въ Варшавѣ)								
Предсѣдатель.								
Начальникъ Округа	1	—	—	5250	—	5250	—	
(въ чинѣ Генераль-Лейтенанта или Генераль-Маіора)								
Ему на разъѣзды по дѣламъ службы въ окрестности Варшавы	—	—	—	—	—	375	—	
Его Помощникъ	1	—	—	3000	—	3000	—	
(въ чинѣ Генераль-Маіора или Пол- ковника)								
Члены общаго Присутствія.								
Начальникъ администраціи и отчет- ности	1	V	V	1500	—	1500	—	Завѣдывасть отдѣ- леніями хозяйствен- нымъ и счетнымъ.
Инспекторовъ	5	V	V	1200	—	6000	—	Кромѣ засѣданія (въ Общемъ присутствіи Окружнаго Правленія, Инспекторы употре- бляются: частію для повѣрки проектовъ работъ и поставокъ на мѣстѣ, частію для руководства Инжене- ровъ въ работахъ, а въ случаѣ надобности, и для производства ва- жнѣйшихъ работъ.
На разъѣзды каждому по 600 руб. сер. а всѣмъ	—	—	—	—	—	3000	—	
Канцелярія.								
Правитель Канцеляріи.	1	VII	VII	1050	—	1050	—	
Его Помощниковъ 2	1	IX	IX	375	—	375	—	
Юрисъ-Консультъ	1	IX	IX	300	—	300	—	
Юрисъ-Консультъ	1	VII	VII	450	—	450	—	
Переводчиковъ Русскаго языка 2.	1	IX	IX	600	—	600	—	
Архивариусъ	1	X	X	450	—	450	—	
Журналистъ	1	IX	IX	600	—	600	—	
Экспедиторъ	1	X	X	300	—	300	—	
Чиновниковъ для письма	I класса	2	XII	X	270	—	540	
	II класса	2	XII	X	225	—	450	
	III класса	2	XIV	безъ штыря	180	—	360	
О т д ѣ л е н і я .								
а) Искусственное.								
Начальникъ Отдѣленія.	1	VI	VI	1200	—	1200	—	
Столональничковъ	4	VII	VII	900	—	3600	—	
Ихъ Помощниковъ	2	VIII	VIII	600	—	1200	—	

	Число чиновъ	Разряды		Имъ содержанія серебромъ		ПРИМѢЧАНІЯ.
		Должностей	Мундировъ	Одному жалованья	Итого всѣмъ	
б) Хозяйственное.						
Начальникъ Отдѣленія	1	VII	VII	900	900	—
Столоначальниковъ	2	VIII	VIII	600	1200	—
Ихъ Помощниковъ 3	1	IX	IX	450	450	—
	1	IX	IX	420	420	—
	1	X	X	300	300	—
в) Счетное.						
Начальникъ Отдѣленія	1	VII	VII	1050	1050	—
Столоначальникъ	1	VIII	VIII	750	750	—
Бухгалтеровъ	2	IX	IX	600	1200	—
Помощниковъ { Столоначальника	1	IX	IX	450	450	—
	1	IX	IX	435	435	—
При Окружномъ Правленіи.						
Чертежная.						
Начальникъ Чертежной	1	VII	VII	750	750	—
Рисовщиковъ-Литографовъ	2	XII	X	300	600	—
Кондукторовъ.	1	XIV	безъ шаля	180	180	—
	1	XIV		150	150	—
	1	XIV		120	120	—
	1	XIV		90	90	—
Печатникъ въ Литографіи	1	—	—	180	180	—
Смотритель домовъ	1	XIV	безъ шаля	180	180	—
Садовникъ	1	—	—	90	90	—
Ему на разъѣзды	—	—	—	—	90	—
Курьеровъ	2	—	—	150	300	—
Сторожей 6	5	—	—	108	540	—
	1	—	—	90	90	—
На Канцелярскія и чертежныя потребности	—	—	—	—	1300	Предоставляется Окружному Правленію недостатки одной изъ сихъ пяти суммъ покрывать остатками отъ другихъ.
На отопленіе и освѣщеніе	—	—	—	—	1100	
На содержаніе двухъ домовъ	—	—	—	—	900	
На казенныя подати съ оныхъ	—	—	—	—	270	
На библіотеку	—	—	—	—	450	
Итого въ Окружномъ Правленіи	60	—	—	—	45405	—
МѢСТА ПОДВѢДОМСТВЕННЫЯ ОКРУЖНОМУ ПРАВЛЕНІЮ.						
Шосейныя дороги.						
а) Отдѣленія.						
Начальниковъ Отдѣленій	4	VI	VI	750	3000	—
Имъ на разъѣзды по 600 руб. сер., въ годъ каждому	—	—	—	—	2400	—

29*

	Число чиновъ	Разряды		Имъ содержанія серебромъ		ПРИМѢЧАНІЯ	
		Должностей	Мушкетровъ	Одному жалованья	Итого всѣмъ		
				Руб. ко.	Рублей коп.		
6. Дистанціи.							
Начальниковъ Дистанцій 15	}	2 VIII	VIII	675	—	1350	
		1 VIII	VIII	600	—	600	
		4 VIII	VIII	525	—	2100	
		2 VIII	VIII	450	—	900	
		6 VIII	VIII	375	—	2250	
Имъ на разъѣзды по 225 руб. сер., кромѣ одного, которому полагается 150 руб. сер. въ годъ, а всѣмъ				—	—	3300	
Кондукторовъ 70	}	1 XII	X	375	—	375	
		1 XII	X	270	—	270	
		1 XII	X	255	—	255	
		5 XII	X	240	—	1200	
		62 XIV	безъ шитья	195	—	12090	
Имъ на разъѣзды: одному 75, а всѣмъ прочимъ по 45 руб. сер. въ годъ каждому				—	—	3180	
Дорожниковъ	663	—	—	отъ 54 до 90	—	42763 50	Кромѣ того, Дорожники получаютъ казенное обмундированіе, стоимость котораго, какъ зависящая отъ сроковъ выноски вещей, вносится ежегодно въ роспись издержекъ потребныхъ на содержаніе Путей Сообщенія.
Водяныя Сообщенія.							
а. Служба при улузшеніи судоходства по Вислѣ.							
Начальниковъ Дистанцій 4	}	1 VIII	VIII	720	—	720	
		2 VIII	VIII	600	—	1200	
		1 VIII	VIII	450	—	450	
Имъ на разъѣзды по 150 руб. сер. каждому въ годъ				—	—	600	
Имъ Помощниковъ 6	}	5 X	X	300	—	1500	
		1 XII	X	225	—	225	
Имъ на разъѣзды: пятерымъ по 75, а одному 45 руб. сер. въ годъ				—	—	420	
Мастеровъ фашинныхъ работъ 3	}	1 XIV	безъ шитья	270	—	270	
		2 XIV		150	—	300	
		2 XIV		225	—	450	
		7 XIV		180	—	1260	
Надемотрщиковъ 11		2 XIV		150	—	300	
На Канцелярскіе потребности	—	—	—	—	—	22 50	
б. Служба при Августовскомъ каналѣ							
Начальникъ Дистанціи	1	VIII	VIII	600	—	600	

	Число чиновъ	Разряды		Имъ содержаніи серебромъ				ПРИМѢЧАНІЯ
		Должностей	Мушкетеровъ	Одному жалованья		Итого всѣмъ		
				Руб	коп.	Рублей	коп.	
Ему на разѣзды	—	—	—	—	—	150	—	
Его Помощникъ	1	XII	X	270	—	270	—	
Ему на разѣзды	—	—	—	—	—	45	—	
Письмоводитель	1	XIV	безъ штыя	216	—	216	—	
Мастеръ	1	XIV		165	—	165	—	
Надсмотрщиковъ при шлюзахъ 12	1	XIV		150	—	150	—	
	10	XIV		135	—	1350	—	
	1	XIV	90	—	90	—		
Одному изъ нихъ на разѣзды . .	—	—	—	—	—	15	—	
Сторожей	21	—	—	54	—	1134	—	
				54	—	54	—	
На Канцелярскіе потребности . . .	—	—	—	—	—	30	—	
На наемъ квартиры для Канцеляріи, съ отопленіемъ и освѣщеніемъ . .	—	—	—	—	—	30	—	
На смазку шлюзовыхъ механизмовъ и подъемныхъ мостовъ	—	—	—	—	—	85	50	
На чрезвычайные расходы въ распо- ряженіе Окружнаго Правленія . .	—	—	—	—	—	130	50	
Мосты.								
а. Служба при Ковенскомъ мостѣ на рѣкѣ Нѣманѣ.								
Кондукторъ . . . . . 180 р. с.	1	XIV	безъ штыя	—	—	—	—	
Мостовой мастеръ . . . . . 180 р. с.	1	XIV		—	—	—	—	
7 Перевозчиковъ по 90 руб. сер. каждому. . . . . 630 р. с.	7	—	—	—	—	—	—	
Итого . . . . . 990 р. с.	—	—	—	—	—	—	—	
Изъ сей суммы половину платитъ казна Имперіи, слѣдовательно изъ казны Царства Польскаго причитается 495	—	—	—	—	—	495	—	
б. Служба при Плоцкомъ мостѣ на Вислѣ.								
Мостовой Писарь	1	XIV	безъ штыя	270	—	270	—	
Писарь при Магазины	1	XIV		270	—	270	—	
Мостовой мастеръ	1	XIV		225	—	225	—	
Барочниковъ 7	1	—	—	150	—	150	—	
	6	—	—	120	—	720	—	
Мостовой плотникъ	1	—	—	90	—	90	—	
Сторожей 6	6	—	—	90	—	540	—	
Инженерная служба въ Губерніяхъ.								
Инженеровъ Губернскихъ 8	7	VII	VII	750	—	3250	—	
	1	VII	VII	600	—	600	—	

	Число чиновъ	Разряды		Измъ содержанія серебромъ				ПРИМѢЧАНІЯ
		Должностей	Мундировъ	Одному жалованья		Итого всѣмъ		
				Руб.	коп.	Рублей	коп.	
Измъ на разъѣзды двумъ, Варшавской Губерніи по 375, а прочимъ по 225 руб. сер. въ годъ каждому, а всѣмъ	—	—	—	—	—	2100	—	
Инженеровъ Уѣздныхъ	25	VIII	VIII	300	—	7500	—	
Измъ на разъѣзды: Варшавскаго Уѣзда 300, а прочимъ по 225 руб. сер. въ годъ каждому	—	—	—	—	—	5700	—	
Инженерная служба г. Варшавы.								
Инженеръ г. Варшавы (Завѣдывающій V Отдѣленіемъ)	1	VII	VII	750	—	750	—	
Ему на разъѣзды	—	—	—	—	—	300	—	Разъѣздныя деньги Инженеръ получаетъ пока состоитъ будетъ служба для поправки мостовыхъ.
Его Помощниковъ 2	1	VIII	VIII	450	—	450	—	
Кондукторъ	1	IX	IX	360	—	360	—	
Бухгалтеръ	1	X	X	270	—	270	—	
Его Помощникъ	1	XII	X	180	—	180	—	
Письмоводитель	1	XIV	безъ мундира	300	—	300	—	
Писарь	1	XIV		180	—	180	—	
Мостовой надсмотрщикъ	1	XII		375	—	375	—	
— мастеръ	1	XIV		270	—	270	—	
— подмастерье	1	—	—	180	—	180	—	
Барочниковъ 8	1	—	—	180	—	180	—	
Перевозчиковъ	7	—	—	135	—	945	—	
Надремесленникъ	8	—	—	90	—	720	—	
Дорожниковъ	1	—	—	135	—	135	—	
Мостильный подмастерье	16	—	—	90	—	1440	—	
Мостильщиковъ	1	—	—	162	—	162	—	
Трамбовщиковъ	4	—	—	135	—	540	—	
Чернорабочихъ	2	—	—	108	—	216	—	
Итого въ мѣстахъ подвѣдомственныхъ Окружному Правленію	4	—	—	54	—	216	—	
Итого въ мѣстахъ подвѣдомственныхъ Окружному Правленію	947	—	—	—	—	120570	—	
Особыя и общія издержки по Округу.								
На содержаніе воспитанниковъ въ Институтъ Корпуса Инженеровъ Путей Сообщенія въ С. Петербургъ	—	—	—	—	—	4114	28½	
На путевыя издержки и суточные деньги (діеты)	—	—	—	—	—	4000	—	
На прибавки къ жалованію и награды чиновникамъ	—	—	—	—	—	2555	—	
Итого на особыя и общія издержки по Округу	—	—	—	—	—	10669	28½	
А всего для XIII Округа	1007	—	—	—	—	176674	28½	

ПРИМѢЧАНІЯ КЪ ШТАТУ XIII ОКРУГА.

1. Сумма потребная на содержаніе Инженерной службы г. Варшавы, отпускается изъ городскихъ суммъ по принадлежности, а на прочія за тѣмъ потребности XIII Округа, изъ казны Царства Польскаго.

2. Въ случаѣ надобности по объему работъ, число техниковъ можетъ быть временно увеличено, на что и отпускается тогда, по распоряженію Намѣстника, особая сумма.

(Подписалъ) Генераль-Фельдмаршалъ

КНЯЗЬ ВАРШАВСКІЙ.

Главноуправляющій Путиами Сообщенія и Публичными Зданіями,
Генераль-Адъютантъ

(подписалъ) Графъ Клейнмихель.

Вѣрно: Статсъ-Секретарь (подп.) Лебренъ.

